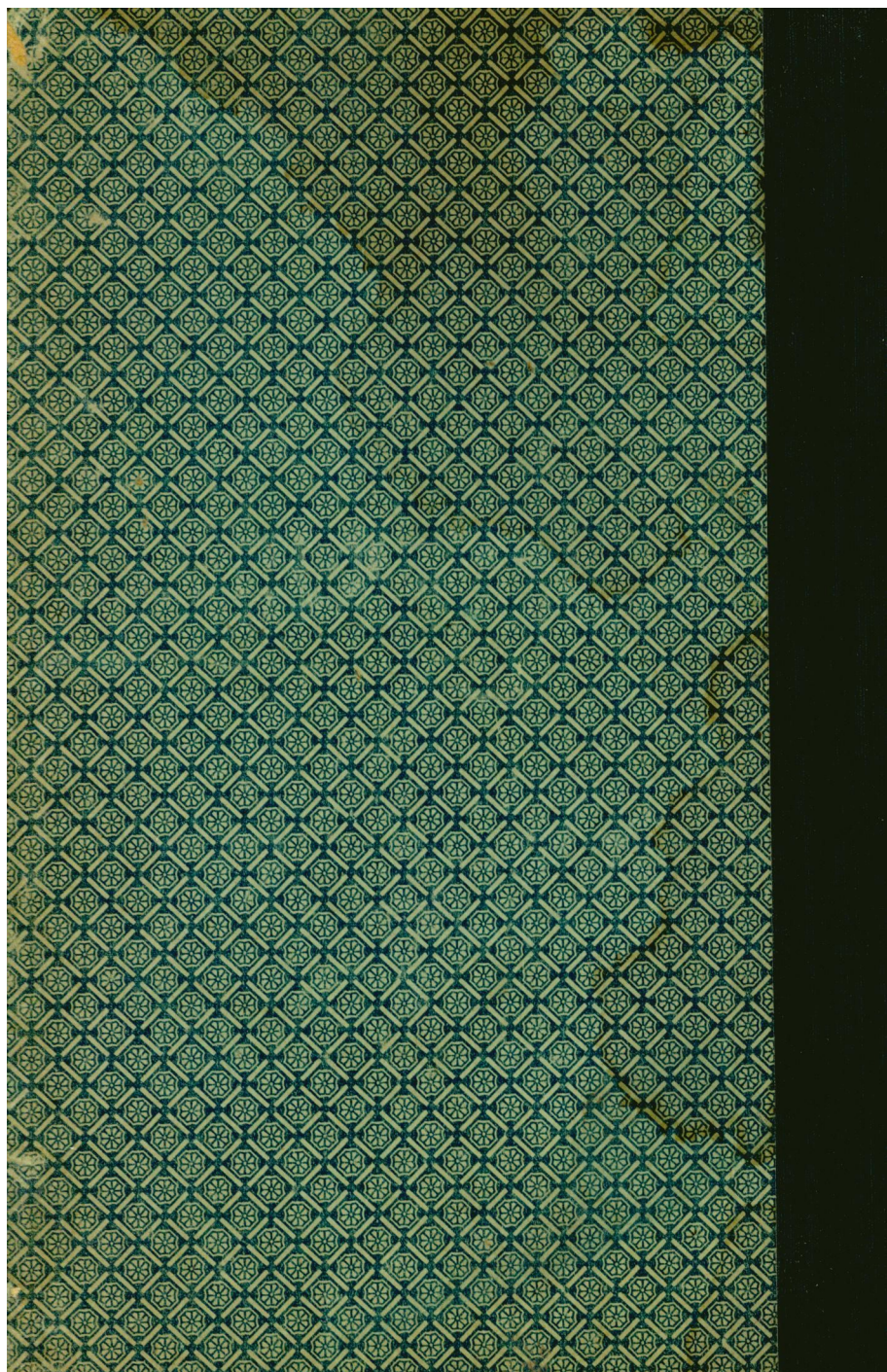
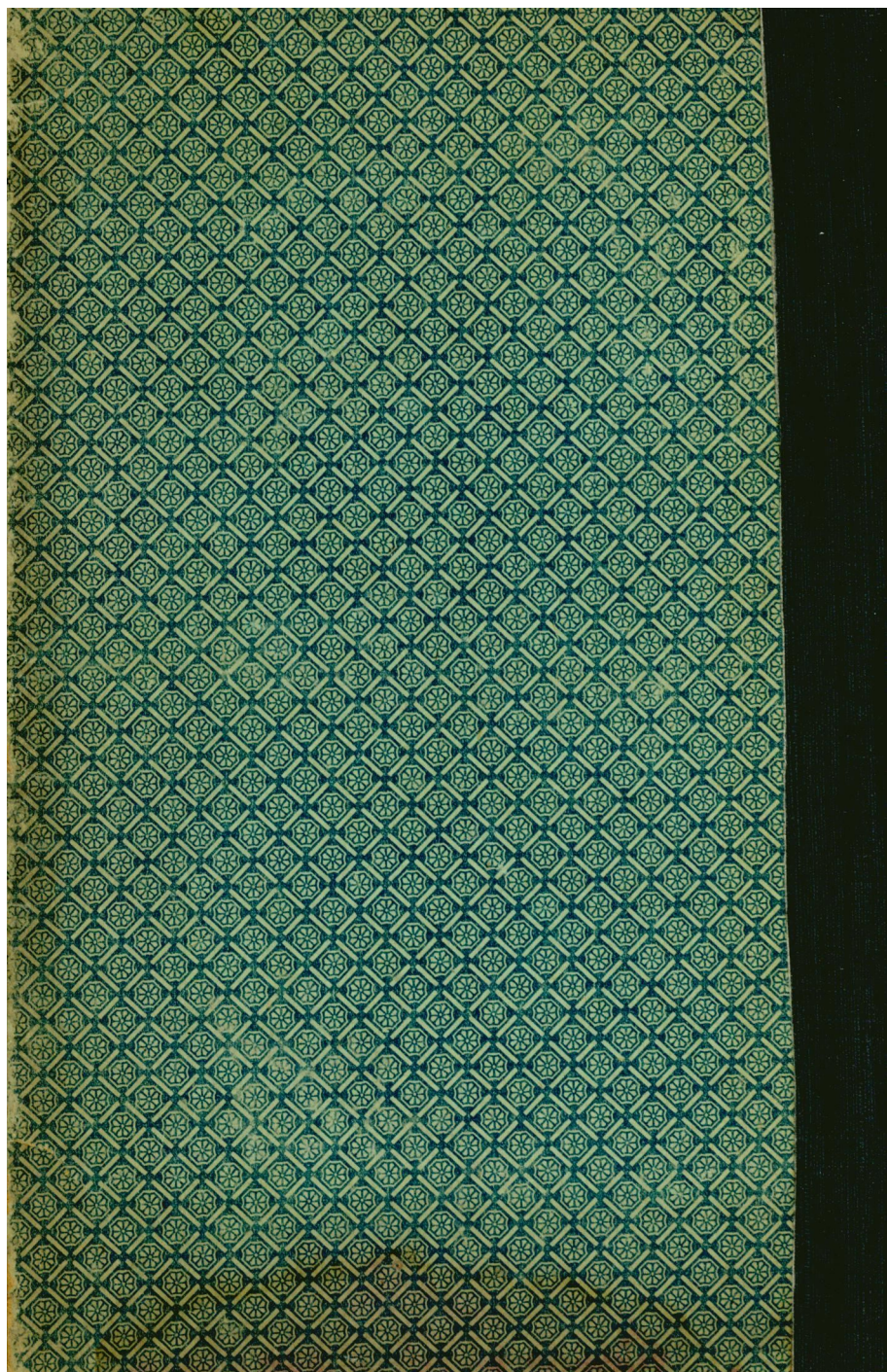

کاو نامہ

نگارش

محمد حسن کاشانی

سال ۱۳۰۶

مطبع شرافت پیشی

در وقت نکارش این کتاب از بعض پرورشگاهای هندوستان
بعض اسناد و یادداشت ها خواسته شد و قصدم این بود که این
نسخه مشروح تر از این باشد ولی آن اسناد بعضی تا بحال نرسیده و
بعضی دیر رسید اگر این نسخه مطبوع واقع گردید در چاپ دوم این
کتاب آن اسناد و بعض مزایای دیگر علاوه خواهد شد .

کار من نکارش نیست بلکه از این فن بسی دورم و علی الرسم
باید از ارباب کمال درخواست اصلاح خطاهای این کتاب را نمایم
و با کمال توقیر مینامم و او این کتاب برای دهقانان و جوانان ایران
نکارش یافته ولی ممکن است در میان آنان یادگیری از ایشان خطائی
در نکارش بیند تنایم اصلاح آن است چه مقصود از نکارش این
کتاب فقط آشنا نمودن پرورش دهندگان کاو در ایران به وضع فنی
اروپائی بود و با وجود کارهای شخصی و عدم فراغت در روزهای
تعطیل و بعض اوقات شبهارا به نکارش پرداخته و کلیات پرورش
کاو را تا جائیکه بنظر رسید نکاشتم در چاپ کتاب برای نبودن
حروف چین از اهل زبان اشتباه زیادی شده تا جائیکه بنظر رسید
در جدول خطا و صواب رفع اشتباه گردید خوانندگان رجوع
به آخر کتاب فرمایند .

۱۹ خرداد ماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۰ جون ۱۹۲۷

محمد حسن کاشانی . بیثی

فهرست

صفحه	مطلب	صفحه	مطلب
۱۰۲	طوبله	۱	مقدمه
۱۰۹	آب	۷	تاریخ نسلهای جدید
۱۱۱	پاکیزه‌ی	۱۱	کاوشارت هارن
۱۱۲	دوشیدن	۲۲	کاوایرشر
۱۱۳	اندازه گرفتن شیر	۳۰	کاو جرسی
۱۱۵	شیر	۳۸	کاو گرزی
۱۱۸	پرورش کوساله	۴۵	کاو هولندی (فریشین)
۱۱۸	طریقه اروپائی	۵۳	کاو کمر سفید هولندی
۱۲۲	در هندوستان	۵۷	کاو سوئسی (فرمن سوئسی)
۱۲۸	پرستاری کوساله	۶۱	» سنن تال
۱۳۱	تربیت کوساله	۶۳	کاو فرانسه
۱۳۲	فرگو	۶۵	» بریطانی
۱۴۲	تخم گیری	۶۸	کاو هندوستان
۱۴۳	نسل خالص یا مخلوط	۶۸	کاو مونت گومری
۱۴۵	سوئیتی	۷۰	کاو تسندی
۱۴۹	سنن کاو	۷۸	کاو گبر
۱۵۰	سنن نو کاو	۸۰	کاو کنکرج
۱۵۱	ترقی نسل	۸۴	نسلهای دیگر
۱۵۲	طبقه دوم	۸۶	نشان کاو خوب
۱۵۴	طلب نسل	۸۷	کاو شیر
۱۵۷	وقت تخم گیری	۹۱	خریدن کاو
۱۵۷	علامت زه	۹۵	سنن کاو
۱۶۳	خوراك	۹۹	امضای بدن
۱۶۷	اثر خوراك در كاو	۱۰۲	تیار كاو
۱۶۹	خوراك تابستانی		
۱۷۰	خوراك زمستان		
۱۷۱	دانه		
۱۷۲	خوراك خشك		
۱۷۴	خوراك مصنوعی		
۱۷۷	خوراك تر		
۱۷۷	فشرده روغن		

فهرست

صفحه	مطلب	صفحه	مطلب
		۱۷۸	فشرده پنبه دانه
		۱۷۸	فشرده کنجد
		۱۷۸	فشرده بزرگتان
		۱۷۸	فشرده تخم گل اکتاب
		۱۷۸	فشرده خشخاش
		۱۷۹	فشرده منداب
		۱۷۹	فشرده بید انجیر
		۱۷۹	مزه خوراک
		۱۸۳	متفرقه
		۱۸۸	نا خوشی
		۱۸۸	نازالی
		۱۹۱	سقط کردن
		۱۹۲	سقط مسری
		۱۹۵	بیس شدن
		۱۹۶	قی کردن
		۱۹۶	تویر کلاس
		۱۹۸	طاعون کاوی
		۲۰۱	ایله کاوی
		۲۰۳	تب شیری
		۲۰۵	کرم شکم
		۲۰۷	زخم پاو دهن
		۳۰۹	خاتمه
		۲۱۱	نفوذ نر ذر نسل
		۲۱۱	در توجه پرورش
		۲۱۲	انتخاب کاو
		۲۱۴	کاو جوان

فهرست عکس و جدول حساب

صفحه	جدول حساب	صفحه	فهرست عکس
۱۷	یاد داشت شیر شارت هارن	۱۱	نر کاو شارت هارن
۴۴	حساب شیر کاو کرنسی در انگلستان	۱۲	کاو شارت هارن WhiteHeather
۵۶	حساب شیر کاو های امریکا	۱۳	Fair Rosamaud »
۱۴۰	طریقه دفتر یاد داشت شیر	۱۴	Lady »
۱۴۱	طریقه دفتر یاد داشت نر کاو	۲۷	نر کاو ایرشتر
۱۶۵	اندازه خوراک	۲۸	کاو ایرشتر
۱۸۶	حساب اندازه مواد غذایی در خوراک	۳۰	نر کاو جرسی
۱۸۷	ایضا	۳۱	کاو جرسی
۲۱۸	اوزان و مقادیرها در انگلیسی که در این کتاب ذکر شده	۳۸	نر کاو کرنسی
۲۱۹	صورت کتابهایی که به آنها مراجعه گردیده	۳۹	کاو کرنسی
۲۲۰	غلط نامه کتاب	۴۵	نر کاو فریشین
		۴۶	کاو فریشین Pieter tje
		۴۷	کاو فریشین کانادائی
		۵۷	کاو کمرفید هولندی
		۵۸	کاو قرمز سویسی
عکس کاو هندوستان			
		۶۹	نر کاو مونت گومری
		۷۰	کاو مونت گومری
		۷۱	نر کاو سندی
		۷۲	کاو سندی (اندرا)
		۷۳	» (ایر)
		۷۴	نر کاو گیر
		۷۵	نر کاو کانکرج
		۷۶	کاو کانکرج
عکسهای متفرقه			
		۹۶	دندان کاو
		۹۸	اعضای بدن کاو
		۱۰۰	طویل

مقدمه

غرض از نگارش این کتاب بیان طریقه پرورش و نگاهداری
گاواست از روی اساس علمی.

همچنانیکه در این دوره سایر علوم و صنایع را مشرق زمینها
از اهالی مغرب آموخته صنعت ترقی نسل و پرورش گاوها
باید از اهل مغرب آموخت و مرتباً کتاب هائی که در این علم
نگارش یافته و مقالات سودمندی که در جرائد رمه داری دیده
میشود ترجمه نمود شاید وضع بهتری در پرورش و نگاهداری گاوها
و کوسفند پیدا شود.

کشور ایران که خورش عمومی مردم آن ماست و پنیر است
نباید از وجود گاوهاى شیرده خوب غفلت داشته باشد علی
الخصوص در این دوره که فوائد خوردن شیر گاوها معلوم و شهر
نشینان ممالك متمدنه بیش از دورهاي گذشته بخوردن شیر
مستاد گردیده اند و قسمت عمده خوراك اطفال شیر کاه شده است
کما اینکه در غالب تالیفات ارباب فن گاوها مادر انسان یا دایه
الحفال میخوانند.

در ضمن زحماتی که علمای فن اروپا کشیده اند برای ترقی نسل کاو منجمله سنجیدن و معرفی کاو خانگی است به این معنی که بعد از تربیت و تجربه معلوم کردید که عموماً کسانی که در خانه کاو نگاه میدارند طالب کاو نجیب و بی آزار به علاوه خوش رنگ و ظریف میباشند و آن کاو باید شیرده و فائده مندم بوده باشد تا دخلش به خرجش بخورد لهذا کاو « جرسی » برای خانگی معروف گردید که در اوراق بعد شرح داده خواهد شد .

برای گوشت یا کشتار نیز نسل های مخصوص تربیت و پرورده میشود که گوشت آنها لطیف و چرب و خوشمزه است یا اینکه هم شیرده است و هم برای کشتار خوب است و کوشش نازک میکردند مثل « شارت هارن » بهم چنین برای شخم و کشیدن اراده و بردن بار نسل های مخصوص است .

امروزه هر کس میخواهد کاوی را برای مصرفی بخرد قبل از وقت میداند از کدام نسل باید بخرد و فائده هر نسل کاو برای هر کاری معلوم و مشخص است چنانچه میتوان گفت که اروپائی اختیار نسل کاو را بدست خود آورده و بعد از یکصد سال زحمت و تجربه در این دوره مردم میتوانند هر کاوی را برای هر مصرفی که بخواهند و مناسب هر منطقه که بدانند تخم گیری نموده و موافق میل خود پرورش دهند .

معلوم است که نقشه این صنعت برای ما کشیده شده و
 طریقه های مختلف از برای ترقی نسل کاو نگارش یافته فقط زحمت
 ما ترجمه و تالیف آن نگارشات است برای ابناء وطن خود
 ولی يك نکته مهمی است که از ترجمه و بیان خارج است و آن
 این است که ترقی دادن نسل کاو اول صبر و حوصله لازم دارد
 دوم سلیقه علمی در انتخاب نر کاو و ماده کاو و سوم نگهداری و
 پرورش کاو .

اساس مهم دیگری که لازم است در هر مملکت که بخواهد
 نسل کاو را ترقی دهد گذاشته شود تاسیس انجمن ها و موسسه
 های نسل کاو است (۱) همچنین که در انگلستان و امریکا تاسیس
 گردیده و در اوراق بعد همه جا ذکر آنها میشود .

این موسسه ها میتوانند در ترقی نسل کاو خدمتها بکنند و از
 برای اخلاف خود نتیجه های سودمند بیادگار بگذارد زیرا هر
 موسسه دارای دفتر ثبت اسامی کاوها (۲) و صاحبان آنها خواهد
 بود تاریخ تولد هر کاو در آن ثبت خواهد شد اگر نر کاو است
 پشت هر ماده کاوی کشیده شود و از او اولادی بعمل آید ثبت
 دفتر میگردد اگر ماده کاو است میزان شیر روزانه و ماهانه و

(۱) Cow Breeding Society.

(۲) Herd Book.

سالانه آن ثبت دفتر گردیده قابلیت شیر او را نشان میدهد عدد کوساله های که از او گرفته شده عدد دفعاتی که مسپض شده مدت عمری که کرده غلام در دفتر ثبت میگردد .

دران دفتر پدر و مادر کوساله ها که نسل جدیدند مشخص گردیده قابلیت شیر و عمران آنها معلوم شده از روی آن دفتر و اسناد آیندگان میتوانند به سلیقه یا قضاوت خود شان ماده کاوی را خریده و از نو کاو معلوم الحالی تخم گیری نمایند رفته رفته اطلاع بر نسل ناو و تجربه های حاصله و بعد از چهار پنج طبقه تولید و نسل ممکن است که مملکت ایران دارای کاوهای شیرده و قوی گردیده هم تدارك رفاهیت عمومی شده وهم حیواناتی قوی تری که بتواند در مقابل امراض بهتر ایستادگی کند تدارك نماید .

تاسیس این موسسه ها هر چند بنظر ما چیز تازه ایست ولی اسلاف ما که در همین مشرق زمین عمر خود را پایان برده اند این موسسه ها را داشته و قدیم بودن آن همراه قدیم بودن تمدن مصر و عرب و شاید ایران است که در ترقی نسل اسب داشته چنانچه تا زمان حال هم عرب ها شجره نامه یا نسب نامه اسب های خوب خود را نگاه میدارند .

البته در مملکتی که طبقه زارع سواد خواندن و نوشتن ندارد خیلی دشوار است که تاسیس این موسسه های زراعتی

صورت مطاوی بخرد گیرد ولی ایران که يك مملکت زراعتی
شفاخته آمده نمی تواند بی وجود این قبیله موسسه ها بماند .

بر دولت ایران لازم است که موسس این اساس گردیده چه
بطریق نمایشگاه در ایالات ایران و چه بطریق تشویق و تحریص
ملاکین که دارای قدرت کامل بر املاک خود هستند انجمن های
پرورش کار تاسیس نموده و آنها را وادارد که دقارمه باز
نموده اسامی صاحبان کاو خوب را در آن ثبت نمایند و به همان
راهی که اروپائی و امریکائی در ترقی نسل کاوهای خود رفته اند
انها هم بروند .

جای نردبد نیست که چون این صنعت دارای منافع عمومی
است و در دست طبقه زحمت کش و نیک فطرت زارع است
و منافع آن هم زود مشهود میگردد مورد قبول عامه گردیده و
بعد از چند سال ایرانی هم میتواند موافق آب و هوای ایالات و
ولایات خود کاو تربیت کرده در ایالت کرمان که مرتفع کم است
نسل کاو مخصوص پرورش دهد و در ما زندران و کیلان که مرتفع
زیاد است کاو مخصوصی نگاهداری نماید .

در ایران وجود کوسفند های خوب و گوشت لذیذ آن مارا
از گوشت کاو مستغنی نموده .

اما احتیاج مفرط ما به شیر کاو در تزیاید است و هر قدر ایران

رو به ترقی رود همان اندازه احتیاج ان به شیر کاه زیادتر می‌گردد .
 هرگاه راهای ایران سریع السیر گردد تجارت شیر و کره يك
 از منابع ثروت ایران است .

در اوراق آینده مشهود خواهد گردید که پرورش کاه از
 وضع چوپانی و کله‌داری بیرون آمده و در ردیف صنایع و تجارت
 گردیده است .

ممالك متحده امریکا لاف می‌زنند که کاه‌های ممالك او بهتر از
 کاه ممالك دیگر و صادرات شیر و کره‌اش از تجارت شیر و کره
 هولند زیادتر است .

ایران وآب و هوايش با همه خوراك مطلوب که برای کاه
 فراهم است فقط منتظر حسن انتظام پرورش و تخم‌گیری است
 و در این کتاب هر يك به جای خود شرح داده می‌شود .

تاریخ نسل های جدید

شروع تاریخ نسل های جدید کاو در انگلستان از سال ۱۷۸۲ میلادی و سال ۱۷۸۳ است هر چند بیش از آن تاریخ هم در آن مملکت در ترقی نسل کاو ماهرین این فن دقت کرده و از کاو های بومی و وحشی تخم گیری نموده اند ولی ما کار به آنها نداریم و از تاریخ نسل های جدید که فعلا موجود میباشد بحث میکنیم .

چارلس کولینک و رابرت کولینک (۱) دو برادر انگلیسی اند از نواحی « دارلینگتن » (۲) این دو برادر اولین مؤسس سلسله نسل جدید اند .

« چارلس » هر چند در سن کوچک تر بود ولی در صنعت خود بزرگتر و از سال ۱۷۵۰ الی ۱۸۳۶ زندگانی کرد و رابرت برادر بزرگتر از سال ۱۷۴۹ الی ۱۸۳۰ (۳) .

کتاب حیواناتی زراعتی بریطانیای کبیر (۴) می نویسد (پیش از این دو برادر (میچال دو بن سن) (۵) و (جان می نارد)

(۱) Charles and Robert Colling.

(۲) Darlington.

(۳) تاریخ هایی که در این کتاب ذکر میشود همه میلادی است .

(۴) Farm Live Stock of Great Britain.

(۵) Michael Dobinson.

(۶) را نباید فراموش کرد که خدمات ذیقیمتی به ترقی نسل کاو نموده اند برادران کولینک در سال ۱۷۸۳ پرورش گاؤ (۷) ترتیب داده و از نسل های موجود مخصوصاً (شارت هارن) نسل بهتری بوجود آوردند) •

بهر حال اسم برادران کولینک در صدر تاریخ ترقی دهندگان نسل جدید کاو و مخصوصاً «شارت هارن» با قلم جلی درج است • پس از آنها خانواده بوت است •

در سلسله این خانواده «تامس بوت» (۸) تقریباً در سال ۱۷۹۰ شروع به پرورش «شارت هارن» نمود •

بعد از «تامس» اولاد های وی از کسب پدر دست باز نداشته و از این خانواده چندین پشت شغل پرورش کاو داشتند • خانواده بوت هم چون برادران کولینک طریقه پرورششان این بود که از يك سلسله نسل کاو تخم گیری میکردند و نسل خارجی را در کاوها شان نمی آوردند و نر کاوهائی که برای تخم گیری داشتند به کرایه میدادند به این معنی که کرایه یا نرخ معینی میکردند و پشت داده کوهای دیگر میکشیدند این کار سبب گردید که هر کس میخواست از نسل کاو خوبی تخم گیری کنند بسهولة دسترس داشت •

دیگری از رجال نامی انگلیس که او هم جد نامی مخصوصاً

(6) John Maynard.

(7) Farm.

(8) Thamas Booth.

در ترقی نسل شارت هارن نمود « تامس بیت » است (۱) زنش کانی
این شخص از سال ۱۷۷۵ الی ۱۸۴۹ بود « بیت » در سال ۱۸۰۰
شروع به کار نمود و تا مدت نیم قرن در کار خود جدیت نمود
از نر کاو های اصل و نسب دار برادران کولینک هر جا بود میخربید
و در پرورش خود می آوزد .

بیت از سابقین خود عالم تر بود و در دار الفنون ادنبروغ
تحصیلات عالیہ کرده و داخل در فن فلاحت شده بود این شد
که در کار خود هم بهتر موفق گردید .

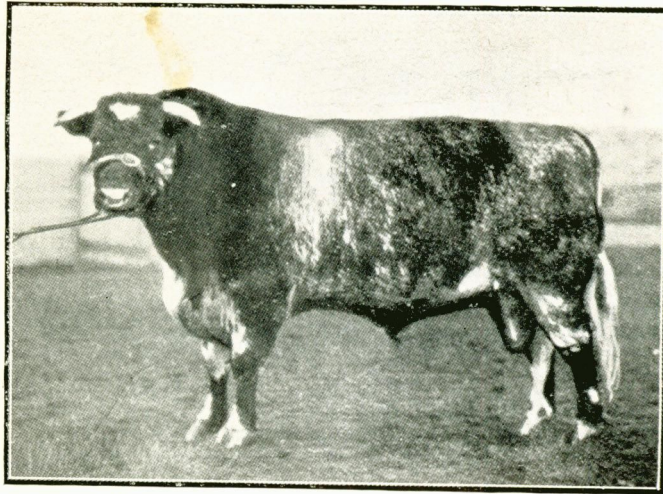
تاریخ نگهداری و ثبت نسل کاو در انگلستان در سال
۱۸۲۲ شروع گردید .

هر چند در آن تاریخ توانستند نسل کاو های معروف را
تا نیم قرن پیش مشخص نمایند ولی معدودی از آنها بود که از طرف
ما در درست تشخیص داده شده و به اسم و رسم مادر ها شان
معلوم گردید بعضی ها را تا سال ۱۸۰۰ توانستند به اسم و رسم
مشخص نمایند ولی نه همه را از آن تاریخ به بعد « دفتر رمه » (۲)
بطور تکمیل رسم و رواج یافت و پدر و مادر کاو ها نسلا بعد
نسل ثبت دفاتر گردید و الی زمانها هذا این رسم جاری است

(۱) Thamas Bates.

(۲) Herd Book.

و از برای دانستن خوبی و بدی و حسب و نسب کاو اسناد محکم
موجود است و این رسم خود نسبت به ترقی کاو وسیله بسیار
مهمی است .

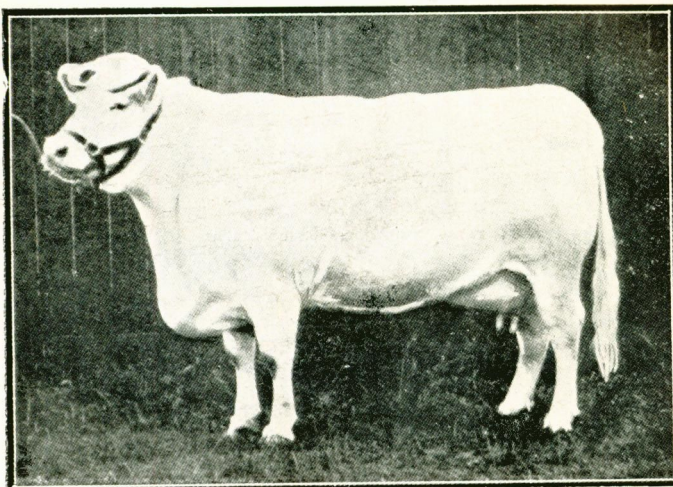
*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D; Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

نر کاو شارت هارن موسوم Pellipar Irtas ۳ سال و ۵ ماه دارد

شارت هارن (۱)

اولین کاو خوب اروپا و امریکا است که هم برای شیر
خوب است و هم برای کشتار اما قابلیت این کاو در شیر بجری
است که لابد باید او را در درجه اول کاو شیر شمرد.
جای اصلی شاروت هارن در انگلستان و در «درهام» در کنار

(۱) Short-Horn دو کلمه انگلیسی است یعنی کوتاه شاخ این دو کلمه
مربک اسم شده است برای نژاد کاو مخصوصی و چون اسم است و قابل ترجمه
نیست لهذا در همه جا به لفظ اصلی خودش ذکر میشود

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D. Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

شارت هارن موسوم به White Heather که در نمایشگاه ۱۰۰۰ پوند انعام برده است

رودخانه واهی «تیز» (۱) است .

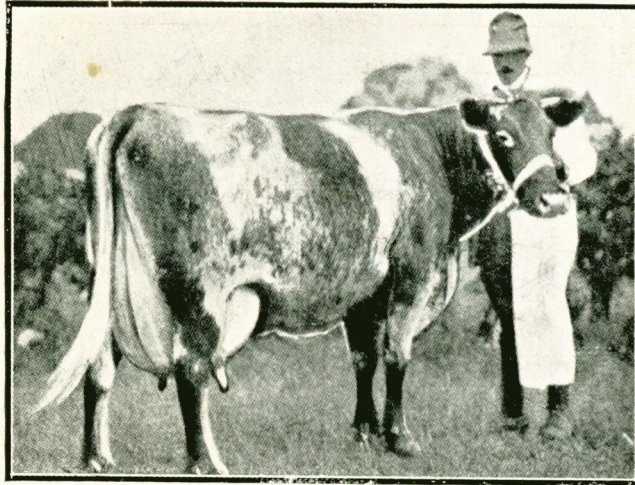
امتیاز این کاودر اوایل قرن هیجدهم .شهود گردید .

چنانچه در سال ۱۷۴۴ «ویلیم الیس» (۲) مینویسد

در تمام کاو های انگلستان مانند شارث هارن کاوی نیافتم در بزرگی جثه . کوتاهی شاخ و بزرگی پستان خواه رنگش قرمز باشد یا سیاه قابلیت او برای شیر و کشتار ما فوق همه قسم کاو است و برای شیر فروش و قصاب سودمند .
بعضی از آنها هر دفعه دو الی سه گلن شیر میدهند)

(۱) Teeswater.

(۲) William Ellis.

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D; Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

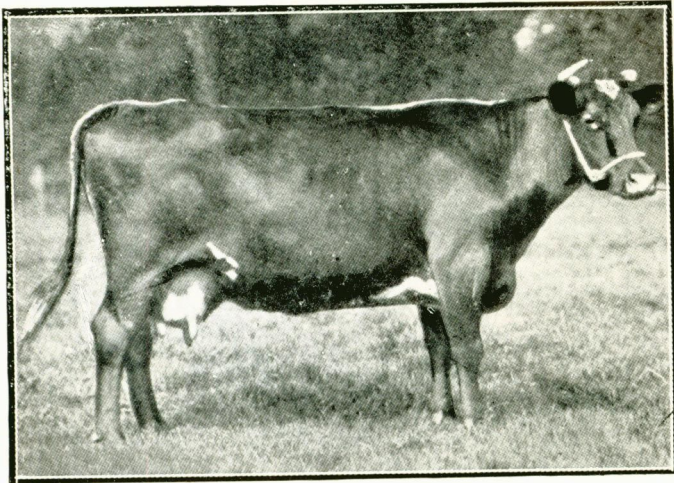
شارت هارن موسوم به Fair Rosamond در سال ۱۹۲۲ روزانه
۷۰ رطل و ۸ اونس شیر داده در میزان چربی آن ۹۲-۳ درصد بوده

بعد ازان «جارج کلی» (۱) در سال ۱۷۸۵ در یادداشت

خودش ذکر میکند (شارت هارن تفاوت کلی دارد از سایر نژادها در حیث
قطر و پهنی هیكل، استحکام بدن و کوتاهی شاخ لهذا هر چه بخورد شیر و چربی
کوشتش زیادتر میشود میزان شیرش ما فوق میزان شیر نژادهای دیگر است •
رنکش مختلف است و لیکن بیشتر قرمز و سفید یا رنک درهم است که روی
هرفته میتوان خوشرنکش گفت) •

تا جائی که معلوم است شارٹ هارن هیكل حالیہ را نداشته
قدان در ارتفاع بلند تر بوده و قطر بدنش کمتر بوده و در رنک آن

(۱) George Culley.

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D: Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

شارت هارن موسوم به Lady که ۲۰۰۰ گالن شیر داده

تغیر کلی حاصل شده در ابتداء زرد و سفید بوده است در صورتی
که حالیه غالباً زرد تیره و قهوه* دیده میشود .

از تاریخ نسل قدیم شارٹ هارن تا جائی که ارباب فن دقت
کرده و حدس میزنند این است که اصل آنها از نر کاوهایی مملکت
هولند است که در قرن شانزدهم و هفدهم به انگلستان وارد شده .

اما تاریخ جدید میگوید در ماه جون سال ۱۷۸۳ «چاراس
کولینک» در بازار شهر دارلینگ تن ماده کاوی دیده و از آن

خوشش آمد اورا خریده واسم اورا «دچس» (۱) نهادرنك
این کاو قرمز روشن بود بطور خال دار پستش بهن بدنش فطور
و باهاش کوتاه بود بطوری که سینه اش نزدیک زمین رسیده بود .
برادر دیگر «رابرت کولینك» نر کوی داشت موسوم به

«هيك» (۲) در این نر کاو همه نشانهای خوبی جمع بود .
از این دو کاو که بعد ها موسوم به نسل کولینك گردیده
شارت هارن های نسل جدید بوجود آمد و اولین کاوی که از
نسل کولینك در معرض فروش آمد نر کاو موسوم به «کامت»
(۳) است که در سال ۱۸۱۰ به قیمه حیرت آور آن زمان یک هزار
لیبره انگلیسی فروش رفت .

«تامس بوت» که شرح حالش ذکر کردید نر کاوهای
شارت هارن را در خانه پرور کرد و در موسم خود آنها را در
چراگاه و در غیر موسم های آخور به کاه و علف خشك پرور نمود
اسامی ماده کاوهای «بوت» از نسل شارت هارن در ذیل
است (۴) . این کاوها از معروفین این نسلند که اولاد هاشان

(۱) Duchess.

(۲) Hubback (هيك) را پدر شارت هارن خوانند)

(۳) Comet.

(۴) Anna, Christon, Bliss, Redrose, Blossom, Bright-eyes, Isabella, Farewell, Charity and Dairy made.

امروزه به نسب آنها خوانده میشود.

«تامس بیت» که شرح حال او هم قبلاً ذکر گردید هشت کار غریبی در کار خود داشت و میخواست کاملاً در تاریخ شارٹ هارن از سابقین خود جلوافتد و عقیده غریبی داشت در باره کاو «دچس» بشابر این از اولاد «دچس» هر چه توانست بدست آورد و مبلغ کلي در این راه صرف کرد چونکه رایش این بود که نسل خالص شارٹ هارن باید از «دچس» گرفته شود چنانچه خودش ادعا میکرد که بهترین کاو و بهترین کاو شیر خالص شارٹ هارن را اودار و یکی از ماده کاو های خود را هم باز «دچس» نام نهاد و بعد ها آن کاو «دچس بیت» معروف گردید این کاو نوه دچس اول است که مال برادران کولنک بود و هفته چهارده رطل کره از شیرش بعمل می آمد هفده سال عمر کرده و وقتی آن را کشتند گوشت فراوان و نازکی داشت.

از نر کاو های بیت که معروف است نر کاو موسوم به «دیوک آف نارتمبرلند» (۱) است که در سال ۱۸۹۳ در نمایشگاه اکسفورد از انجمن فلاحتی پادشاهی (۲) انعام اول را برد.

(۱) Duke of Northumberland.

(۲) Royal Agricultural Society.

رنگ كاوهاى نسل (بيت) قرمز ، قرمز و سفيد و رنگ
بادامى بود معدودى هم سفيد بودند .

هم (بوت) و هم (بيت) كاوهائى كه پرورش دادند از
سلسله نسل كواينك بود كه ان را مندرجا ترقى ميدادند .
مثلاً بيت سعى ميكرد كه كاوهايش غير از خوبى باطن
قشنگى ظاهرى هم داشته باشند .

از سال ۱۸۹۰ اداره (يادداشت برن) (۱) صورت حساب
شير شارت هارن را از قرار تفصيل ذيل ضبط كرده است .

۳۱ كاو در سال ۱۸۹۰ زائيده قسمت شير مريك كاو در مدت شير دادن ۷۴۰ گالن

۷۰۲	.	.	۱۸۹۱	.	.	۳۵
۷۹۵	.	.	۱۸۹۳	.	.	۳۴
۷۸۵	.	.	۱۹۰۰	.	.	۴۶
۸۱۶	.	.	۱۹۰۵	.	.	۵۴
۸۵۴	.	.	۱۹۱۰	.	.	۵۱
۸۹۳	.	.	۱۹۱۵	.	.	۵۷
۷۹۶	.	.	۱۹۲۰	.	.	۳۰

كاوهائى كه فردا شير آنها فكه شده در سال ۱۹۲۱ كاو موسوم
" Helpmate " يک هزار گالن بوده در سال ۱۹۲۲ كاو موسوم

(۱) Burton Milk Record.

به "Fair Rosamond" روزانه هشتاد رطل و ربع شیر داده و کاو موسوم "Lady" در سال دومزارگان شیر داده است. ممالك متحده امريكا از سال ۱۷۸۳ شارٹ هارن را از انگلستان وارد کرده ولی امريكائي ها چندان اهميت بدان نداده تا وقتيكه برادران كولينك در انگلستان در نمايشكاها و در نظر عموم نتيجه زحمات خود را ظاهر ساختند انوقت امريكائي بي به اهميت شارٹ هارن برده و از سال ۱۸۲۰ الى ۱۸۶۰ چه از انگلستان وارد كردند و چه در (ورجينيا) تخم گيري نمودند اما امريكائي تنها به وارد كردن كاو خوب و تخم كيري كردن اكتفا نكرد زيرا از تغير آب و هوا بعضي تغيرات در كاوهاي وارده ديد و در صدد اصلاح برآمد منجمله از شارٹ هارن هاي اسكاتلندي وارد کرده و در نسل كاوهاي خود يروفق آب و هواي ممالكش تغيرات بهاري داد و تا اين زمان هم اسوده نشسته در هر جاي انگلستان كاو خوبي سراغ گرفت دست دراز کرده و به ممالك خود مي آورد چونكه در انگلستان سعي دارند همانطوري كه شارٹ هارن در شير ترقى کرده در نازكي كوشت هم ترقى نمايد.

مخصوصاً كاوهاي انگلستان در كوتاهي پاها در قطر بدن و در بزرگي و مناسب بودن پستان خيلي پيشرفت کرده اند و نظر امريكائي ها اين است كه در ممالك آنها هم اين ترقيات حاصل گردد.

کاونیکه ۰ بزان شیران در اسناد کاو شیر ممالك متحده ثبت
آمده کاوی است که در ظرف دوازده ماه ۱۹۶۶ رطل شیر داده
و از آن شیر ۶۶۹ رطل کره حاصل شده ۰

شارت هارن دیکری در « نیوسوت ویلز » (۱) واقعه در
استرالیا در سال ۱۹۳۵ یادداشت آن اشاعه یافته در ظرف دوازده
ماه ۳۲۵۳۲ رطل شیر داده و از آن شیر ۱۶۱۴ رطل کره حاصل
شده است ۰

در سال ۱۹۳۵ در نایشگاه ملی ارجنتین نر کاو دو ساله ای
که در معرض نمایش آورده شده بود هراج کردید و به قیمت
شصت هزار دلار امریکائی فروش رسید ۰

در سال ۱۹۳۵ (اتحادیه پرورش شارث هارن امریکا) (۲)
اعلام میدارد که تا ماه اکتوبر انسال دو میلیون و بیست و پنج هزار
و نه صد سر کاو شارث هارن در آن مملکت ثبت اسناد شده در
صورتی که در سال ۱۹۳۰ چهار صد و هفتاد و هشت هزار و
هفتصد و شصت سر از آن نسل ثبت گردیده بوده (مجله جغرافیای
ملی دسامبر ۱۹۲۵ (۲)) ۰

(۱) New South Wales.

(۲) The American Shorthorn Breeding Association.

(۳) The National Geographic Magazine. December 1925.

امریکائی ها يك امتیازی به شارٹ هارن دادند که ذکرش مناسب است .

از آنجا که در نتیجه هر زحمت علی الخصوص پرورش حیوان ملاحظه صرفه جوئی در کار می آید در بعض ممالک خشک و کم مرتفع امریکا که خوراک حیواناتشان منحصر به گاه و دانه است دیدند که نگاه داشتن گاو شاخ دار در تمام سال در طول بهای آخور کار مشکلی است زیرا طبعاً حیوان شاخ دار نمی تواند تمام سال در یکجا به ایستد بدون چراگاه. لذا در فکر افتادن که از شارٹ هارن بی شاخ تخم گیری نمایند تا بشود بای آخور پرورش نمود و این فکر را عملی کردند .

در سال ۱۸۸۸ در یکی از جراند پرورش گاو اعلان شده بود که يك گله از نسل خالص شارٹ هارن اهل بی شاخ بفروش می رود (کپتن میلر) خبر شده رفت و پنج سر از آن گاوهارا خرید و از این عدد کم تخم گیری نموده مقداری دیگر بر عددشان افزود در سال ۱۸۹۶ که گاوهای شارٹ هارن (سناتور هریس اف کنساس) (۱) فروخته میشد (کپتن میلر) (۲) آنها را خرید و به محل گاوهای خود برده و از نر گاوهای آن که دارای

(۱) Senator W. A. Harris of Kansas.

(۲) Captain W. S. Miller.

خون اسکاتلندی بودند با ماده کاو های بی شاخ خود تخم گیری نموده و نسل بی شاخ را کامل نمود .

حالیه از شعبه (شار ت هارن بی شاخ) (۱) کاو های ممتاز موجود است در سال ۱۹۲۵ عدد ماده کاو بی شاخ سی و هشت هزار و نر کاو قریب سی هزار در ممالک متحده قلمگیر شده است .

ایرشئر (۱)

ایرشئر در جنوب شرقی اسکاتلند واقع در جزیره بریتانیای
کبیر است و کاو زبور به اسم جای اصلی خود موسوم میباشد.
کاو ایرشئر - کاو شیر است .

نسل این کاو اخیر اثبات گردیده و ابتدا نسلش از کاوهای
مختلف بوده که در آن حدود تخم گیری کرده اند .

یکی از صفات این کاو این است که ناقل نسل است به این
معنی که فرضاً یک نر کاو خوب جرسی را بهشت ماده کاو ایرشئر
کشند نسل آن ضایع نمی شود بلکه بسا باشد اولاد بخوبی پدر
یا مادر یا اینکه بهتر از هر دو بوجود آید مع ذلک نسل او را
محفوظ نگاه داشته اند .

در سال ۱۹۰۲ « اتحادیه یادداشت شیر اسکاتلند » (۲)
دفتر رمه باز کرده و قوانینی وضع کردند تا حیثیت و نژاد کاوشان
محفوظ و معلوم باشد به این طریق (هر شعبه اتحادیه باید دفتر رمه
مخصوص داشته باشد که در آن اسم اعضاء ثبت شود در ردیف آن اسم گاو و نمبر
آن که از دفتر رمه داده شده قید شود در جدولهای تحت نمبر کاو میزان شیر کاو
و میزان چربی شیر که در چند روز از سال و هر فصل چه اندازه داده مشروحاً
درج گردد .

(۱) Ayrshire.

(۲) The Scottish Milk Record Association

هر يك از اعضا بايد داراي دفتر ياد داشت شير كه از مركز اتحاديه با قيد
نمره داده ميشود باشد و موجب دفتر ياد داشت مراجعه به دفتر رمه مركزي نمايد .
نمره و دفتر ياد داشت نر كاو عليحده و از ماده كاو عليحده است در هر يك
دفتر ياد داشت سن كاو در وقتي كه بالغ شده قيد است در چه سالي كوساله آورده
و چند كوساله آورده پدر كوساله كه بوده اگر نر كاو است براي چه كار است اگر
براي تخم گيري است پشت چند و چه نمره كاو كشيده شده و چند كوساله از او بوجود
آمده و تاريخ هر يك كي بوده است هر يك اين مراتب در جدولهاي خود
ثبت ميكردد و كلييه اين نسل كاو را بر سه طبقه قرار داده اند كه
شرحش در اين كتاب باعث اطناب است .

تجربه شده كه اگر ماده كاو ايرشتر از نر كاو شارت هارن
كوساله آورد ان كوساله بعد از بلوغ شير كم ميدهد اما براي
كشتار خوب است كوشش نازك است ايرشتر به امريكا و كانادا
و استراليا و جنوب افريقا برده شده و در همه جا مطلوب واقع
گرددیده به سوئد برده اند و سوئديها موافق آب و هوای مملكت
خود آن را ترقي داده و خصائصي در او ايجاد شده است در ان
مملكت كه خيلي مورد توجه اهالي است .

اخيرا بهندوستان هم آورده در پرورش كاه قشوني نگاه
داشته و نر كاوها را بهشت ماده كاوهاي بومي تازه بالغ كشيده اند
در دفعه اول شير مادرها از ميزان خودش زياد تر شده اما
چون پرورش نسل كاو دورگه در هندوستان مشكل است و
غالباً مريض ميشوند دقت فوق العاده در نگهداري آنها لازم است
نبايد با كاوهاي بومي در يگجا باشند نظافت جا و بيشتر از همه

شناسائی نسل ماده کاو لازم است والا اسباب زحمت است .

نگارنده کتاب « پرورش کاو در هندوستان » (۱) می نویسد

(کسانیکه نر کاو انگلیسی را بر ماده کاو هندوستانی میکشند اشتباه می کنند زیرا کوساله آنها باز گرفتار حرارت هوا و نبودن خدمت به سزا میگردد بهتر این است که نر کاو های هندی مانند (مونت گومری) یا (سندی) یا (نلور) که کاو های شیری هندوستان است پشت ماده کاو (جرسی) یا (شارت هارن) یا (ایر شیر) کشند کوساله آن کاو ها هر کدام که باشد با کاو بومی تخم گیری شود از این سلسله نسل هم کوساله قوی بوجود می آید و هم شیر آنها زیاده تر میشود) .

درباب پرورش کاو اروپائی مصنف مذکور می نویسد

(کاو های اروپا و استرالیا تحمل حرارت و رطوبت هوای هندوستان را ندارند و مردم هندوستان از عهده خدمت لازمه آن ها بر نمی آیند هر چند نباید کاو اروپائی را به هند آورد ولی کسانیکه شوق پرورش دارند باید آن کاو ها را در هوای خشک و جلی پاکیزه نگاه داشته بملاوه در خوراک آن ها هم مواظبت لازم است و خوراک وطن خودشان باید به آنها داده شود فشرده بزرگتان کنجد نارکل و بادام زمینی برای آنها خوب است از فشرده پنبه دانه منداب و بید انجیر باید اجتناب کرد) *

درونسل ایر شیر اختلاف است بعضی عقیده دارند که ترقی

نسل آن از کاو های اطراف رودخانه « نیز » است که عمده

شارت هارن باشد بعضی دیگر از آثار و علامات آن حیوان می

می برند که این نسل با نسل کاو های وحشی کوهستان اسکاتلند

مخلوط شده بهر حال ابتدای وجود نسل جالبه ایر شیر بین سال

۱۷۵۰ و سال ۱۷۸۰ شروع میشود و از آن تاریخ به بعد چون

این کاو ناقل نسل است هر کسی از هر جای آن حدود که غیر

ولی خوب دیده است یا ایر شیر تخم گیری نموده کوساله خوب را

نگاه داشته و بد را به مصرف کشتار رسانیده اند .

(۱) Cow Keeping in India.

در سال ۱۹۲۳ از کاوهائی که در نمایشگاه انعام برده اند میزان شیر آنها حد اقل بیست و یکمزار و یکصد و بیست و سه رطل است در یکسال و حد اکثر بیست و پنجزار و سیصد و بیست و نه رطل و میزان کره شیر حد اقل ۸۶۰ رطل و حد اکثر ۹۵۵ رطل .

اولین ایرشتری که به امریکا رفت تقریباً یکصد سال پیش بود که ابتدا به کانادا و از آنجا به ممالک متبذمه آمد .

در انوقت که حمل و نقل کاواروهای به امریکا شروع شده بود این کورا بسبب قوه تحمل عبور از اقیانوس اطلس که در او سراغ داشتند بود که او را از اسکانلند وارد کردند و نظر به قوه شیر هم بود زیرا در آن زمان هم شیر زیاد میداد .

در امریکا ابتدا در قسمت های شمال مشرقی آن مملکت پرورش گاه ایرشتر قرار یافت چنانچه تا حالا هم انگلند جدید به داشتن عده زیادی ایرشتر مشهور است .

تقریباً نیم قرن پیش زارعین نیویارک بی به طاقت و فائده ایرشتر برده و در صدد پرورش آن برآمدند دولت هم بملاحظه زیاد شدن کاو خوب به آنها امداد نمود حالیه ثلث کاو این ایالت از این نسل است و بغیر از آن ایالت در غالب کوهستان آن ممالک و در بیشتر محال مشرقی و ساحلی آقیانوس کبیر از این کاو دیده میشود .

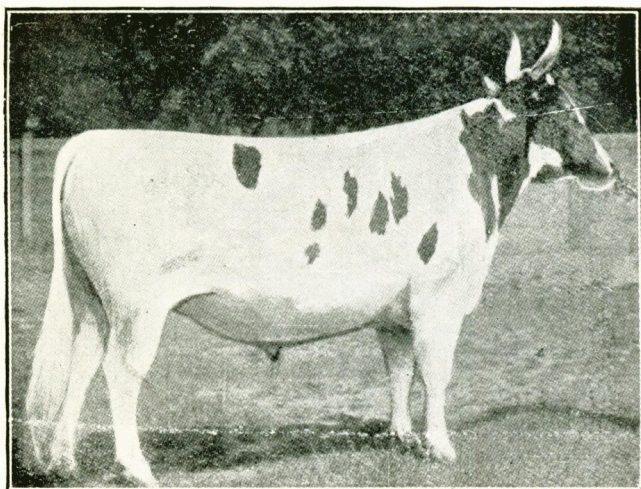
در ممالك متحده امريكا « اتحاديه تخم گيري ایرشئر » (۱) در سال ۱۸۷۵ تشکیل یافت و دفتر ره باز کردید بغیر از این مؤسسه برای ازدیاد شهرت این کاو محافل و ادارات برای اندازه گرفتن چربی شیر دایر کردید وجود این ادارات سبب کردید که هر کس اندازه شیر و میزان چربی شیر ایرشئر را فهمیده و خریدار آن زیاد کردید چنانچه در سال ۱۹۲۳ در امريکا هفت هزار و هفتاد و هفت کاو ایرشئر بفروش رسید و خریدار آن از ۴۳ محل بود از انجمله جزائر ورجین • کانادا • امريکاي مرکري و اهالی چین بودند •

یاد داشتی که در عمر این کاو مذکور است این است که کاوی که حد اکثر شیر را داده در سن ۱۸ ساله کی است و هنوز توانائی او بر جاست •

کاو دیگری است که زیاده از ۲۰ سال عمر دارد و سالی کمتر از ده هزار رطل شیر نداده •

چیزیکه خوبی این کاو را نشان میدهد و از هر نژادی ممتاز نموده این است که بموجب احصائیه دوسالی تقریباً صدی پنجاه از کاوهای جوان ابستن شده در صورتی که نژادهای دیگر در این سن جوانی ابستن نشده و وجودشان مفید نگردیده است و

(۱) Ayrshire Breeders Association.

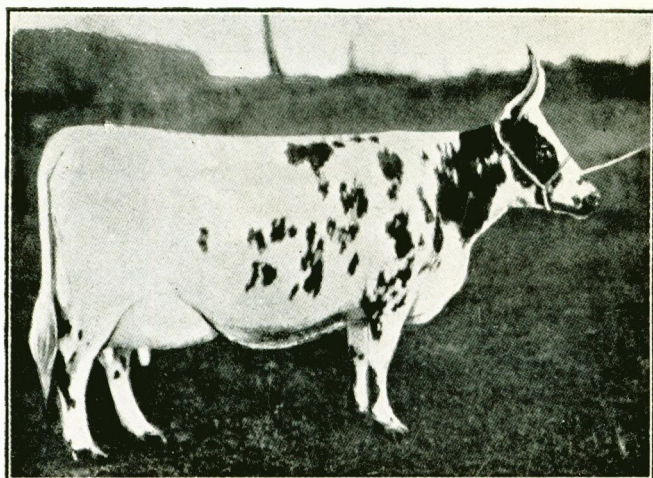

*From Firm Live 'stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D; Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

فر کاو ایرشتر موسوم Darboigh Dignity که مادرش در هفت مرتبه مدت شیر ۹۰۰ گالن شیر داده که از آن ۱۳-۴ درصد کرم حاصل شده و مدت هر دفعه ۴۲ هفته بوده

دیگر اینکه موسسه های امریکا بهمان قاعده موسسه های اسکاتلند درجه چربی شیر ایرشتر را بطور فردی میزان قرار نداده بلکه ز روی اورج از تمام کاوهای موسسه میزان میکیرند و از این میزان درجه شیر ایرشتر صدی چهار کره دارد .

وزن ماده کاو ایرشتر تقریباً هرار رطل و وزن نر کاو از ۱۴۰۰ الی ۲۰۰۰ رطل است رنگ آن غالباً سفید و قرمز و قهوه است گاهی لکه های رنگ دیگر روی پشت و سر و گردن دارد .

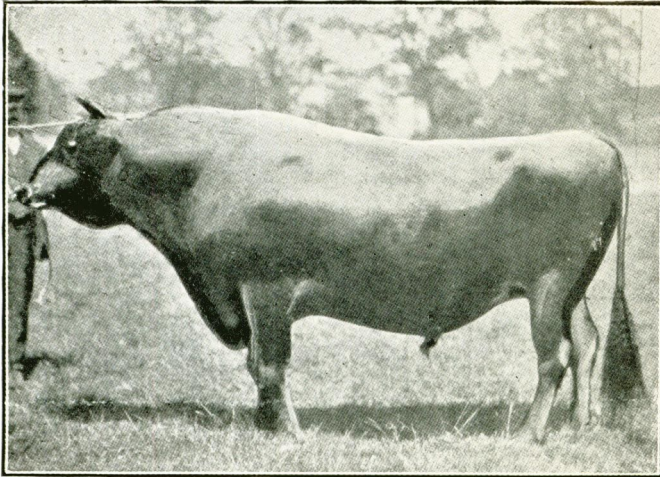
*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D: Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

کاو ایرشتر موسوم Marwhirn Syplan 2nd در سال ۱۹۱۷ - ۱۱۶۰ گنل شیر
داده که ۳-۴۷ در صد کره داشته ۰ در سال ۱۹۱۸ - ۱۵۶۱ گنل ۳-۵۶ چربی ۰ در
سال ۱۹۱۹ - ۱۳۱۶ گنل ۳-۹۲ چربی داشته مدت شیر دفعه اول ۴۸ هفته دفعه
دوم ۵۱ هفته و دفعه سوم ۴۷ هفته بوده است

کسی چندان در بند رنگ ایرشتر نیست بر خلاف بعضی
نژاد های دیگر شاخ کاومز بور بلند و کشیده بطرف پیش است
بعضی ابتدا کمی پس کشیده و بطرف بالا رفته است بعضی بدو
طرف کمی خم خورده پشتش خیلی کشاده و محکم و فرورفته ۰
سینه پر ۰ فطر شکم بزرگ و پاهایش محکم است مخصوصا در خلقت
بستان مشهور است و ازان تعریف شده که بطوری که باید

سرپستانها از یکدیگر فاصله دار و کیسه پستان از عقب و جلو
وسیع و موزون است .

وقت خوبی این کاو در سن ده ساله کی به بالا است مقاومت
او در امراض خوب است شیر ابرشتر برای کره گیری و پنیر سازی
خوب است برای خوردن چندان مطلوب نمی باشد آن طوری
که شیر شارت هارن مطلوب است .

*From Farm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A., LL. D. Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

نر کاو جرسی که در جزیره جرسی تولد شده نامش Masterman of Oaklands.

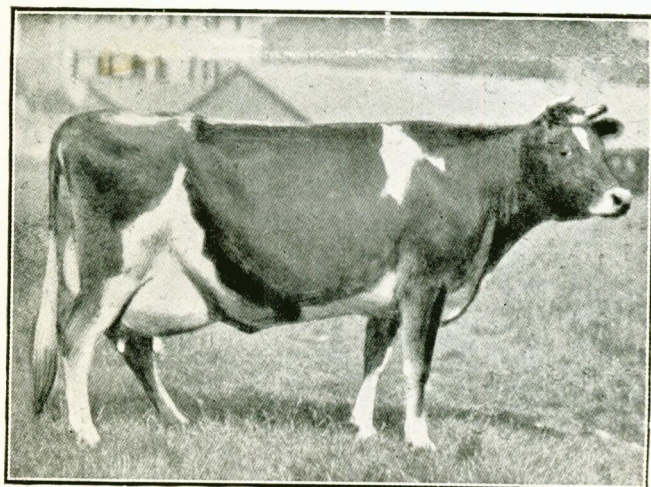
کاو جرسی (۱)

از کاوهای شیر اروپا یکی جرسی است .

جرسی جزیره است در چنل انگلیس در طرف ساحل
فرانسه این جزیره سابقاً مال فرانسه بود اما از سال ۱۲۰۴ بدست
انگلیس آمد .

طول این جزیره تقریباً دوازده میل و پهنای آن هفت میل

(۱) Jersey.

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D; Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

ماده کاو جرسی که در جزیره جرسی تولد شده نامش Agathas Pauola 2nd.

است هوایش خوب و زمینش برای زراعت مرغوب است زراعت
سبب زمینی آن معروف میباشد بیشه اهالی زراعت و پرورش
کاو است همیشه بقدرده هزار سر کاو در آن جزیره چریده و
در چمن های آن این حیوان شریف دیده میشود.

مردم این جزیره از سالها است که قدر و قیّم حیوان اهلی
خود را دانسته و در صد برآمدند که نسل آن را خالص نگاه
دارند بنا بر این لازم گردید که از ورود کاو غیر به جزیره
خود ممانعت نمایند لذا در سال ۱۷۶۳ قانون وضع کرده و ورود

کاو های فرانسه را ممنوع داشتند .

بموجب آن قانون هر کاو غیري که وارد آن جزیره شود در ظرف ۲۴ ساعت باید کشته شود برای مصرف خوراك و تا بحال هم این قانون جاری است .

در سال ۱۸۶۶ دفتر رومه در آن جزیره دایر گردید و قبل از آن در سال ۱۸۳۳ « انجمن فلاحی هایونی جرسی » (۱) قانونی وضع کرد که کاو های جرسی باید دارای علامت های مخصوص باشند تا کاو خالص جرسی خوانده شوند از سالی که دفتر رومه دایر شد این قانون عملاً مجری گردید هیچ کاوی جرسی نمی شود و اسمش داخل دفتر رومه نمی گردد جز اینکه اگر ماده است دارای ۲۷ علامت و اگر نه کاو است دارای ۲۵ علامت . مشروطه در قانون بوده باشد .

و اسم هیچ کوساله را نمی توان ثبت دفتر خود تا وقتی که بالغ شده و ابدن کرد و کوساله اول از او بوجود آید .

ارباب فن میدانند که این قانون و جلوگیری از اختلاط نسل است که کاو جرسی بدرجات ترقی امروزه رسیده است .

(داکتر واتنی) (۲) میگوید (در صورتی که نتوان کاو نر و ماده

(۱) The Royal Jersey Agricultural Society.

(۲) Dr. Herbert Watney.

ايرا بدون شرايط قانونى كاو جرسى دانست و دفتر رمه اورا قبول نكرده باشد
جز اينكه شرايط قانونى جرسى را داشته باشد پس تمام رمه ما جرسى خالصند ولو
اسلاف آنها داراى نسب نامه نبوده اند)

جرسى داراى استخوان و اعصاب محكم و هيكل ظريفى است
صورت كوچك و مقبولى دارد و براى پرورش خانگى و باى آخور
خوب است چونكه ظريف و قشنگ است .

در انگلستان و امريكا غالبا كاوى كه در خانه پرورار ميكنند
جرسى است از اين است كه در رنگ كاو خيلى دقت دارند كه
مطبوع طبايع گردد .

ماده كاو جرسى هر قدر نجيب و آرام است زر كاو آن شرير
و شاخ زن و بداد است چنانچه در جزيره جرسى هم زر كاو را زياده
از قدر لزوم نگاه نميدارند و بيشتر تا كوساله است مصرفش مبنمايد .
آب و هواي آن جزيره براى پرورش كاوش خيلى خوب است
چنانچه با وجودى كه از اين كاو در امريكا و افريقا گله هاى زياد
هست مع ذالك اهالى براى تكميل نسل كاو هاي جرسى خود
محتاجند كه كاو بومي آنها را خريده و در كلبه هاي خود وارد نمايند
از اين سبب هميشه خريدار خارجى زريا ماده كاو در آن جزيره
موجود است و اين ماده خود يك شعبه تجارتي است براى اهالى .
پيش از جنگ بزرگ ۵۰ ساله قريب يك هزار سر كاو جرسى
به طرف ديكر اقيانوس اطلس برده ميشد كه بيشتر به اتازوفى

میرفت در سالهای اوایل جنگ اهالی مجبور شدند که تجارت خود را محدود سازند چونکه کاو جرسی در خود انگلستان برای پروری خانگی لازم میکردید در حال حاضر اطلاع نداریم که در آن محدود چه تغییری داده شده .

در کتاب « حیواناتی زراعتی بریطانیای کبیر » صورت اسامی ۸۳ نفر از مردمان معروف انگلستان را که از ۸۰۰ نفر اعضا انجمن « کاو جرسی انگلیسی » انتخاب کرده درج شده در میان آنها دو نفر لارده چند نفر صاحب منصب ارشد و یکی وکیل پارلمنت است .

از رجال انگلیس که در ترقی نسل جرسی زحمت فوق العاده کشیده « دانسی » (۱) است .

داکتر هربرت واتی که از پرورش دهندگان جرسی است در حق دانسی میگوید (برکترین مرد پرورش دهنده جرسی که مانند او کسی در یاد ندارد) داکتر موصوف دعوی میکند که کاوهای جرسی که در امریکا در نمایشگاه شیکاگو و نمایشگاه سنت لوئیس بجهت نمایش کره اولین انعام را برده اند تماما از نسل جرسی های دانسی است که از انگلستان به امریکا برده شده .

کاو جرسی در اوایل قرن نوزدهم به امریکا برده شد ولی

(۱) Dauncey.

قبل از سال ۱۸۵۰ سندی در دست نیست که واردات عمده به آن مملکت شده باشد در آن سال يك نر کاو و چند ماده کاو وارد کرده و از آن سال به بعد همه ساله هزارها کاو از جزیره جرسی وارد امریکا کردند .

در کتاب « حیواناتی زراعتی بریتانیای کبیر » مینویسد

(در سال ۱۸۸۲ ترقی فوق العاده قیمته جرسی که اثرش از امریکا بود خیلی صدمه به گله های جزیره جرسی رسانید و اسباب تعطیل ترقی شد امریکاییها بی اختیار از ۵۰۰ الی ۱۰۰۰ پوند قیمته يك کاو را میدادند و ۱۰۰ الی ۳۰۰ پوند قیمته گاو های جوان نزدیک زه و بهین شیوه بهترین گاو های جرسی را خریده و به امریکا بردند) « مجلد جغرافیای ملی امریکا » در تعریف جرسی مینویسد

هیكل ظریف و اعصاب محکم دارد امتیاز آن بعلاوه شیر زیادی که میدهد در رنگ و شبایل جاذب نظر است رنگ آن از رنگهای نازك قهوه ، لیمونی ، نارنجی و کبود است چون رنگ آهو رنگ اطراف چشم و تیره پشت و داخل رانها و کتف و پستان از رنگ بدن متمایز برنگ روشن تری است سرش کوچک و صورت لاغر و ظریفی دارد با چشمان درشت دلربا از این است که کوساله جرسی در خانها مثل آهو یا بره عزیز نازی خانواده میکردند) .

پرورش دهندگان جرسی سعی دارند که پستان این گاو که کاوشیر است بزرگ و موزون گردد .

وزن ماده کاو در حد بلوغ ۸۵۰ الی ۹۰۰ رطل و وزن نر کاو ۱۳۰۰ الی ۱۴۰۰ رطل است .

جرسی زود بالغ شده و عمرش هم زیاد است ماده کاو که ۳۰ سال عمر کرده زیاد است امتیاز شیر جرسی در چربی است که صدی ۵ کره دارد در سال ۱۹۰۳ در يك سند میزان شیر

جرسی در مدت شیر که از ۱۵۰ روز الی ۲۰۵ روز است ده هزار الی دوازده هزار و هفتصد رطل است بیشتر یاد داشت کره این کو ثبت شده یاد داشت امریکا از يك کاو در یکسال ۱۱۴۱ رطل کره و از کو دیگر ۱۱۳۰ رطل کره و از کاو دیگری ۱۱۱۰ رطل کره نشان میدهد و این کاوها انعام طلای درجه اول را برده اند .

کتاب « حیوانهای زراعتی بریطانیای کبیر » در سال ۱۹۲۳ میزان شیر جرسی را از کاوهای نمایندگان معین نموده حد اقل شیر در سال چهارده هزار و نهصد و سی و نه رطل شیر که از آن ۱۰۳۸ رطل کره حاصل شده و حد اکثر هفده هزار و پانصد و پنجاه و هفت رطل که از آن ۹۹۹ رطل کره حاصل شده در همان سال در امریکا يك جرسی بیست هزار و ششصد و شانزده رطل شیر داده .

در امریکا هنوز هم در صد و نرقی نسل این کاوند در سال ۱۹۲۳ غیر از کلوب کاو جرسی امریکائی در ایالات و ولایات ممالک متحده ۲۹۹ کلوب حکومتی و ولایتی موجود بوده ۱۲۳ اتحادیه پرورش نر کاو، جرسی و ۲۱۳ کلوب دخترانه و پسرانه کوساله جرسی وجود داشته است « کلوب کاو جرسی امریکا » (۱)

(۱) The American Jersey Cattle Club,

در ترقی نسل جرسی خیلی پیشرفت کرده و از سال ۱۸۷۱ به بعد
 ۱۰۶ جلد دفتر رمه که محتوی ثبت اسم نهصد هزار سر کاواست
 اشاعه داده و فعلا قریب بیست هزار پرورش گاه جرسی در ممالک
 متحده موجود است که در زیاد شدن نسل این کاوسی دارند
 در کانادا نیز اتحادیه ها و محافل برای جرسی دایر است .
 جرسی کاوی است که در مناطق مختلفه میتواند زیست
 کرده و پرورش یابد .

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D; Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

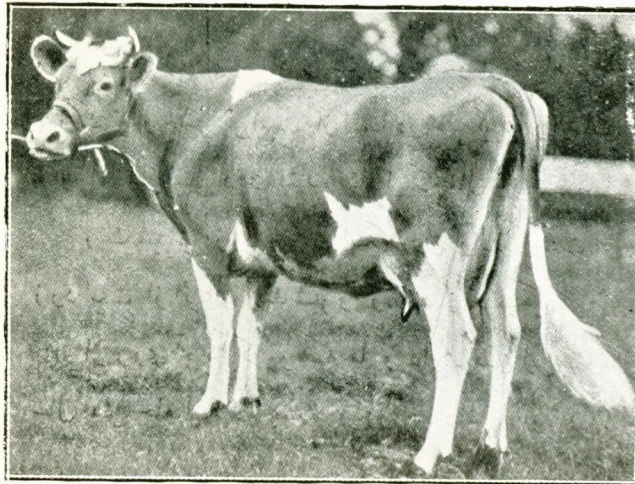
فر کاو گرنسی موسوم Climax که هفت مرتبه انعام اول را برده

کاو گرنسی

گرنسی (۱) جزیره ایست در چنل انگلیس و متعلق به دولت
انگلیس است. مساحت آن ۲۴ مربع میل و اهالی آن اخلاف
اهالی فرانسه اند. هوای آن خوب و زمینش حاصلخیز و این جزیره
وطن کاو گرنسی است.

ارباب فن بر این عقیده اند که اصل کاو گرنسی از نسل

(۱) Guernsey.

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D: Published by Oliver & Boyd. Edinburgh.*

ماده کاو گرنتسی موسوم Daisy's Buttercup of Maunt Pleasant ۵ سال
و ۲ هفته عمر دارد

کاوهای بزرگ نارمندی و کاوهای متوسط زرد رنگ بریطانی
است (۱) زیرا صد سال پیش تمام کاوهای جزائر چنل انگلیس
یک هیكل و ساختمان داشته و در آن اوقات گله زیادی از آنها
به انگلستان برده میشد و از یاد داشتہائی که از آن زمان در دست
است معلوم میشود که از سال ۱۸۳۲ الی سال ۱۸۲۶ کاوهای
که از جزائر چنل و کاوهای که از نارمن به انگلستان برده میشده

(۱) کاو نارمندی و بریطانی هر دو فرانسه ای و در اوراق بعد بیاید *

همه به اسم «الدونی» (۱) وارد آن مملکت میگردیده (۲) حالیه رنگ گرنسی زرد و لکه های سفید دارد و از خواهرش جرسی بزرگ تر و خشن تر است از ابتدا در تخم گیری و انتخاب منظم نر و ماده این نسل دقت نشده مثل اینکه مال جرسی شده است .
رنگ شیرش زرد و عجب اینکه چون رنگ پوست این کو زرد است از اثر آن رنگ شیر و کره انهم زرد میکرده .

از روی تجربه که موسسه ها و دارندگان این کاو از صد سال پیش حاصل کرده بودند و در یاد داشتها بود و در سال ۱۸۴۰ در تحت مذاقه ارباب فن آمد مسام کردید که زردی کره در اثر زردی پوست یا چرم آن کاو است .

پرورش گرنسی در جزیره گرنسی الی سالهای اخیر غالباً برای نمایشگاه بود هر چند از کم و کیف آن نمایشها چیزی معلوم نیست ولی تاریخ آن الی سال ۱۸۴۲ معلوم است .

حالیه در آن جزیره سالی اقلادو نمایش داده میشود و انعام از برای کاو درجه اول گلدان نقره پادشاهی است رای بهترین نر کاو یا ماده کاو .

هرگاه برنده انعام کاو نر باشد و صاحبش قبول انعام نمود

(۱) Alderney.

(۲) الدونی به کاو های چنل انگلیس اطلاق میشده که اسلاف کاو گرنسی و جرسی بودند و گرنسی خلف صدق آنها است ولی حالیه این اسم منسوخ شده است .

شرطش این است که نر کاو خود را برای يك سال بجهه تخم کیري
کوهاي عموم اهل جزیره با اجرت مناسب و معین نکاه دارد و
در ضمن هر گاه زودتر از مدت یکسال ان کاو را به خارج اهل
جزیره فروخت گلدان انعام از او پس گرفته میشود .

چیز دیگری که بیشتر سبب ترقی نسل این کاو گردیده قانونی
است که نباید نر کاو بیش از اکمال سن بازده ماه پشت ماده کاو
کشیده شود و نر کاوها باید خارج از گله ماده کاو باشند
و انهایی که برای تخم کیري است دارای علامت و نشان مخصوص
قانونی باید باشد .

گوشت کاو گرنسی در انگلستان چندان مطارب نیست چونکه
چربی گوشت زرد است و همه کس دوست ندارد بر خلاف
امریکائی ها می پسندند و بد مزه هم نیست .

در جزیره گرنسی الی سال ۱۹۲۰ کاوي که در دفتر ره ثبت
شده ماده کاو نسب دار ۲۱۱۵۵ سر و نر کاو نسب دار ۴۵۲۴
سر و کاو سر سلسله کوهای مذکور ۵۳۰۲ سر بوده .

« انجمن کاو گرنسی انگلیس » (۱) که موسسه قدیم است
در سال ۱۹۱۳ نقشه طرح کرد برای انتظام و باز دید کاو دای
اعضای انجمن واحصائیه کامل انها و در تحت انتظام اعضای

(۱) English Guernsey Cattle Society.

مسئول شروع کرد به گرفتن اندازه شیر کاو و چربی شیر و الی سال ۱۹۲۲ معلوم گردید که چربی شیر گرنسی از تمام شیر کاوها ی انگلیس زیادتر است و در آن سال کاوها در تحت طبقات معین ثبت دفتر گردید به این ترتیب کاوی که عمر آن الی دو سال است و حد اقل شیر آن سالانه شش هزار رطل است باید ۲۵۰ رطل کره حاصل شیرش باشد و پنج ساله که شد میزان اقل شیر آن ده هزار رطل و کره ۳۶۰ رطل باید باشد .

تا سالهای اخیر خوراک این کاو در تابستان علف چرا کاه بود و در زمستان جو بیج ولی حالیه کاه و دانه هم به آنها داده میشود . خوراکی که در انگلستان بای اخور به گرنسی میدهند روزی ۱۰۰ رطل شاغم ۸ رطل غله ۳ یا ۴ رطل سیبوس غله ۶ یا ۷ رطل علف خشک با کاه در وقت شب بدان داده میشود .

در ممالک متحده امریکا « کلوب کاو گرنسی امریکائی » (۱) در سال ۱۸۷۷ تاسیس گردید در سال ۱۸۹۸ کلوب مذکور انعام برای کره مقرر کرد که در ادارات حکومتی اندازه گرفته میشود . در آن اوقات میزان کره سالانه گرنسی الی ۷۸۳ رطل یاد داشت گردیده در سال ۱۹۰۱ اداره اندازه گیری شیر بهمان ترتیبی که در جزیره گرنسی دایر است در امریکا دایر گردید

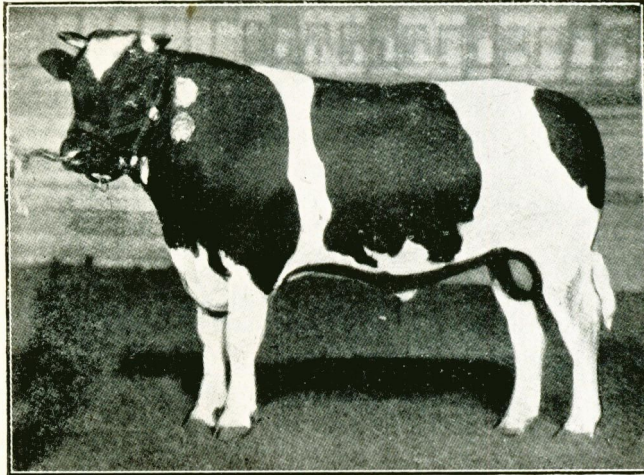
(۱) American Guernsey Cattle Club.

و در انوقت میزان کره کرنسی در امریکا الی ۹۰۰ رطل یادداشت
گردید در سال ۱۹۳۴ یادداشت شیر کرنسی در امریکا سال ۴۰
۲۴۰۰۸ رطل و کره آن ۱۰۹۸ رطل است و از کاو دیگری که کره
آن زیادتر است در همان سال ۱۱۰۳ رطل یادداشت گردیده ۰

حساب شیر کاه و گرنسی در انگلستان در سال ۱۹۲۱

ملات ابستنی در هفته	ملات شیر در هفته	طیقه که در دفتر رده است		جمع کره به رطل	اندازه کره در هر صلی	شیر به رطل	اسم کاه و سن آن
		کره	شیر				
۲۹	۵۲	۲۷۱-۵۴	۶۶۷۶-۸۸	۴۸۸-۳۴	۴-۸۳	۱۰۱۱۰-۷۵	یلادونا (۲ و نیم سال)
۲۴-۲	۵۲	۲۹۵-۱۸	۷۲۲۲-۲۰	۵۲۱-۵۹	۵-۲۴	۱۰۱۴۵-۵	لداک کوکریمید (۲ و نیم سال)
۲۳	۵۰-۴	۳۱۸-۴۰	۸۴۸۰-۹۴	۵۹۶-۴۸	۵-۹۵	۱۰۰۲۵-۰	لداک پرنسین رمی (۳ و نیم سال)
۲۱-۱	۴۹	۳۵۸-۴	۹۹۲۹-۳	۵۴۹-۴۳	۴-۷۶	۱۱۵۴۲-۷۵	پرنسین اف کلاتری (۴ و نیم سال)
۳۰	۴۷-۵	۳۶۰	۱۰۰۰۰	۷۲۷-۶۰	۴-۹۴	۱۴۷۲۸-۷۵	ایجن بول (۶ سال)
۲۱-۱	۵۱-۵	۳۶۰	۱۰۰۰۰	۵۸۲-۵	۴-۸۵	۱۲۰۲۱-۷۵	رشتنقن شامراک (۷ سال)
۳۰	۴۱	۳۶۰	۱۰۰۰۰	۴۸۵-۶۵	۴-۵۱	۱۰۷۶۸-۵۰	دو بنام کلورینسا (۸ سال)
۲۱-۴	۴۸	۳۶۰	۱۰۰۰۰	۵۴۴-۱۰	۵-۲۴	۱۰۳۰۶-۲۵	لاداک پراید (۱۰ سال)
۴۸	۵۲	۳۶۰	۱۰۰۰۰	۶۹۳-۲۵	۵-۷	۱۳۶۷۳-۷۵	ایجن وربنا (۱۲ سال)
۲۱	۵۲	۳۶۰	۱۰۰۰۰	۶۷۸ ۵۲	۴-۵۵	۱۴۹۱۲-۷۵	ور پل (۱۷ سال)

(From Firm Live Stock of Great Britain, 5th, Edition.)

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A., LL. D. Published by Oliver & Boyd, Edinburgh,*

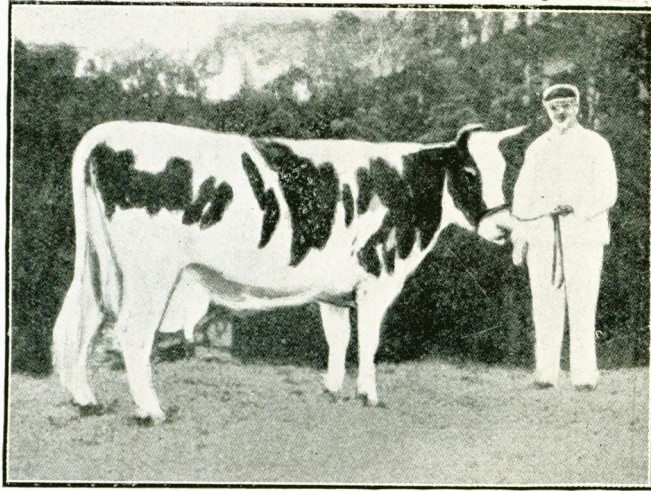
فر کاو فریشین انگلیسی Kingswood Ynte Series نام دارد .

فریشین (۱) یا کاو هولندی

یکی از رشته های تجارت هولند صادرات کره و پنیر است که
مقدار آن به میلیونها میرسد و کاو فریشین وسیله این صنعت عمده
است در آن مملکت .

این کاو به عقیده بعض مورخین از اخلاف کاو معروف
به (URUS) است که کاو وحشی و قدیم در جنگلهای شمال

(۱) Friesian.

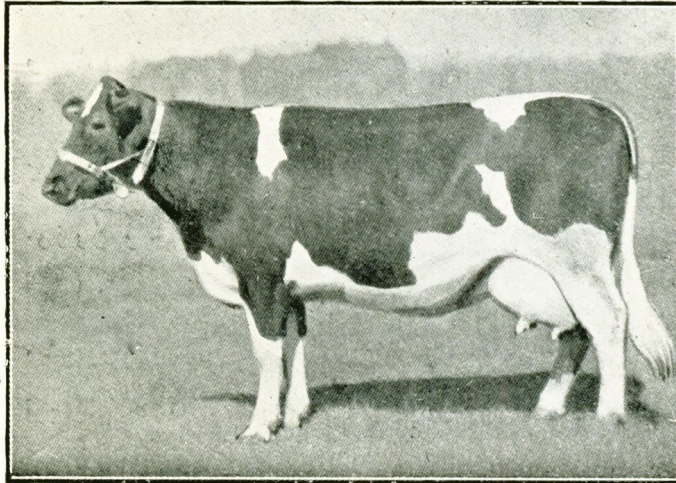

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M. A. LL. D; Published by Oliver & Boyd Edinburgh.*

فریشین امریکائی موسوم Segis Pietertje Prospect که یاد داشت شیرش در دنی
مشهور گردیده • در سال ۱۹۲۲ در مدت ۳۶۵ روز ۳۷۳۸۱-۴ رطل شیر داده که
از آن ۱۴۴۸-۶۸ رطل کره حاصل شده است • این میزان روزی تقریباً ۱۲ گالن
شیر است که داده •

اروپای مرکزی میزیسته اگر این تقیده درست باشد مردم ندارند
قرانما است که دارای کاو شیر خوب بوده و پرور از آن تخم
گیری نموده اند •

هر چند در مملکت هولند همه این جنس کاو از یک نسل دیده
نی شود و بعضی با بعضی دیگر فرق دارند با وجود این در بعض
نواحی آنجا بعض گله های کاو دیده میشود که علامت های

*From Firm Live Stock of Great Britain 5th Edition by Robert Wallace
M, A. L.L. D; Published by Oliver & Boyd, Edinburgh.*

فریشین کانادائی موسوم Johanna Jemima Posch در یادداشت سالانه در مدت
۳۶۵ روز ۲۶۴۱۵ رطل شیر داده که از آن ۱۲۱۵ رطل کره حاصل شده و در
یادداشت روزانه در مدت ۷ روز ۹-۶۷۲ رطل شیر داده و ۹۴-۳۱ رطل کره •

یک نسلی دارند •

در «فریزلند» (۱) واقعه شمال هولند عده زیادی کاو پرورش
یافته دیده میشود که اکثر سیاه سفید و کمی کاو قرمز و کاو سفید
در میانشان میگرد از اینها عموماً آنرا کاو در حد بلوغ دوهزار رطل
و بعضی زیاده وزن دارد صورت متمایل به درازی و بدون

(۱) Friesland.

فرورفته کي . شاخها محکم و بطرف جلو خم خورده . گردن کلفت و کوتاه . هيکل بزرگ و اعصاب آنها قوی است
 ماده کاوها هم همان تناسب نر کاورا دارند جز اینکه
 کردن باریکتر و شاخها ظریف تر است و پستانها شان خیلی
 موزون و خوب است .

این جنس کاو در غالب زمینهای کم ارتفاع اروپا یافت
 میشود و اروپائی بجهت زیاد شیر دادن این کاو خیلی از آن
 توجه مینماید .

نوعاً این جنس کاو چه در هولند یا بلژیک یا فرانسه یا دانمارک
 یا سوئیس یا انگلستان یا امریکا یا افریقای جنوبی ۵۰ در رنگ
 و هيکل و تناسب حتی میزان شیر یکسانند و در همه جا هم مورد
 توجه است با وجود این شهرت و توجه رسم او راق و اسناد شیر
 این کاو نسبت به ممالک انگلیس و امریکا در اروپا در زمان
 خیلی نزدیکی رواج یافته و حال آنکه در امریکا پیش از اروپا
 یاد داشتی که از شیر فریشین دارند سالانه بیست و پنج هزار
 رطل و زیاده است .

فریشین افریقای جنوبی (۱) را در سالهای اخیر برای فروش
 به انگلستان آوردند يك گاه که ۲۸ سر نر کاو بود جمله فروش

(۱) South African Friesian.

رفت در تقسیم هر سر گاوی ۱۳۸۳ لیره انگلیسی فیمه آورد .
 گله دیگری که ۵۵ ماده گاوی بود هر سر گاوی ۱۱۷۱ لیره انگلیسی
 فیمه آورد و غیر از آن يك سر گاوی در ۳۹۰۰ پوند و يك ماده گاوی
 در ۴۳۰۰ پوند فروش رفت .

زمانیکه هولند نیویارک را بنام ندرلند جدید در تصرف
 داشت اهالی گاوهای خود را هم به امریکا وارد کردند ولی
 بعد از آنکه انگلیسها آن قسمت را از هولند گرفتند گاوی هولندی
 از میان رفت و بجایش گاوهای انگلیسی آمد بعد از آن زمان
 اولین یادداشتی که از ورود گاوی هولندی به ممالک متحده
 امریکا در دست است از سال ۱۷۹۵ است که « شرکت زمین
 هولندی » (۱) که در نیویارک علاقه زیادی داشت مقداری
 گاوی فریشتین از هولند وارد کرد چند نفر دیگر هم در همان اوقات
 وارد کردند ولی چون انجمن و اتحادیه برای آن گاوی نبود گاوهای
 وارده با گاوهای دیگر مخلوط شده و از میان رفتند .

بعد از آن دو موسسه برای گاوی هولندی در امریکا تاسیس
 کردند یکی موسوم به « اتحادیه پرورش هولستین امریکا » (۲)
 و دیگری موسوم به « اتحادیه فریشتین هولند » (۳) موسسه اولی

(۱) The Holland Land Co.

(۲) Holstien Breeders Association of America.

(۳) Dutch Friesian Assceiation.

دفتر ره خود را که نه جلد بود در سال ۱۸۷۲ اشاعه داد و
موسسه دومی دفتر ره خود را که چهار جلد بود اشاعه داد بعد
از چندی این دو موسسه باهم متحد گردیده و در سال ۱۸۸۵
موسوم گردیدند به «اتحادیه هولستین و فریشین امریکا» (۱)
و کاوانها موسوم شد به «هولستین فریشین» (۲) .

این کاو هولندی در موقعی وارد امریکا شد که ادارات شیر
فروشی امریکا در دوره ابتدائی بوده و در بی نسل کاوی بودند
که شیر زیاد بدهد کاو فریشین موقع شهرت یافته و تمام امریکا
طالبش گردیدند چنانچه حالیه از این نسل کاو در دنیا مال
امریکائی مقام اول را در شیر دارد و صاحبان کار هم از زیاد
شدن شیر آنها در حیرتند .

در اوایل ورود به امریکا میزان سالانه شیر فریشین ۱۶۰۰۰
رطل بود ولی بزودی از این میزان تجاوز کرده و حالیه در اطراف
۳۰۰۰۰ رطل است من جمله در سال ۱۹۲۲ کاو مشهور آفاق

(۱) The Holstien Friesian Association of America.

(۲) کتاب حیوانهای زراعتی بریطانیای کبیری نویسد امریکائی ها (هولستین فریشین)
که استعمال کرده اند مربوط نیست زیرا کاو فریشین تربیتی به حدود هولستین
ندارد (میلر) هم در مجلد جغرافیای ملی امریکا چاپ دسمبر ۱۹۲۵ همین مطلب
را تالید مینماید چه معلوم است کاو فریشین هولندی و باید به اسم اصلی خودش
نام برده شود دخی به هولستین که واقعه در امریکا است ندارد .

موسوم به « پيترتيج » (۱) در مدت ۳۶۵ روز سي و هفت هزار و سيصد و هشتاد و يك رطل شير داد كه از ان ۱۴۴۸ رطل كره بود كاو ديكر در كانادا در ۳۶۵ روز بيست و شش هزار و چهار صد و يازده رطل شير داد كه از ان ۱۲۱۵ رطل كره حاصل شد اتحاديه هولستن فر يشين امريكا كه بزرگترين اتحاديه كاواست شماره اين نسل را در امريكا بموجب دفتر ره خود از اين قرار نشان ميدهد در اخر سال ۱۹۲۳ يك مليون و سيصد و هفده هزار و بيست و دوسر كاو كه از ان كاو ۴۲۷۰۰۳ و كاو ماده ۸۹۰۰۱۹ بوده است .

فر يشين در اغلب آب و هوا ها پرورش ميگيرد .
در مملكت اصلي خودش هولند بيشتر مدت سال را در چرا كا هاي معروف آن مملكت ميچرد و در زمستان هاي اخور است به كاه و علف هم پروار ميشود و مانند بعض نسلهاي ديكر خوراك معين ندارد هر علف و لوخشن باشد و كاه زير به او داده شود باك ندارد اما خيلي خوراك بايد به او داده شود خوراك مقوي كه در هولند هاي اخور به او ميدهند روزي تقريباً سه رطل فشرده بزرگكتان است .

هولنديها خيلي توجه به كاوها شان دارند و آنها را هاك و

(۱) Pietertje.

با کیزه نگاه میدارند همانطور که هولندی ها در باکیز کی معروف و ضرب المثل هستند در نگاهداری گاوشان هم این مثال وارد است اما در باب طویله گاوانها ایراد وارد است طویله گاوها در آن مملکت سقف کوتاه قدیمی دارد که هم تاریک است و هم بفرای خور حیوان هوا گیر ندارد در صورتیکه گاوانها کاو معروفی است برای شیر و هوای تازه خیلی لازم دارد .

و اما از نسل این کاو در انگلستان .

پیش از سال ۱۹۰۹ معدودی کاواصل و نسب دار بوده از آن سال به بعد که دفتر رده و ثبت نسل دایر شد نسب گاوها معلوم گردید و در سال ۱۹۱۴ باز از نسل خالص فر بیشین در تحت اجازه مخصوص از « فریزلند » وارد انگلستان کردند و عدد آنها ۳۹ نر کاو و ۲۰ سر ماده کاو بود قیمت خرید چندان زیاد نبود ولی برای تجدید نسل خیلی مفید واقع گردید .

کوشش این کاو تعریفی ندارد و شیرش هم چندان چرب نیست در هولند اوج شیر صدی ۳ الی ۳ و دو از صد کره دارد . در انگلستان صدی ۳ و هفت از صد رسیده و در سال ۱۹۲۱ به صدی ۳ و بیست و پنج از صد میزان کره گرفته شده و این میزان از نسل جدید بوده شیر این کاو دارای « گلوبل چربی » (۱) ویزه

(۱) Fat Globules.

است مانند شیر کاو «ایر شتر» و این قسم شیر چندان کره از آن جدا نمی شود لهذا برای ساختن پنیر خوب است که چربی در آن مانده و پنیرش خوب میشود^۱.

بهر حال انتظاری ارباب فن این است که در آینده این کاو بیش از اینها ترقی مینماید^۲.

✱ کاو کر سفید هولندی ✱

در نواحی (UTRECHT) و شمال مملکت هولند يك قسم کاوی است که امریکائی ها آن را کاو «کر بند دار هولندی» (۱) میگویند و در اینجا به مناسبت کر سفید ذکر میشود چونکه رنگ تمام بدن این کاو سیاه است بخیر تمام قطر شکم که سفید است مانند اینکه کر بند پهن سفیدی بسته باشد این کاو باریک مخصوصی که دارد کاو شیر است و اصلا در پرورش اشراق مملکت هولند بوده^۱. ابتدا قونسل امریکا در هولند این کاو را در سال ۱۸۳۸ به امریکا وارد کرد بعد از آن در سال ۱۸۴۰ عده قابلی از این کاو بتوسط «برنم» (۲) از هولند وارد ممالك متعده امریکا کردید چونکه برنم کاو را برای نمایش گاه پرورش میکرد و این کاوها باریک مخصوصی که داشتند برای مقصود او خوب بود چند سالی

(۱) Dutch Belted.

(۲) P. T. Barnum.

هم کاوهای وارده برای همین مقصود بود تا بالاخره پرورش کاو مخصوصی برای آنها ترتیب داده شد و سر سلسله این نسل کاو در ممالک متحده امریکا گردیدند.

در سال ۱۹۰۹ در نیوجرسی موسسه «اتحادیه کاو کربندی هولندی» (۱) در تحت قوانین همانجا تشکیل یافت زیرا در آنوقت بیشتر کاوهای کرسفید هولندی در دست الکین نیوجرسی و نیویارک بود ولی حالیه شعبه این اتحادیه در غالب ایالات ممالک متحده دایر است.

اتحادیه مذکور دوازده جلد دفتر رمه اشاعه داده و الی اول ماه اپریل ۱۹۲۴ اسم کاوهای که در آن دفتر ثبت گردیده تقریباً ۳۳۰۰ ماده کاو و ۱۶۰۰ نر کاو بوده در سال ۱۹۲۰ موسسه مذکور اداره ثبت اسناد دیگری باز کرد و میزان شیر کاوهاش خیلی ابرومندانه بود چه در زیاد شدن و چه در چربی شیر و برای پیشرفت عمل خود اتحادیه سه فقره انعام که عبارت از گلدان نقره باشد به دارندگان سه کاو اعطا نمود کاوی که انعام اول را برد در یکسال ۱۳۲۹ رطل شیر داده بود که ازان $\frac{1}{4}$ ۵۳۱ رطل کره بود.

کاوی که انعام درجه دوم را برد ۱۳۴۷۷ رطل شیر داده که

(۱) The Dutch Belted Cattle Association.

از ان ۵۰۱ رطل کره بوده و کاو برنده انعام سوم ۱۱۳۵۴ رطل شیر داده که از ان ۴۳۵ رطل کره بوده.

در سال ۱۹۲۰ و ۱۹۲۲ در گله فلوریدا دو کاو دو ساله هر دو در مدت ۳۶۵ روز شیری که داده اند به حساب هر يك ۹۹۹۸ رطل شیر داراي ۴۲۷ رطل کره بوده در همان گله کاو دوازده ساله بوده موسوم به «گوهر کلمبیا» (۱) که سالانه ۱۷۲۸۵ رطل شیر داده که از ان ۶۳۴ رطل کره بوده این کاو در سن دو ساله کی کو ساله آورده و شروع به شیر دادن نموده در اول میزان شیر سالانه اش ۱۴۰۰۰ رطل بوده و از زه اول که شروع به شیر دادن نموده تازه دوم و سوم متصلا شیر داده است.

کاو دیگر موسوم به شاهزاده خانم (۲) سالانه ۱۵۹۹۸ رطل شیر و ۷۱۳ رطل کره داده. (عکس در صفحه ۵۷)

(حجله جغرافیای ملی امریکا دسامبر ۱۹۲۵)

(۱) Gem of Columbia.

(۲) Princess B.

حساب شیر کاوهای ذیل در امریکا توسط پرافسور (زبی) ادربک - ال

اسم کاو	شیر در رطل	کره در رطل	اورج شیر	اورج کره
فرویشین				
بلاپون تیاک	۲۷۰۱۷-۰	۱۲۵۹-۰	۲۰۶۴۵-۷۶	۱۱۹۷-۹۰
چس سکی لارک	۲۷۷۶۱-۷	۱۲۰۵-۹		
کول پلس سچن دیکسی	۳۲۶۶۵-۰	۱۱۹۰-۰		
فندرن پراید جانرو	۲۸۴۰۳-۷	۱۱۷۶-۴۷		
پطرج پراسیکٹ	۳۷۳۸۱-۴	۱۱۵۸-۹۵		
کرنسی				
کونتس پرو	۱۸۶۲۶-۲	۱۱۰۳-۲۸	۲۰۳۶۰-۱	۱۰۶۱-۱۵
مرن کوان	۲۴۰۰۸-۰	۱۰۹۸-۱۸		
مای ریلما	۱۹۶۷۳-۰	۱۰۷۳-۴۱		
نلا جی	۲۰۷۰۹-۹	۱۰۱۹-۲۵		
لنک واتر نانسی	۱۸۷۸۳-۵	۱۰۱۱-۶۶		
جرتسی				
پلین مری	۱۵۲۵۶-۰	۱۰۴۰-۸	۱۵۸۴۷-۰	۱۰۲۳-۴۴
ویولا فرانس	۱۵۲۷۲-۰	۱۰۳۹-۲۹		
لیدی سیلکن گلو	۱۴۹۳۹-۰	۱۰۳۸-۷۰		
صوفی اکنس	۱۶۲۱۲-۰	۱۰۰۰-۷		
صوفی ۱۹	۱۷۵۵۷-۰	۹۹۹-۱۰		
ایرشئر				
لیلی اف ویلومور	۲۲۵۹۶-۰	۹۵۵-۵۶	۲۲۸۰۱-۶	۹۰۳-۲۱
اچن برین برون کت	۲۳۰۲۲-۰	۹۱۷-۶۰		
گار کلف می مسجیف	۲۵۳۲۹-۰	۸۹۴-۹۱		
اچن برین یلو کت	۲۱۱۲۳-۰	۸۸۸-۳۳		
چین ارم	۲۱۹۳۸-۰	۸۵۹-۶۵		

(From Firm Live Stock of Great Britain, 5th. Edition.)

(ماده گاؤ کمر سفید هولندی)

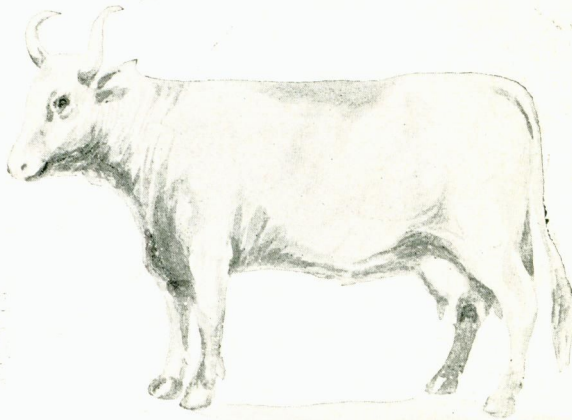
کاو سویسی

اهالی قدیم این مرز و بوم بیشه چوبانی داشتند و حالیه در
سویس سه گونه کاو هست که قابل نشو و نمائی کوهستان
« الپ » میباشد .

قسم اول کاو (SCHWYZ) (۱) است که در اینجا
به مسابیت کاو قرمز سویسی ذکر میشود .

ارباب فن مکرر در سلسله نسل کاو های وحشی از کله های
کاو ساکنین قدیم اطراف دریاچه آلپ ذکر ی نمود اند ولی

(۱) در انگلیسی این کاو را سویسی قرمز یا قهوه میخوانند (Brown Swiss)

(ماده کاو قرمز سویسی)

حالی که کاهائی که در این دامنه های باصفا و چمن های با نریت
پرورش می باید هر چند خشن هست ولی شیرده و کارکن و برای
کشتار هم خوب است . در میان دو سلسله کوهی که آب و جوی
را از شمال شرقی و جنوب غربی امتداد داده و فیما بین دریا ژنوا
و دریاچه کانستنس قطعه زمین فلات مانندی است. دارای کوه
چه و تپه و دامنه های بسیار عالی و چمن های خوب سویسیها
اینجا را (MITTELLAND) می خوانند و این قطعه چراگاه
کاهها است رنگ کاو سویسی قهوه تپد قهوه روشن و کبود است .
کاههای درشت و وزین این نسل در دره ها و دامنه می چرد و

كاوهای كوچك تر و سبك وزن تر درجا های بلند این كوهستان
ز پست میکنند .

از قسم كاوهای درشت ماده كاو آن معمولا در سن بلوغ
۱۲۰۰ رطل تا ۱۳۰۰ رطل وزن دارد و نر كاو از ۱۷۰۰ رطل
تا ۱۹۰۰ رطل .

از اسنادی كه از موسسه های این سرزمین ارائه داده شده
شیر كاو قرمز موایی در اینجا سالانه ده هزار رطل است و میزان
چربی شیر آنها تقریباً صدي چهار كره دارد بعضی كاوهای پروازی
هم هست كه زیاد تر شیر داده .

اول کسی كه این كاو را به امریكا برد « هنری كلارك »
(۱) بود كه در سال ۱۸۶۹ يك نر كاو و هفت ماده كاو جوان به
امریكا وارد كرد بعد از آن در سال ۱۸۸۲ دو نفر دیگر دره سراز
این كاو وارد كردند و مورد توجه بعضی از پرورش دهندگان
واقع گردید چنانچه همان دو نفر در دفعه دوم و سوم چند كاه دیگر
وارد كردند و كاوسوئسی در خوبی شهرت یافت در سال ۱۹۰۴
يك از اهالی نیویارك كاه عمده از این كاو وارد كرده و خیلی زیادتر
مورد توجه پرورش دهندگان واقع گردید چونكه این نسل كاو هم
شیرش خوب است و هم مدت شیر دادنش زیاد است پستان

(۱) Henry M. Clark.

ان سریع و بزرگ و سر پستان ها بطوری که باید بجائی خود قرار یافته و میزان چربی شیرش در امریکا کاملاً صدی چهار کره است و همان طوری که بنیر سوئیس بجهت شیر کوش مشهور گردیده بنیر امریکا هم از جهت این کاو همان شهرت را بطور اتمل دارد .

قوه و صحت و خوش خوراکی این کاو هم خوب است و در وقت شیر دادن ممکن است او را فر به نگاه داشت حتی کوساله این کاو هم نسبت به کوساله های دیگر چاق تر است در سوئیس کوساله این کاو در وقتی که تولد میشود وزن آن ۸۰ رطل الی ۱۰۰ رطل است .

در امریکا که قرض سوئسی که در شیر مقام اول را دانسته در سال ۱۹۲۵ بیست و دو هزار و ششصد و بیست و دو رطل شیر در یکسال داده که از آن ۹۲۷ رطل کره بوده است دفتر یادداشت شیر این کاو در امریکا ده سال پیش از سال ۱۰۲۵ دائر گردیده است آنچه از یادداشتها در دست است این است که میزان دیگری که از شیر گرفته شده از ۴۵۰ ماده کاو ۴۰۰ سر از روی تقسیم سالانه هر کاو ۱۱۷۷۳ رطل شیر و ۴۷۱ رطل و نیم کره داده .

میزان دیگر از شیر ۵۸ کاو گرفته شده که در مدت ده ماه از روی تقسیم هر کاوی ۹۶۴۰ رطل شیر و $۳۸۱\frac{1}{4}$ رطل کره داده است میزان شیر کاو های جوان در زه اول به این قرار بوده ۱۵۶

کاو در یکسال از روی تقسیم هر گاوی ۱۳۷۴۴ رطل شیر داده که از ن ۵۴۷^۱/_۲ رطل کره بوده است و از یک کاو جوان در زه اول سالانه ۸۰۰ رطل کره از شیرش گرفته شده از ۶۲ ماده کاو پنج ساله که در مدت ۳۶۵ روز شیر داده اند از روی تقسیم هر گاوی ۵۱۹ رطل کره از شیرش گرفته شده در میان آنها کاو قشنگ موسوم به «جین» (۱) است که ۱۸۰۴۳ رطل شیر و ۸۰۱^۱/_۲ رطل کره داده . این نسل کاو طرف توجه اهالی اروپای مرکزی هم میباشد در آلمان . استر با . هنکری و ایتالیا مدتها است که این کاو دیده میشود و اخیرا که در امریکا مورد توجه واقع گشته برخوبی او افزوده است .

کاوهای کوهستانی این نسل در کوهستانهای غربی امریکا یاد داشت های خوب دارند و اگر به اراضی کم ارتفاع هم برده شوند چیزی از خوبی آنها کم نشده بلکه بهتر میشود . تا سال ۱۹۲۵ این نسل کاو در امریکا بموجب دفتر رمه ۱۳۳۹۵ نر کو و ۲۰۰۲۲ ماده کاو موجود بوده است .

کاو سمن تال

سمن تال (۲) اطلاق میشود به اطراف رود خانه «سیمن»

(۱) Jane.

(۲) Simmental.

(۱) در ایالت یون (۲) در سویس .

قرنما است که چمن های انجا برای چراگاه گله معروف است و کاو های سمنتال که به اسم همان ناحیه معروف است مورد توجه اهالی انجا و بعض قسمتهای اروپای مرکزی میباشد .

کاو سمنتال از کاو قرمز سویسی بزرگ تر و وزنا سنگین تر است ماده کاو در حد بلوغ ۱۴۰۰ تا ۱۶۰۰ رطل و نر کاو زیاده از ۲۰۰۰ رطل وزن دارد .

رنک آنها قرمز و سفید است ولی انهایی که رنک قرمز شان زیادتر از سفید است بر انهایی که رنکشان سفید است و لکه های قرمز دارد ترجیح داده میشود .

قرمزی رنک این کاوها از رنک تیره و تند است الی رنک قرمز روشن متابل به زردی .

میزان شیر انها زیادتر از قرمز سویسی نیست و سالانه در اطراف ده هزار رطل و میزان چربی شیر صدی چهار کره است .
در قدیم این کاو برای بارکشی و شخم بکار برده میشد چنانچه يك از نگارندگان سویسی در تعریف سمنتال چنین می نویسد -
« میکل و ساخنان و خصات کاو سمنتال قابلیت این را دارد

(۱) Simmen.

(۲) Canton of Berne.

که او را در درجه عالی کاو کار دانست . داراي استغوان محکم و اعصاب تمام بدنش متین خصوصاً کرو فقرات پشت و شانه آن که فوق العاده مضبوط است . چرم ملایم و عالی و مفصل های آن او را چست و چالاک نموده خیلی ثجیب و در تحمل امراض توانائی به سزا دارد و زود در کار تعلیم میکبرد . تمام این صفات دلیل است بر اینکه این کاو برای کار قابل است .

ممالك متحده امریکا از سمنتالی بکلی بی بهره است لیکن در جنوب مملکت المان مخصوصاً در (بادن) (ورنبرغ) (باوریا) مورد توجه است در استریا و هنکری و شمال ایتالیا هم وجود دارد و در این جاها نر کاو های سمنتالی بر ماده کاو های کوچک و پست تر کشیده شده و نتیجه خوب گرفته شده است .
(مجله جغرافیای ملی دسمبر ۱۹۲۵)

کاو فرانسه

ناحیه که از قدیم ناره نندی گوشه میشود واقع است در شمال غربی مملکت فرانسه و مساحت اراضی حاصل خیز این سر زمین هفت میلیون «ایکر» (۱) است کاو این جا معروف است به «نارمن» (۲) .

فرانسه ها این نسل کاو را بر دو طبقه قرار داده اند .

(۱) ایکر ۴۸۴۰ یارد یا وار مربع انگلیسی است .

آنکه کاوشیر است موسوم به کوتن تین (۱) که اسم حومه آن ناحیه است میباشد .

کاو کوتن تین برای کشتار و شیر هر دو خوب است رنگ آن معمولاً زرد ، قرمز یا سیاه یا آنکه های سفید است هیکلاً بزرگ و قطور با پاهای کوتاه و شانۀ و کفل فرۀ و در فرانسه خیلی مورد توجه است در نسل های خوب این کاو علامت خون شارت هارن را در آنها می‌رساند که شاید در سالهای پیش از آن تخم گیری شده باشد .
دلایل بهتر دیگر می‌سازند که اسلاف کاو گر نسی از این کاو بوده .
از وزن این کاو یاد دانشمندی عجیب ذکر شده «ریچاردسن»
(۲) ذکر میکنند که چاقی که چند سال در پاریس در معرض نمایش آورده میشد ۴۴۰۰ رطل وزن داشته است هر چند از قول فرانسه ها در وزن این کاو اغراق هم گفته شده ولی در واقع میتوان اقرار کرد که این نسل از کارهای وزن دار است در سنند دیگری است که يك کاو يك سال و نیمه الی دو ساله را وقتی کشته اند ۸۰۰ الی ۱۰۰۰ رطل گوشت قابل فروش داشته چون از خصائص این کاو است که زود چاق میشود .
تعریف شیر این کاو در مزه و معطر بودن شیر و کره آن است .

(۱) Cotentin

(۲) Richardson.

شاید در هیچ مملکت کره به خوبی کره اداره (Calvados) که در قصبه است در نارمن نباشد و کره این موسسه تماما به پاریس می‌رود کره (Isigny) بقدری معروف است که مقدار کلی کره دیگر به آن اسم در پاریس فروش می‌رود و کره اصل آنجا سالانه قریب شش میلیون رطل است که صادر می‌گردد باد داشت شیر این کاو سالانه ۶۰۰۰ رطل و کره شیر از قرار صدي ۳ سه و ۸۸ صدم ذکر شده و سبب معطر بودن شیر در اثر چراگاه نارمن ذکر شده است .

از کاو کونتن تین به ممالك امريکای جنوبی زياده برده شده و در سال ۱۸۸۸ يك نر کاو و دو ماده کاو جوان به ممالك متحده برده شده در او آخر قرن نوزدهم مقداری وارد کردید و با کاو جرسی نغم گیری کردند ولی نتیجه مطلوب بخشیده و برور آن کاوها از بین رفتند .

بريطانی

« بریطانی » (۱) این نسل کاو در نواحی بریطانی واقع و غرب مملکت فرانسه است فرانسه ها آن را (Breton) گویند این نسل کاو هم در فرانسه بر دو طبقه است یکی شیکلا بزرگ تر و برای کشتار خوب است دیگری کوچک تر و کاو شیر است غالب اراضی

(۱) Brittany.

بریطانی چراگاه خوب ندارد و اهالی چندان توجهی به گاوهاشان ندارند ولی بعض قطعات بریطانی برای پرورش کاو در فرانسه ممتاز شناخته شده .

در (Saint Herbot) مدفن یکی از پرورش دهندگان کاوهست که زارعین فرانسه ان را محترم دانسته و اهالی آن حدود همه ساله در ماه می برای حرمت آن بزرگوار سه روز گاوهاشان را از کار آزاد مینمایند در قدیم رسم بود که صاحبان کاو گاوها را هم با خود به زیارت مدفن می بردند ولی حالیه ان رسم منسوخ گردیده و به بردن قدری از موی دم کاو به مزار مقدس آکفا میشود .

از اصل نژاد کاو بریطانی چیزی معلوم نیست بعضی گویند از نژاد گاوهایی قبل از تاریخ است بعض از ارباب فن فرانسه عقیده دارند که از نسل گاوهایی هولند است .

رنک این کاو عموماً پاه سفید یا زرد و سفید است وزن ان ۳۰۰ الی ۴۰۰ رطل است در فرانسه چربی شیر این کاو شهرت است میزان شیر سالانه بریطانی در فرانسه ۱۶۰۰ لیتر یا ۳۶۳۵ رطل و چربی شیر آن صدی پنجم و ۷ صدم است و سائلی که فرانسه ها بجهت ترقی نسل بریطانی اتخاذ کرده بودند یکی دخول گاوهایی « ایرشتر » و « جرسی » در نسل این کاو بود ولی از این وسیله

چندان نتيجہ نگارته و موقوف داشتند بعد ازان از نر كاوشارت
 هارن تخم گيري نموده و هيكل بریطاني ازان نسل بزرگتر شد
 لهذا نسل شارت هارن مورد قبول يافت و برای كشتار خوب شد.
 در بریطاني بك قسم كاوي است كه شباهت كلی به كاو
 جرسی تقريباً يك قرن پيش دارد و دليل است بر اينكه اصلاف
 كاوهای جزيره جرسی در قدیم از اين قسم كاو بریطانی بوده .
 (مجله جغرافیای ملی امریکا دسمبر ۱۹۲۵)

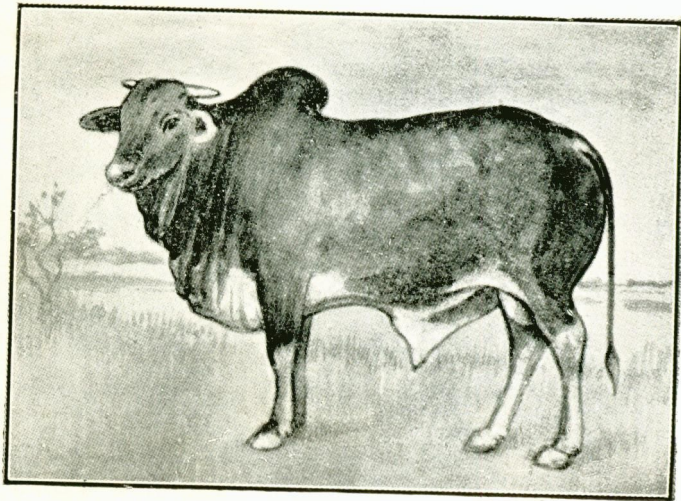
کاوهندوستان

در هندوستان اقسام نسل کاواست که عمده برای شیر و کار پرورش می یابد و مانند اروپا کاو مخصوص کشتار نیست به چند سبب اولاً بیشتر اهالی از خوردن گوشت و مخصوصاً گوشت کاو اجتناب دارند .

دوم اینکه در هندوستان مانند ایران کوسفند فراوان است و مسلمانهای این مملکت بسبب ارزانی گوشت کاو نسبت به گوشت کوسفند بعض گوشت کاو میخورند بدون اینکه توجهی به نازیکی و خوبی آن داشته باشند و اروپائی هائی که در این مملکت گوشت کاو میخورند بر حسب عادت است که در وطن خود به آن گوشت نموده اند بارکشی در این مملکت بیشتر با کاواست لهذا نسل بیشتر کاوهای بارکش از کاوشیر علاحه است .

مونت گومری (۱) جای اصلی آن در پنجاب است معمولاً قد آن در ارتفاع ۴۸ اینچ الی ۵۰ اینچ است و قد نر کاو ۵۲ الی ۵۸ اینچ صورت متبایل به درازی و پشانی قدری کم وسعت است شاخ و گوش کوتاه ولی گوشها او میخنه است کردن کوتاه و با عصب پشت کمی فرو رفته و دراز و نزدیک کفلی کمی برجستگی دارد دُم بلند و

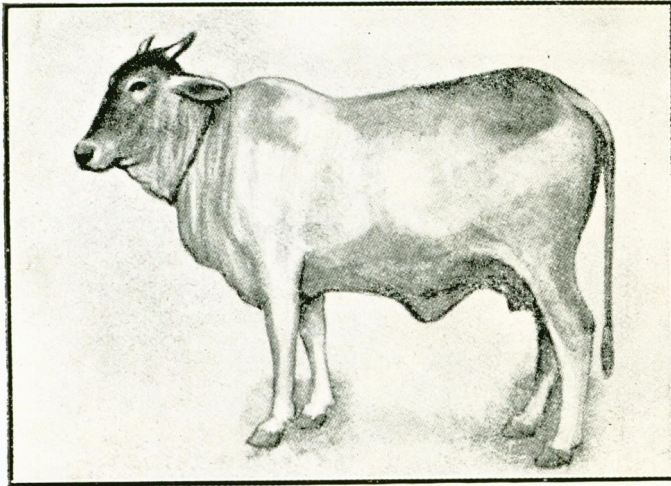
(۱) Montgomeri.

*From Dossabhey J. Ruttonji Patel. Government Contractors,
Mhow, Central India*

قر كاو موننگوهری اسمش « رابرت » نمره ۲۲۷ اسم پدرش « پیتاربا » نمره ۱۰۳
اسم مادرش « شاه جی » نمره ۸۴ که در مدت ۳۰۴ روز ۵۶۱۶ رطل شیر داده *

باربك . باها محكم . پوست نازك . مونرم والات شیر و ترکیب
بستان موزون است کروسیع واعصاب محکم است و خلصتا
نجیب و ارام میباشد رنگ این کاو بیشتر قرمز سیاه . خاکستری
و سفید است کاهی هم لکه روی رنگ دارد این نسل کاو همه
در ظاهر خیلی به یکدیگر شباهت دارد و هیگلا خوب و متناسب
الاعضا است ترکیب بستان و سر بستان ها موزون و خوب است
و شیر را منظم و متوالی میدهد میزان شیران روزانه از بیست

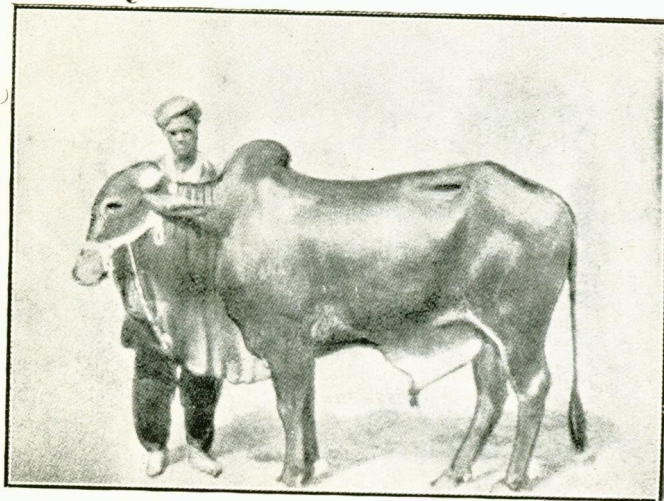

*From Dossabhey J. Ruttonji Patel. Government Contractor.
Mhow. Central India.*

کاو مونتگومری اسمش « کمالی » نمبر ۴۱۲ اسم پدرش « پیتاریا » نمبر ۱۰۳
در مدت ۳۰۷ روز ۶۸۱۷ رطل شیر داده *

رطل الی می و دورطل است و مدت شیر دادن آن ده ماه الی
سیزده ماه طول میکشد در تغیر آب و هوا بخوبی ایستاده کی دارد
این کاو در کلکته و سایر شهر های هندوستان دیده میشود قیمه آن
در جای اصلی خودش ۸۰ الی ۱۳۰ روپیه و در کلکته ۲۰۰ الی
۳۰۰ روپیه فروش میرسد (پرورش کاو در هندوستان)

کاو سندی (۱) این نسل کاو بهترین کاو شیر هندوستان است چه در
(۱) Sindi.

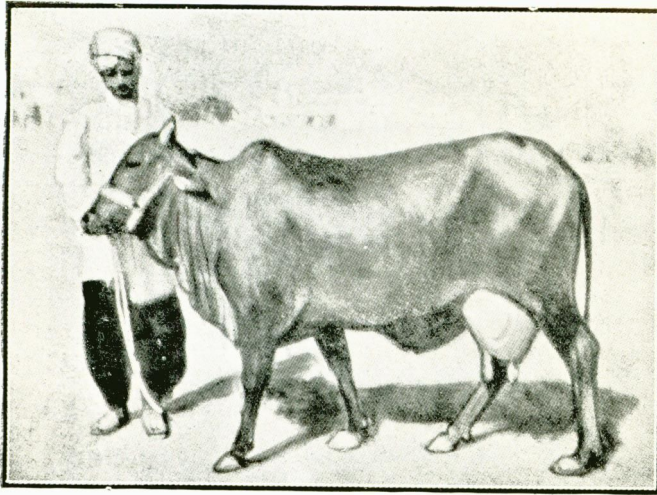

ترکاو سندی اسمیش «امام» در نمایشگاه فلاحتی پونا سال ۱۹۲۶

اندازه شیر و چه در مدت شیر *

در بین النهرین، برمه، سیلان، برازیل، مریس و هند و چین امتحان خوب داده و مشهور است و در هر آب و هوایی، از سرمای کوبته گرفته تا به گرمای زننده شمال هند بخوبی ایستادگی دارد. جای اصلی این کاو در امارت «لاس بلاس» (۱) تقریباً ۲۵ میلی شهر کراچی است و در حیدرآباد سندهم حالیه زیاد گردیده. در آن حدود زمین شن زار و گیاه کم میر و بد مکر در دو سه ماهی و هوای زمستانش بسیار سرد و باد های سرد موذی

(۱) Las Belas.

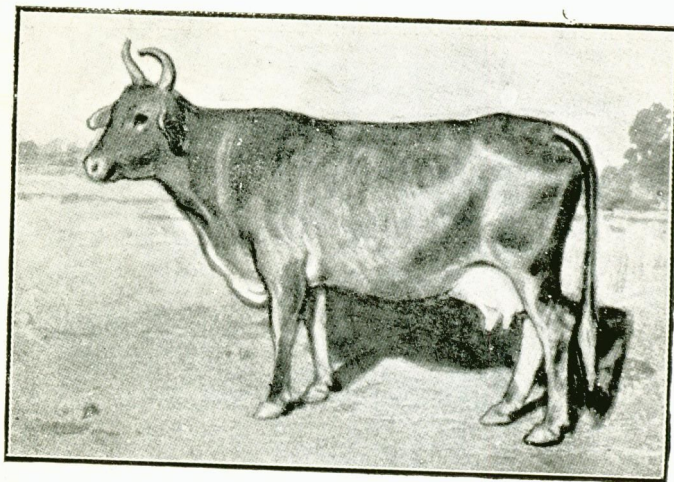

کاو سندی اسمش « اندرا » در نمایشگاه فلاحی پونا سال ۱۹۲۶

میوزد و در تابستان هوا به شدت گرم و باد های گرد الود زننده
میوزد و این کاو در این جا و این هوا بسر می برد .

کسانی که در سند پرورش این نسل می کنند پیشه آنها همین
کار است و مانند ایلات جایی مقرر ندارند هر جا نهری یا چاه ابی
است کپری از علف زده با کاوشان در آنجا بسر می برند از این
است که نسل این کاو سخت جان می گردد .

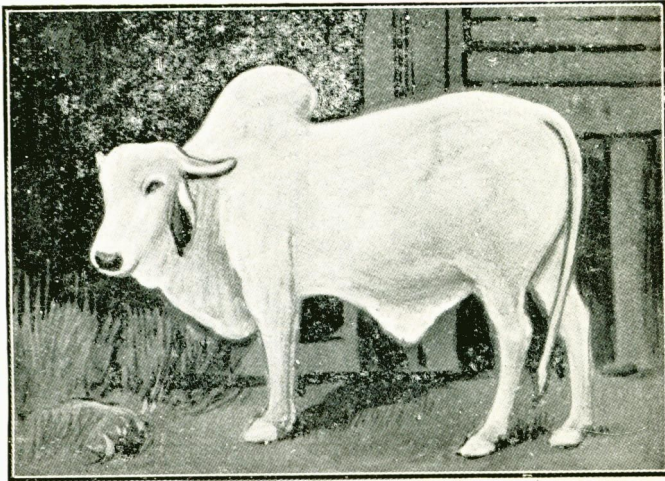
این مردم چندان توجهی به نر کاو ندارند بیشتر در فکر
ماده کاوند با وجودیکه نر کاو نسل خالص خریدار زیاد دارد

*From Dossabhoj J. Ruttonji Patel. Government Contractor,
Mow Central India.*

کاو سندی اسمش « ای بر » نمرة ۴ از پرورشگاه حکومتی در سند در مدت شیر در
یکسال ۹۴۷۱ رطل شیر داده .

ولی نظر انها به شیر است و فائده عاجل از کاونسل خالص
این کاو بیشتر در پرورشگاههای حکومتی در کراچی ، گیش قند
و پونا میسر میگردود و در بعض پرورشگاههای خصوصی در کراچی .
قیمه این کاو در کراچی انهایی که ۱۰ بزان شیرش روزانه ده
دوازده رطل است ۱۷۵ الی ۲۰۰ روبیه است و انهایی که روزانه
علاوه از ۱۵ رطل شیر دهد ۲۵۰ الی ۳۰۰ روبیه و از کاوهای
غیر معلوم الحال این نسل تقریباً در ۶۰ روبیه خرید و فروش میشود .

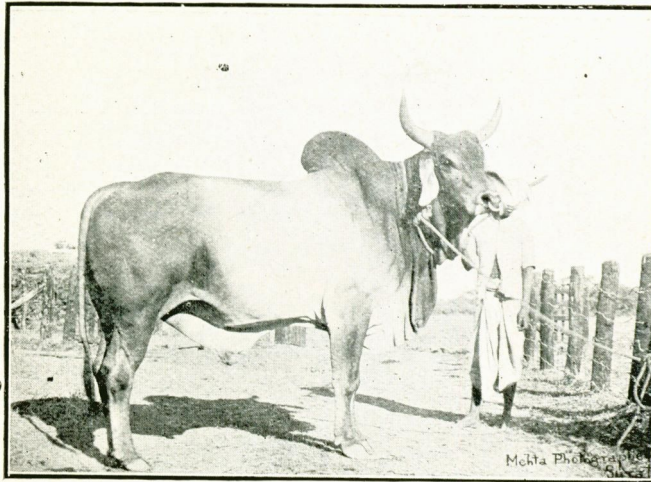

*From Dossabhey J. Ruttonji Patel, Government Contractor.
Mhow: Central India.*

نر کاو گیر از نسل شیریں اسمش « دولت رام » در پرورشگاه مهاراجه امارت
برودا (گجرات)

ایلاتی های پرورش دهنده کاو سندی گاهی میشود که ماده
کاو خود را فرسخهای می برند به جائی که سراغ نر کاو خوب دارند .
خوراک کاوانها بیشتر دانه است از قبیل نخود و فشرده روغن
وسایر غله های ارزان و حیوان خود را مثل بچه خود می پرورد
در صورتی که شاید خود کرسنه است .

یک الاغ یا شتر هم دارد برای اینکه اذوغه کاوش را حمل و
نقل نماید و شیرینی که میفروشد اول تدارک خوراک برای کاوش

فر كاو كانكرچ در پرورشگاه حكومتی در سورت (گجرات)

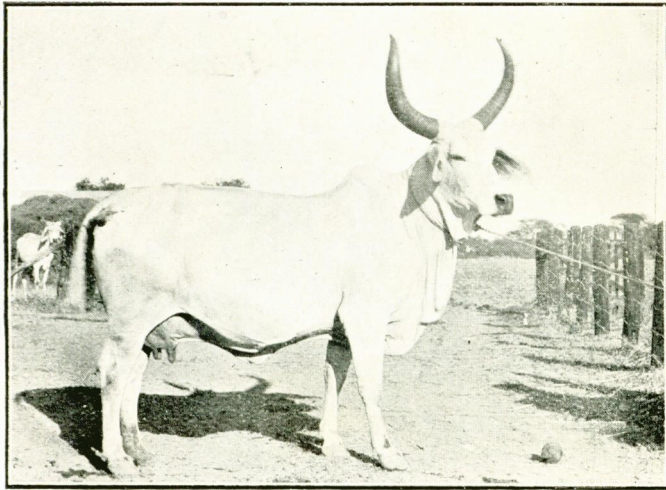
می بیند •

میزان شیر كاو سندی در مدت شیر دادن معمولاً ۳۵۰۰ رطل است در «پرورش گاه و بلینگتن» (۱) در كراچی كاو موسوم به «اریس» (۲) در مدت شیرش علاوه از ده هزار رطل شیر داده دو كاو دیگر هر يك علاوه از ۸۵۰۰ رطل شیر داده و دو كاو دیگری هر يك علاوه از ۶۵۰۰ رطل شیر داده اند •

دوازده كاو از روی اورج هر يك روزانه ۷-۱۱ رطل

(۱) Willington Cattle Farm.

(۲) Iris.

كاو كانگرچ در پرورشگاه حكومتی در سورت (گجرات)

شیر داده و ۲۰ كاواز روی تقسیم هر يك در مدت شیر علاوه
از ۴۰۰۰ رطل شیر داده اند

كاو سندی مانند بعض نسلهاي دیگر كاو هندوستان با اندك
توجه در تخم گیری از نر كاو خوب قابل ترقی زیاده از اینها است .
كاو سندی راحتی اهالی سند برای کار خوب نمیدانند سبب
این است كه تا بحال توجهی به نر كاو این نسل نشده ولي اگر
توجه شود برای کار هم خوب است خصوصا برای جاهای شن زار
اما در كار چالاك نیست و در این باب تجربه بالانری لازم است
شاید بعد ها برای کار هم خوب بشود .

بكي از عيب هاى كاوسندى بدتر كيبى پستان او است و
اويخته كى و ثلبى و بهم نزديك بودن سر هاى پستان است اين رقم
پستان در وقت ابستنى درد ميگيرد و بعد از رائيدين چشمه آن بند
ميشود يا درست شير دوشيده نميگردد و اين عيب در بى توجهى
در وقت تخم كيرى است .

سم آن هم خوب نيست و چون در شن زار هر ورش يافته
موقع بزرگ شدن و سخت شدن نيافته و دشوارش است كه زياد
به ابستد يا در چراگاه بچرد و وقتى در جاى مرطوب خوابد زود
سر پستانش بسته ميشود . اين عيب ها در تخم كيرى ممكن است كه
رفته رفته دفع شود .

وزن ماده كاو ۶۵۰ رطل الي ۹۵۰ رطل است و وزن نر كاو
۱۰۰ الي ۱۵۰ رطل زيادتر از ماده كاو ميشود .

رنگ آنها بيشتر قرمز يا زرد و از رنگي كه بين قرمز و زرد
است گاهي سياه و سفيد هم در آنها پيدا ميشود و بيشتر آنها رنگ
نازكى اطراف دماغ و پاها و رنگ تيره اطراف چشم دارند هيكل
موزون سر كوچك صورت كشيده و گاهي روى دماغ تا نزديك
پيشانى برآمدگي دارد .

بوز بهن و دماغ كشاده ، چشم باحالت وزنده شاخ كوچك
و كي بطرف پيش خم خورده و به بالا روئيده و باز بطرف عقب

رفته بعض شاخها محرابی است و قدري بلند شده .

کردن كشيده و موزون با های ماده قدري باريك ولي
 نر كاوهاي مضبوط دارد كوهان نر كاو متمایل به عقب است
 پشت راست و شكم وسيع و قدري پوست زير شكم او يخنه پستان
 بد تركيب ولي رگهای شير به مركز شير درشت و مراتب كشيده
 شده خصه ارام ولي عصباني است و از هر جهه براي كاو خانگی
 خوب است نكارنده « پرورش كاو در هندوستان » مينويسد
 « كاو سندی و كاو مونت گومری هيكل شبا هت بهم دارند و احتمال كلي مي دهد كه
 از شعبه يك نسل باشند نه تنها در رنگ و ريخت شبیه اند بلكه در ميزان شير با همديگر
 قريب مي باشند و اين دو قسم كاو مفيد ترين كاو شير هندوستان است و شير آنها هم
 چرب تر است ميزان شير كاو سندی صدى ۶ و قريب به ۷ چربي دارد » .

كاو گير . جاي اصلی اين كاو در جنگل « گير » (۱) « جوناگر » (۲)
 در كجرات است در تمام كجرات و « كاتياوار » (۳) اين نسل مشهور
 و در تمام ايالت بمبئي از هر كاو شيری زيادتر است .

جنگل گير داراي چراگاه خوب و در تمام سال آب و علف

فراوان است و ميزان باران سالانه انجا ۴۲ انچ است .

در ان حدود مردمانی هستند كه پيشه آنها پرورش كاو گير
 است و در عقب علف زار خوب نقل مكان مي كنند و كوها شان

(۱) Gir.

(۲) Junagadh.

(۳) Kathiawar.

در صحرا می چرند بدون اینکه طویله داشته باشند و شبها در میان چند تکه چوب حصار مانند آنها را جا میدهند در زیر آسمان و کوساله ها را در کپر خود جا میدهند .

کاو گیر از نسل های خالص هندوستان است که صدها سال بهمین منوال تخم گیری شده و علامات مخصوص آن که پیشانی بسیار بهن بر آمده و گوش درازیکه سرش بهن کشته و تا نزدیک دهن است بطور شل و او میخته دار است .

در کاو خالص گیر در امارتهای « پالی تنّا » (۱) برودا (۲) و « جوناگر » سالها است پرورش میکرد و راجه های آن گله ها از این کاو دارند حالیه به اعانه چند نفر از تجار هند و همراهی ایالت بمبئی پرورش کاهی از این کاو در قریه « کندبولی » (۳) در ۱۰ میلی بمبئی بنا شده موسوم به « گوشلا » (۴) یا گوسرا و تقریباً ۸۴ سر کاو در این پرورش گاه تازه بنا پرورش می یابد . کاو گیر برای شیر است و در جای اصلی خود روزی الی ۴۰ رطل شیرش یاد داشت کرده و در تمام مدت شیر ۵۰۰ الی

(۱) Palitana

(۲) Baroda.

(۳) Kandivlee.

(۴) Gowshala.

۶۰۰۰ رطل ياد داشت دارد در امارت جونا کر و در پرورش
گاه گنديولی هر كاو روزانه ۲۳ رطل الى ۲۵ رطل ياد داشت
دارد و در صورت تخم كبرى صحيح در آينده ممكن است پيش از
اين ها شير دهد و منظم تر هم شير دهد .

تر كاو گير برای كار تعريفی ندارد چون سم ان نازك است
و در كار هم چالاك نيست هر چند زور و قوتش زياد است .
وزن ماده كاو ۷۵۰ رطل الى ۹۰۰ رطل و وزن تر كاو ۹۰۰
الى ۱۰۰۰ رطل است رنگ اين كاو چندان مورد توجه نيست
و هر رنگ باشد خوب و بد دارد .

سر و صورت بطور يكه ذكر كرديد علامت مخصوص او است
شاخ محكم و بطور مدور به طرف عقب روئيده و به پيش
خم خورده كردن تر كاو کوتاه و وصل به كوهان شده و كردن
ماده كاو متناسب است پشت فرو رفته و كمر يا نزديك كفلى كمي
برآمده شكم و اطراف پستان كشاده و پاها محكم است چشمها
درخشنده نيست و خواب الود بنظر مى ايد خصلتا نجيب و ارام
است .

كاو كانكرجى (۱) اين نسل كاو دو كار و برای شير و كار هر دو
خوب است .

(۱) Kankreji.

جای اصلی او « کانکرَج » در امارت « پالن پور » (۱)
کجرات میباشد.

زمین آن جا هست و غالباً از رود خانه مجاور آب میگیرد.
هوای آنجا در زمستان سرد و در تابستان به شدت گرم میگردد.
مردمانی هستند که پیشه آنها پرورش این نسل کاو است و
توجه مخصوص به نر کاو دارند و پیش خود علامتهائی برای خوبی
یا بدی کاو دارند که از آن جمله نشان بدی و خوبی قدم کاو است
هر گاه کوساله دارای نشان خوب باشد غیر از شیر مادر شیر
دستی هم به او داده میشود و همشان مصروف این است که کوساله
نر را برای کشیدن عراده تربیت نمایند.

وقتی کوساله نر شش ماهه گردید جفت او را پیدا کرده و به
عراده کشی می بندند توجه به ماده ندارند نر کاو های خود را
به شهر احمد آباد آورده در معرض فروش میگذارند.

حکومت هندوستان اخیراً دو پرورشگاه از این کاواناسیس
نموده یکی در « چارودی » (۲) نزدیکی احمد آباد و دیگری در
شهر سورت و نر کاوهای این دو پرورشگاه بجهت کار به رعایا به
اقساط ماهانه فروخته میشود.

(۱) Palanpur.

(۲) Chharodi.

در سال ۱۸۸۰ قیمة يك جفت نر گاو برای عراده كشی ۳۰۰ الی ۵۰۰ روپيه بود ولی اینروزها به ۵۰۰ الی ۸۰۰ روپيه رسیده ماده گاو طالبي ندارد و قیمة آن ۱۰۰ الی ۱۵۰ روپيه است .
در بیشتر شهرهای کجرات یکی دو پرورشگاه بومی کانگرچی هست که گاوهاي خود را در حصارهای از خار و علف بدون سقف در شب جا میدهند اوقات باران که علف میسر میشود گاوها نزد صاحب است اوقات غیر موسم باران آنها را در صحرا رها می کنند که فرسنگها دور رفته به علف و برگ خشک صحرا بسر می برند توجهي به شیر آنها نیست و شیری هم ندارند که مورد توجه باشد اما نر گاوها خوش بخت ترند زیرا صاحبشان مختصر خوراکی کاهي به آنها میدهند .

در چند سال پیش که پرورشگاه سورت تاسیس کردید معلوم شد که این گاو برای شیر هم خوب است و امروزه در پرورشگاههای طرز جدید در مدت شیر ۲۵۰۰ الی ۴۲۵۰ رطل شیران یاد داشت گردیده در پرورشگاه «نارت کوت» (۱) هر گاو از روی تقسیم علاوه از ۲۰۰۰ رطل شیر داده در صورتی که در مدت شیر کوساله هم شیر میخورده است .

این میزان شیر دلالت دارد که در آینده ممکن است این نسل

(۱) Northcote Cattle Farm.

• كاو زياده از اينها شير دهد .

قوت و هيكل اين كاو فوق العاده براي كار خوب است و چون خيلي چست و چالاك است در تمام خطه كجرات اين كاو را به كار مي برند .

• سن بلوغ اين كاو خيلي دير است ماده كاو در چهار ساله كي بالغ ميگردد .

• و بعد از زائيدن هم باز طول ميكشد تا به طلب نسل آيد از اين قرار هر سه سال دو دفعه ايستن ميگردد .

• چونكه زياد عصباني و دير رام است مشكل در زير اختيار آمده و رام ميگردد مانند كاو وحشي .

• قد نر كاو به ارتفاع ۱۲ الي ۱۵ دست و ماده كاو ۱۲ الي ۱۴ دست ميرسد وزن نر كاو ۱۱۰۰ رطل الي ۱۲۰۰ رطل و ماده كاو ۸۵۰ الي ۱۰۰۰ رطل است .

• هيكل پيرگ و استخوان بندي محكم و اعصاب قوي دارد سمها محكم ، صورت و گردن موزون و متناسب پشت فرو رفته و محكم شاخهاي قطور و خيلي دراز دارد كه گاهي معرايي روئيده در بعض مدور بطرف بالا خم خورده و بهر طرف كشيده شده كوشها دراز و او بخته چشمها درخشان و زننده پيشاني تنك و فرو رفته اطراف دماغ رنك نازك پهن دارد .

شکم و سینه کشاده ولی در ماده کاو زیر شکم و اطراف
 پستان زیاد کشاده نیست .

باها محکم و خوش عصب و کشیده و چالاک در کشیدن عراده
 تند رو و فرسخها يك نفس میزود و از هر جهة اثار سلامت مزاج
 در این کاو جمع است .

هیكل و ریفت ماده کاو اثار کاو شیر دارد و ممکن است اگر
 از روی فن تخم گیری کردد ان اثار تکمیل شود .

ظن غالب آن است که کانکر جي قدیم ترین نسل کاو دنیا
 با اقلا در هندوستان باشد هر چند سالهای سال است که کاو
 اهلی است اما هنوز اثار کاو وحشی دارد و ادم غیر را که به بیند
 اگر چند کاو باشند در اطراف کوسالهای خود ایستاده سرهارا بلند
 گرفته کوشها را راست میگیرند و غیره به شخص نگاه تند کرده
 مثل اینکه آماده دفاعند (اوراق مسوده اداره فلاحی ایالت ممبئی نکارش
 اقلی « پروین » سر رشته دار احشام ایالت ممبئی (۱)) .

نسل های دیگر . هندوستان سرزمین پرورش کاو است .

نسل های کاو شیر معروف این کشور کاو « هندی یا حصار »

(۱) Leaflets of 1926 by E. J. Bruen, I. AS.
 Live Stock Expert to Government,
 Bombay Presidency.

(۱) در پنجاب کاو « انگول یا- نلور » (۲) در مدراس ، کاو « ناگار » (۳) در راجپوت و غیر از آنها اقسام کاو خوب هست که تا زمان چاپ این کتاب چگونگی نسل آنها از پرورشگاههای آنها نرسیده و هرگاه این نسخه مطبوع طباع واقع گردید در چاپ دوم این کتاب ذکر آنها بیاید .

کاو برای کار با اقسام مختلف است که به مقتضای آب و هوا باها و سم آنها پروریده شده در جاهائی که شن زار است ترکیب باها و سم طوری و در جاهائی که با طلاق و جنگل است طور دیگری است و بهم چنین پوست و مو و استخوان بندی یکی با دیگری فرق دارد .

(۱) Hansi, or Hissari.

(۲) Ongole, or Nellore.

(۳) Nagaur.

نشان کاو خوب

ارباب فن در نگارشات خود غالباً از دو قسم کاو تعریف کرده‌اند یکی کاوشیر و دیگری کاو کشتاری در این جا باید متذکر گردید که ممکن است يك نژاد کاو هم برای شیر خوب باشد و هم برای کشتار مانند شارت هارن ولی عموماً و بطوریکه ذکر خواهد شد هر يك از این دو قسم کاو نشان جداگانه دارد علامت کاو شیرستان بزرگ و ترکیب پستان او است در صورتی که کاو کشتار پستانش به اندازه ایست که شیر به پیچ اش بدهد

کاو کشتار کردن و سینه و کفل چاق دارد در صورتی که کاوشیر کردن و کفلش باید لاغر و بی گوشت باشد و قسمت عقب بدن پهن تر و قطرش از قسمت جلوزیادتر باشد جهت این است که خوراکي که میخورد شیر می‌کردد برخلاف کاو کشتاري که گوشت و چربی می‌کردد .

این قاعده کلیه است که از کاوی که بدنش مربع و گوشت آوژ است نباید چشم شیر داشت و از کاري که اعصابش مضبوط ولی گوشت نمی‌گیرد نباید گوشت خواست .

در مغرب بیجه دفتر هاي رمه و وجود مجامع بر ورش کاو شناختن کار و اطلاع از میزان شیر آن آسان است ولو کاو جوان

باشد در یاد داشت شیر مادر و شناسائی پدر در درجه شیران مشخص
میشود و میتوان بر وفق دخواه گاوی را خرید اما در جاهائی که
دفتر رمه و یادداشت شیر رسم و رواج ندارد شناختن و انتخاب
گاو خوب کار مشکلی است لذا نا جائی که به نوشتن در آید
ذکر میشود .

گاوشیر . وقتی به هیکل گاو نگاه کنیم طرف عقب و اطراف پستان
و کف شکم آن قطورتر و افتاده تر است نسبت به قسمت جلو بدن
هر گاه پیش روی گاو به ایستیم باز قسمت عقب بدن قر و
کشاده تر از جلو است هر چند در هر گاو شیر خصوصاً اگر جوان
باشد اینطور دیده نمی شود ولی این مطلب خود قاعده و نشان
کلی است در گاوشیر خوب که اطراف الات شیر دهی او کشاده
یا وسیع می گردد بدون اینکه چاق و ثمن باشد .

باید پوست بدن نرم و ملایم بوده و به اصطلاح لاستیکی زیر
دست بیاید پوست خشن یا زیر و کلفت نشان بدی است .
موباید نرم و صاف و مخملی باشد و زیر دست مثل ابریشم
بیاید براق و صیقلی باشد .

پوست و موی زیر علامت بی جانی و عدم اعصاب قوی و
مزاج سالم است .

موهای روی پستان و داخل رانها باید خیلی نرم و صاف

و کاملاً زیر دست ملایم و نرم بیاید .

کاو سیاه قدری مویش زبرتر میکرد در ظاهر باید کاوسر
زنده و سردماغ و تازه باشد .

چشم درخشان و با حالت . گوشها با حرکت و سینه باید
کشاده و پر و بین پا های جلو کاملاً وسیع باشد هرگاه سینه و بین
پا های جلونك یا کم وسعت باشد دلیل است بر اینکه مزاج کاو
کتر سالم مانده و قوه دوران خون او کم و اسباب هضم خورا کش
ضعیف است .

کاو شیر طبعاً باید خوش ادا . آرام و نجیب باشد و در عین
حال بی حال و بی رقی نباشد اعصاب قوی کاو را طبعاً سر حال
جلوه میدهد .

شناسائی این حالت باید از روی تجربه و قوف به احوالات
حیوان باشد .

اکثر سر و صورت کاو شیر متمایل به درازی و لاغری و کاملاً
اثار ماده کی را دارد نباید صورت خشن و کوشنی باشد .

پیشانی کشاده و چشم فریبنده بوز و سوراخ سردماغ باید
پهن و کشاده و برای استنشاق هوا و تنفس کاملاً متناسب باشد .
بیشتر کاو های خوب داخل کوششان نارنجی رنگ یا طلائی
رنگ است .

شاخ باید ظریف باشد کردن لاغر و کشیده و از جایی که به سروصل است لاغر بوده بطرف سینه وسیع تر گردد بطور مثلث و در عین حال خوش عصب و بی گوشت بوده طوری قرار گرفته باشد که سر را قدری بلند نگاه دارد .

گردن کوشتی و کوتاه علامت بدی است برای ماده کاوشید .
استخوان بندی شانه و کتفها باید محکم و بی گوشت بوده پاها محکم و مضبوط و راست باشد .

قوای عامله شیر در اطراف هستان و زیر شکم است اله این قوا اسباب تنفس و دوران خون در بدن است و بطوری که ذکر شد باید سینه و اطراف قلب کشاده باشد برای وسعت جای قلب و دوران خون در بدن و دماغ باید پهن و کشاد باشد برای تنفس پس قسمت عقبی بدن هم باید وسیع و قطور باشد تا جاهائی که خوراك هضم میگرد و شیر تولید میشود هم کشاده بوده جا برای غذا به فراخور شیر باز باشد از این است که کاو هر شیر که هر خور هم هست زیر شکم و اطراف هستان تا نزدیکی سینه افتاده و پهن تر از قسمت جلو بدن میگرد .

کیسه هستان از بالا و طرف عقب کاملاً بطرف هائین اوچته و میان رانها را کوفته بطور مربع از هر طرف مناسب و در کف شکم به طرف جلو وصل شده باشد رکھائی که در زیر شکم و

وصل به پستان است آنها را رگهای شیر خوانند این رکها در کاو جوان چندان نمود ندارد اما بعد از آوردن يك كوساله باید كاملاً نمود داشته درشت بوده در دو طرف شکم به نزدیکی سینه جانی که ان را چاه شیر خوانند پیش رفته باشد در بعض کاوها ان رکها بطور بیخ و خم پیشرفته .

رانا که لاغر و معرایی یا هلالی بوده تا جایز برای کیسه پستان باز شده باشد . استخوان تیره هشت محکم و کمر باید پهن باشد حاصل اینکه تمام قسمت عقب بدن باید کشاده و مستطیل و کم گوشت باشد خصوصاً جانی که دم روئیده است و استخوان بالای کفل باید لاغر و بی گوشت باشد کفل تا ابتدای ران باید کشاده و نباید از کمر کاو فرو رفته تر باشد بلکه کمی برجسته باشد . امریکائی ها در ساختمان پستان کاو شیر خیلی دقت دارند « هابر » (۱) نگارنده کتاب « احوال حیواناتی زراعتی » (۲)

می نویسد « اگر کسی بگوید که خوبی عضوی از اعضاء کاو شیر مهم تر از دیگری است آن عضو پستان کاو است که باید از دو جهت یکی اندازه آن و دیگری ساختمان ان مطلوب باشد . در ساختمان باید اندکی سخت ربر مانند و برآمده و از عقب پر و اوخته باشد اما نه شل و اویزان و در زیر شکم به طرف جلو پیش رفته سر پستانها بطور مربع و متساوی نه بلند و نه کوتاه از یکدیگر فاصله دار قرار یافته باشد . هرگاه اندازه گرفته شود کیسه پستان از عقب تا زیر شکم معمولاً در اطراف

(۱) M. W. Haper.

(۲) Manual of Farm Animals.

سی انچ باید باشد (۱) » •

نکارنده کتاب « پرورش گاو در هندوستان » در این باره

می نویسد « در نظر بعضی پستان پهن و فراخ گاو که مانند کشتی و امانده به بدن حیوان او بخته خیلی خوش آیند است و آن را نشان شیر زیاد تصور میکنند • اگر من بگویم این نشان همه وقت درست نیست قول من مورد تعجب بعضی میکرد اما حقیقت این است که پستان تا پستان فرق دارد و برکی پستان همه وقت دلیل پر شیری گاو نمیکرد تعجب اینجا است که بعضی دنبال پستان بزرگ میکردند در خیلی کاوها پستان بزرگ دیده میشود اما این پستانها کوشتی و خشن است این پستانها علامت کمی شیر است و مثل پستان گاو کشتاری است نه گاو شیر ترکیب پستان حیوانی که درست تخم گیری شده باشد و پستانش ترقی یافته باشد غیر از ترکیب پستان شل و اویران است آن پستان بقاعده از عقب او بخته و مستقیماً وسعت یافته تا رسیده است زیر شکم و ترکیب آن متساوی و پوستش نرم و محلی و لاستیکی است و زیر دست مثل ابریشم حس میشود و رگهای شیر کاملاً از دو طرف نمودار شده است • بعضی فقط پستان بزرگ را دیده هیچ در بند سر پستان نیستند ولو آنکه شیر از سر پستان باریک بیرون آید •

اما اینطور نیست هر گاه پستان بزرگ باشد و شیر از سر پستان باریک جاری شود سبب اذیت گاو گردیده و بعضی اوقات سبب ورم پستان میکند » •

دم گاو شیر باید دراز باشد تا به سم برسد دم کوتاه برای گاو

شیر مذموم است سر دم باید موی زیاد، نرم و افشان داشته باشد •

در هندوستان بعضی بر این عقیده اند که گاو قرمز و زرد سالم

مانده و شیرش بهتر از گاو رنگ دیگر است •

موی نرم و ابریشمی را دلیل بر چربی و زبادی شیر میدانند

بخردن گاو • ابتدا شخص باید بداند که گاو را برای چه مقصود

میخواهد بخرد اگر برای شیر است چه مقدار شیر لازم است •

(۱) ۳۶ انچ یک یارد یا یک وار یا یک متر انگلیسی است هر سه لفظ یکی است و

مراد یارد است •

این مطلب معلوم است که کسی که کاو شیر خوب دارد کمتر حاضر میشود آن را بفروشد و هر فروشنده هم دعوی خوبی کاو خود را دارد هیچ فروشنده عیب کاو خود را به خریدار نمیکوید. بهتر این است که کسی که سر رشته از کاو ندارد رجوع کند به کسی که سر رشته دارد و نشان های خوب کاو شیر را که قبلاً ذکر شد بخوبی در خاطر داشته باشد.

کاو شیر ده حیوانی است که خرج خود را در آورده و اگر درست خدمت شود برای صاحبش هم فائده دارد.

در ممالك متعدده پرورش کاو و شیر فروشی يك قسم تجارت است در کتابهای پرورش کاو برای خریدن کاو فصل علاحدہ نکاشته میشود در اینجا هم یاد داشت میکرد.

برای مبتدی اولی خرید يك کاو یا دو کاو است تا بتواند گاهی از عهده با کیزی جا، خوبی و اندازه خوراك آن بر آید. بعد از آن اگر خواست زیاد تر کاو داشته باشد بمروار ایام و از روی حوصله و رسیدگی عدد را زیاد نماید.

کاو که میخواهد بمرد هر گاه کوساله آورده و کوساله سه هفته به بالا عمر دارد ممکن است به دوشیدن دو وقت جلو چشم خریدار میزان شیر را معلوم کرد.

و اگر کوساله نوزاد است بجز اطمینان به قول فروشنده از

میزان شیر کاو راه دیگری در دست نیست .

هرگاه آن کاو مطلوب واقع گردید باید او را نقل مکان نموده و خیلی مواظبت نمود زیرا در این وقت جای کاو عوض میشود و خوراک از دست دیگری باید بخورد در عادت او تغیر پیدا شده و ممکن است که مادر و بچه هر دو یا یکی دو چار صدمه و ناخوشی کردند .

کاو عموماً تا سه هفته از زائیدنش نکذرد درست به اندازه شیر نداده و میزان شیرش معلوم نمیکردد .

هرگاه کاو ابستن باشد باید اقلاً دو هفته پیش از زائیدن او را به جای نو آورد تا در این مدت به جاودست خوراک نوعادت نموده تا در وقت زه خو گرفته و راحت باشد .

حقیقت این است که کاو ابستن خریدن برای مبتدی خطر دارد و جز اینکه از ادم امین و صحیحی خریدیده شود راه دیگر برای اطمینان اندازه شیر و سایر کیفیات کاو در دست نیست ملاحظاتی که در خرید کاو ابستن باید داشت این است اولاً از نر کاو خوب و قسم شیرده آبدن شده باشد دوم خوش زا و خوش دوش و خوش رفتار با کوساله اش باشد .

کاویکه در وقت دوشیدن بدادائی کند اسباب زحمت است بعضی کاوها به عوض شدن دست شیرشان کم میشود .

در اروپا و امریکا بعض کاوها تا ماه نهم ابستنی شیر میدهند
باید دو هفته پیش از زه شیر آنها را ندوشید تا خشک گردد و چند
روزی راحت نمایند .

در هندوستان کاو خوب تا ماه ششم ابستنی شیر خود را تماما
میدهد و از بعد شیرش کم میشود تا یکماه پیش از زه .

خرید کاو جوان بهتر از خرید کاوسن داراست هر چند کاوی
که دوسه دفعه کوساله آورده باشد خوش زا بودنش معلوم میگردد
و رفتارش با کوساله به تجربه رسیده و وقت خوبی شیردانش است
در صورتی که کاو جوان حالش معلوم نیست چطور از کار بیرون
آید اما اگر از پدر و مادر خوب و معلوم الحال باشد و يك دفعه
هم کوساله آورده باشد خرید کاو جوان اصلح است .

سن کاو در وقتی که شیرش زیاد است از سه ساله گمی الی
هشت سالگی ذکر شده بعضی الی ده و بعض دیگر الی دوازده

سال هم گفته اند زارع امریکائی میگوید « بر حسب قاعده ترقی کاو
تا هشت سالگی است و میزان شیرش اکثر تا ده سالگی برقرار می ماند بعض کاوها
ممکن است چند سالی علاوه هم بهمان میزان شیر بدهند اما بعد از ده سالگی شیر
شان کران تر تمام میشود زیرا بر خور تر گردیده و خرج نگاهداریشان زیاد و اگر
آن کاو کشتاری است گوشتش سخت و بد میشود » .

نکارنده « کاو در هندوستان » می نویسد « امکان ندارد کسی

بتواند بگوید که کاو چند کوساله خواهد آورد .

بعض کاوها هستند ه بیست کوساله آورد اند بعض دیگر علاوه از پنج کوساله
نیاورده لیکن از روی میزان کلیه کاو هشت کوساله می آورد و بر حسب قاعده بعد از

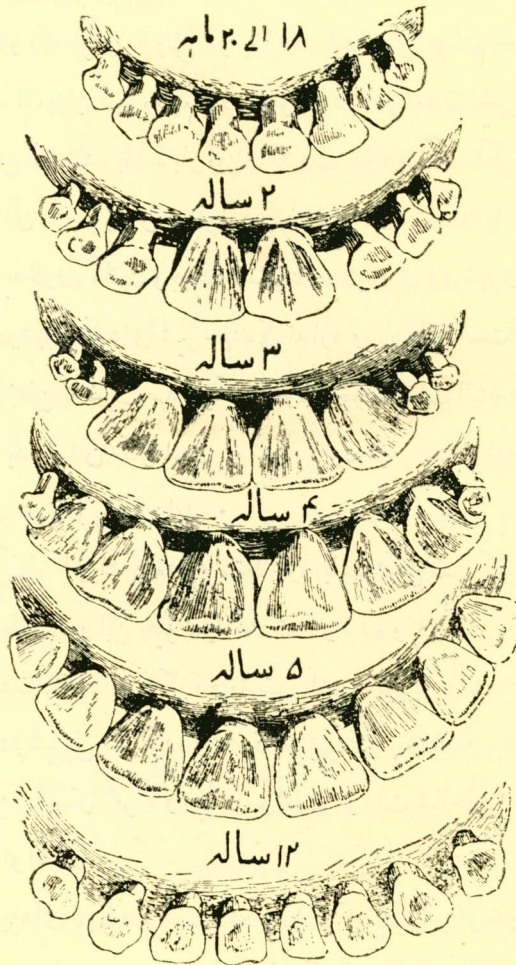
کوساله هشتم دیگر از کار افتاده است و نمی شود قیمة بازار برایش معین نمود ولو
دو سه کوساله دیگر هم بیاورد *

کاو بکه برای فروش آورده اند باید پیش چشم خریدار
دوشید تا میزان شیر معلوم گردد ولو کاو در آخر مدت شیر باشد
و شیرش کم شده باشد باز میزانی بدست خواهد آمد اگر شیر از
پستان آن کاو برزور به ظرف ریخت و نمخ ها یا دوشها از سر
پستان به ظرف کلفت و چهنده است علامت خوبی و هرشیری است
و اگر دوشها یا نمخ های شیر چهنده کی ندارد و باریک است و در
وقت ریختن به ظرف صدا نمیکند کاوش خوب نیست البته هر کس
واقف بدوشیدن کاو است و تجربه دارد میتواند در این موقع
فضاوت خوبی و بدی بنماید *

هرگاه کاو یک دفعه تپه سقط کرده باشد ممکن است که دوباره
هم سقط نماید و این چیز شاید عادت کاو شده و در بعضی کاوها
این عادت باقی بماند اگر کاو مدت زیادی پیش از وقت معمول
بزاید در شیرش اثر کرده و معمولاً شیرش کم میشود *

سن کاو دانستن عمر کاو خیلی مهم است و آلت شناختن عمر کاو
دندان او است *

چیزهای دیگر هم هست خصوصاً در کاو جوان و کاو خیلی بزرگ
کاو جوان در سن یک سال الی یکسال و نیم از هیکالش آثار
جوانی معلوم میشود و در کاو خیلی بزرگ هم آثار بزرگی ظاهر است

مانند سر و صورت کورچیده و فرورفتگی بالای چشمها و نیره پشت که زیادی فرورفته اما میزان عمر همان دندان حیوان است .

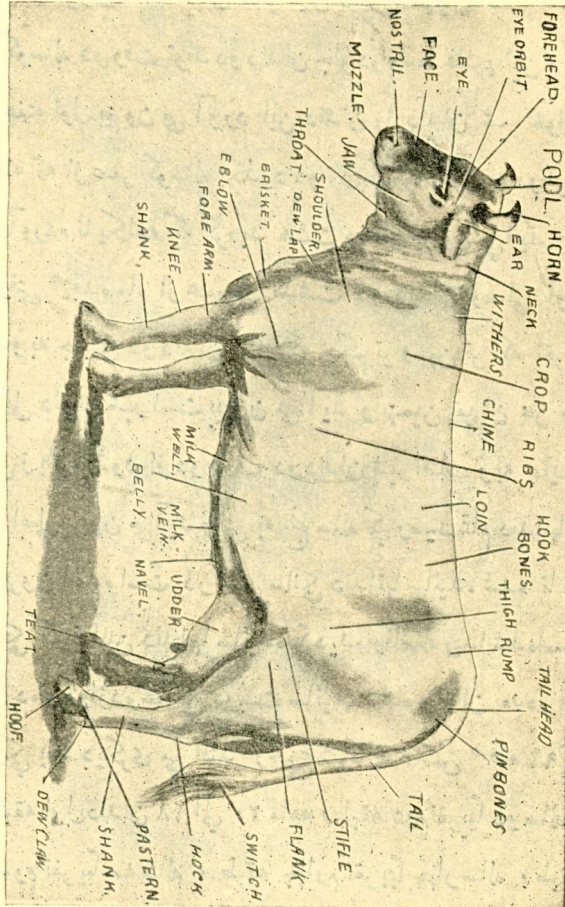
کوساله در وقت تولد دو دندان جلو در وسط فك هائین دارد یا در هفته اول بیرون می آورد این دندان را دندان شیر خوانند هر هفته که از عمر کوساله بگذرد دو تایی دیگر دندان به دو طرف بیرون آورده تا یکماه که کرد بد هشت دندان بیرون می آید .

وقتی هیعده ماه از عمرش گذشت دو دندان وسطی اولی افتاده و به جایش دو دندان اصلی که محکم تر و پهن تر که تقریباً دو مقابل دندان شیر است بیرون می آید و بهمین میزان هر چه عمرش زیاد میشود از دو طرف دو دندان شیر افتاده و به جایش دندان اصلی بیرون می آید و وقتی به پنج ساله کی رسید تمام دندانهای اصلی بیرون آمده است در شش سالگی دندانها سائیده شده تا در نه سالگی که فیابین دندانها سائیده گردیده و فاصله پیدا شده است در سن ده و دوازده سالگی درست سائیده شده و از آن بعد در اثر پیری یکی بعد دیگری می افتد (رجوع شود به عکس صفحه ۹۶) .

طبقه اول دندان ۱۸ الی ۲۰ ماهه . طبقه دوم تقریباً دو ساله .

طبقه سوم تقریباً سه ساله . طبقه چهارم تقریباً چهار ساله . طبقه پنجم تقریباً پنج ساله و طبقه ششم تقریباً ده الی دوازده ساله است از دیدن دندان عمر کاورا میتوان الی پنج سال بطور صحت

نشان گاو خوب

اسم اعضای بدن گاو در انگلیسی که باید وزارت معارف در فارسی آنها را ترجمه نمایند تا در آینده به فارسی نوشته شود *

و بعد از آن کسانی که تجربه دارند به تقریب الی ده سال بسنجند نهایت
در اثر سلامت یا ناخوشی و حیث پرورش و نسل تا نه ماه از این
میزان کم و زیاد ممکن است سنجیده شود .

از شاخ کاو هم میتوان عمر او را سنجید .

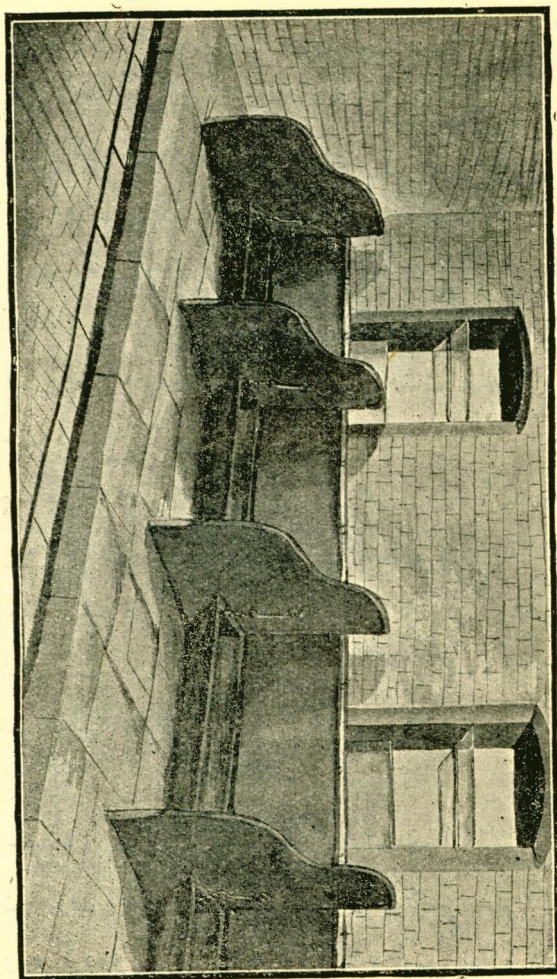
شاخ کاو در دو سال اول عمر زود روئیده و بزرگ میشود
و بعد از دو ساله کی تند ی روئیدن کم میکند و تقریباً هر سالی
که بگذرد يك حلقه یا يك بند در شاخ پیدا شده حلقه اول درست
معلوم نمیکرد تا کاوسه ساله شود وقتی کاو هشت ساله کرد بد
شش حلقه در شاخ دارد .

حساب دندان بهتر از حساب شاخ میزان عمر کاو را بدست میدهد

اعضای بدن . همانطور که در عرب برای اعضای بدن شتر اسم
خاص وضع شده در این دوره هم برای اعضای بدن کاو اسمهایی
وضع شده است که ناچار ما هم باید آن اسمها را بدانیم و آن اسمها
باید اسم خاص باشد تا در آینده در علم بیطاری امباب اشکال
فراهم نیاید .

رجوع شود به عکس صفحه ۹۸ که اسمها در انگلیسی است

وزارت معارف راست که به جای اسمهای انگلیسی اسم فارسی
اسان وضع کرده و رسماً در یکی دو روز نامه فارسی اعلام دارند
و برای نکارنده هم بفرستند تا در چاپ دوم این کتاب همین

طرح طوله کاو بوضع جدید با رعایت حقیقت کاو

طور که به اسمهای انگلیسی چاپ شده به اسمهای فارسی چاپ نمایم.
 در ترجمه برای نداشتن اسمهای خاص بیشتر اعضا حیران
 ماندم ممکن بود آن اسمهایی که در فارسی نداریم یا محققاً اسم خاص
 نیست در انگلیسی بنویسم. اما از دو جهت نوشتن یکی اینکه کاودار
 ایرانی انگلیسی نمی دانند. دوم اینکه بیطارهای جدید که لابد
 یکی از زبانهای اروپائی را میدانند ممکن است همان لفظ را استعمال
 نموده و رفته رفته آن لفظ ها در ایران بماند بنا بر این خود داری
 کرده و مخصوصاً عکس صفحه ۹۸ را گرفته و در این کتاب چاپ
 کردم تا محل حاجت بودن آن معلوم گردیده و زودتر در حدود
 وضع لغت هائی که نداریم و فعلاً محل حاجت است بیايند.

تیمار گاو

در این باب فصل های زیاد نوشته شده چه در اضافت جا و چه در پاکیزه نگاهداشتن گاو .

اما چیز های دیگری هست که شخص مالک گاو بر حسب موقع باید از روی تجربه یا سلیقه خود عمل نماید که آن چیزها نوشتنی نیست و به قول نکرنده امریکائی در این خصوص دو کس مسئول عمده حسن عملند یکی گاو است و دیگری صاحب گاو .

اولین چیز شرط عمده گاو داری است خصوصا گاو شیر و آن چار صاحب زحمت کش ، دلسوز ، پشت کار دار و با سلیقه است نه لش ، کشیف ، ممسک و لا ابالی . هر گاه صاحب گاو شرایط ثابت را دارد از کوشش در تفحص و خواندن کتاب با تجربه از عمل ممکن است که در این فن ماهر گردیده گاو سالم پر شیر داشته و نسل گوساله های خود را که گاو های آینده او بند ترقی داده و بالاخره از پیشه خود فائده کلی ببرد . و اگر صاحب گاو صفات منفی را دارد که گاو داری از برایش مانند صفاتش وبال و جز نقصان مال اثری بر آن کار مترتب نیست .

طوبه . باید پاکیزه و هوا گیر باشد .

لفظ طوبه در اصطلاح فارسی به جائی اطلاق میشود که

کشیف، شلوق و جای ادباری باشد .

در این جا که طویله ذکر میشود اگر معنی اصطلاحی را بفهاند باید لفظ را عوض کرده و به جایش اطاق کاو یا جای کاو ذکر نمود .

مقصود از طویله در این کتاب جائی است با کیزه و بی شل و گل بلکه دارای زمین صاف و همیشه شسته و رفته .

در طویله کاو خصوصا کاوشیر روشنی و هوای صاف و افتاب گیری خیلی لازم است .

زمین طویله و جائی که کاو بسته میشود باید از سنک یا آجر فرش شود .

هر چند بیشتر نکارند کان اروپائی و امریکائی توصیه نموده اند که زمین جای کاو باید از ساروج یا سمنت فرش شود اما نکارنده که در فارسی مینویسد جرأت کرده اسم آجر می برم زیرا موقع ایران و دهات اینجا در حال حاضر مجبورم ساخته .

غرض از ساروج یا سمنت این است که زمین به اسانی شسته شده و اثری از کثافت بران نماند .

هر روز دو دفعه باید زمین جای کاو جاروب شده و تپاله و کاه ریخته از اینجا برداشته شود پس از آن خوب زمین را شسته اثر تپاله و شاش را بر طرف نمایند بطوریکه آب غساله از مجرای خود

یا هرزاب بیرون طویله برود .

ساختمان طویله باید طوری باشد که جای کاو از زمین طویله بلندتر ساخته شده باشد . تمایل به سرانشیبی و در آخر سرانشیبی مجرای کوچکی بای ارتفاع بسازند که زمین که شسته شد ابهای کثیف از آن مجرا بیرون رود و جاله ای هشت دیوار طویله بسازند که ابهای کثیف در کمال جریان به آن جاله برود بجهت مصرف کوت .

جا برای يك كاودو كر ونیم طول و دو كز بهن كفایت است و اگر دو یا چند كاو باشد بهمین اندازه باید جا برایشان ساخته شود .
اخور هر كاو در کنار جا ساخته شود .

در اروپا اخور كاو يك فوت یا يك چارك از زمین بلند است در هندوستان مانند ایران اخور را بلند میسازند اخور باید از ساروج یا سمنت ساخته شود که به اسانی شسته شود .

باید مواظب بود که اب های کثیف از مجرا بیرون رفته و ممر هرز اب خشك و با کوزه بماند تا تولید پشه نکردد و مکس جمع نشود نباید کثافت در طویله بماند خواه خشك باشد یا تر .

هرگاه رعایت صحت كاو شود و شیر از روی حفظ الصحة بخواهیم باید حیوان دیگر مثل اسب ، الاغ یا كوسفند را در طویله كاو جاندهیم .

باید زیرهای کاونامه گسترده شود خصوصا اگر زمین سنگ
یا ساروج باشد برای بستر موفال یا گاه خوب است در ایران بهن
اسب یا الاغ را بستر میسازند هر چه باشد آن چیز باید خشک
و پاکیزه باشد و همه روزه افتاب داده شود تا هم خشک گردیده
و هم حرارت افتاب که بهترین کشته میکرپ است کثافات را
دفع کند .

هوای طویل باید در زمستان گرم و در بهار و بهائز روزها
معتدل و شبها گرم باشد چنین جائی در تابستان هم خوب است
حیوان از حرارت افتاب محفوظ است و کاون در دست می ماند .
کاو شیر زود می نماید نباید باد و باران به بدن او تماس نماید
و در عین حال باید طویل روشن باشد و افتاب گیر داشته باشد
جای تازیک طبعی هوا و مرطوب است و تولید غرض مینماید
لذا برای طویل در پیچه لازم است و در پیچه ها را باید طوری
ساخت که افتاب به جای کاون تابیده و آنها را از میکروب صاف
نماید و حیوان در روشنی بماند .

بجز طویل را باید طوری ساخت که بقدر کفایت هوای تازه
داخل شده و هوای کثیف بیرون رود اما باد مستقیما به بدن
حیوان نخورد و در زمستان طویل از گرمی نیفتد در اروپا و
امریکا در طویل بخاری ساخته و چمنی یا هواکش بخاری را از

سقف طویله بلند تر میسازند که بوسیله آن هوای طویله همیشه تازه است .

کارهایی که زود ناخوش شده و تلف میگردند یا بدنشان جوش درآورده یا از زهر کنه و شپش نا راحت بوده خوراك نمی کنند و به این وسیله مبتلای امراض میگردند تمام از کثافت و نتیجه کثافت و تاریکی جا و نتاییدن افتاب به جای آنها و نه شستن جا است هر گاه رعایت هوای تازه و دفع تمام کثافات و حشرات و روشن بودن طویله شود جهة ندارد که حیوانی که خوراك خوب دارد ناخوش گردد .

در نتاییدن افتاب به طویله ارباب فن زیاد اصرار دارند سبب هم این است که افتاب ضد عفونی طبیعی است و کشته موله امراض است و نور افتاب است که طویله را روشن نموده رطوبت را جذب مینماید و کثافت ها را می نمایاند تا اینکه درست صاف و پاکیزه گردد .

کسانی که بول داده و حیوان خریده اند و آن را دوست داشته از مرگ یا ناخوشی او و ضرر خود خوف دارند نباید از بنای طویله موافق قواعد حفظ الصحة یا مرمت و تغیر ساختمان طویله به وضع جدید مضایقه داشته باشند زیرا همانطور که خوراك وسیله زندگی حیوان است و آن خوراك باید بر وفق صحت باشد هوا

و افتاب هم وسیله حیات است و بكي بدون دیگری حیات نباید
و صحت دوام ننماید .

هر يك از نگارندگان پرورش كاو به مقتضای ممالك خود و
مناطق مختلفه طرح و نقشه بنای طویل را در کتاب خود ترسیم
نموده اند .

نگارنده این سطور که مترجم و مولف است از مملکت خود
دور و هیچ يك از آن طرح ها را با ساختمان ایرانی خصوصا طویل
های موجوده چه در شهرها و چه در دهات مناسب ندیدم و به
نشان دادن طرح در صفحه ۱۰۰ برای نمونه اکتفا نموده کلیات
ساختمان طویل را نکاشتم .

بر اهل خیره و مطلعین یا مهندسين است که بر وفق مقتضیات
طرح بنا نموده و اگر مایل باشند نزد من بفرستند تا در چاپ دوم
این کتاب به اسم خود آنها درج نمایم .

نظر مهندس باید به وضع خانهای شهر و ده ایران باشد و نقشه
را طوری بکشد که در این دوره عملی گردد و الا طرح بنای
اروپائی و هندوستان موجود است و حاجت به طرح تازه نیست
نباید كاو زیاد را در يك جا جا داد میزان جا در مناطق
معتدله برای هر يك كاو پنجاه فوت یا تقریباً نه گز است که عبارت
از شش گز در سه گز باشد از این میزان نباید کمتر باشد تا در این

محوطه هوا تازه بماند و جای بستن کاو را به مناسبت هیكل کاو دو
الی سه گز باید ساخت که حیوان برای خوابیدن و حرکت
راحت باشد .

تیاله کاو را روزی سه دفعه در وقت دوشیدن باید از طوبله
بیرون برد و جا را روزی دو دفعه باید شست و کاملاً خشک
کردانید .

بدترین چیزها برای کاو زمین تر یا مرطوب است که بروی
آن بخوابد .

هرگاه از روی دقت و مطابق حفظ الصحة عمل شود هر روز
قدری دواى ضد عفونی مانند «فنیل» (۱) یا «کرد کر بالک» (۲)
یا در آب ریخته در جای کاو بپاشند یا گرد باشد در آن جا بریزند
چه در جا و چه در مجرای هر زاب اگر هر روز نباشد چند روز
یک دفعه لازم است .

هرگاه زمین ساروج باشد های کاومی سرد و خطر دارد قسری
گاه یا ریک روی زمین ریخته شود که کاو را از لغزیدن نگاهدارد .
بهترین وقتها برای شستن طوبله وقتی است که کاو را دو
ساعت بیرون برده در بهار بند یا باغچه یا چراگاه می بندند .

آخور کاو باید از ساروج ساخته شود که برای شستن آسان

(۱) Phenyle.

(۲) Carbolic Powder.

باشد بدترین اخور ها برای گاو اخور های گل بخته یا کوزه پا
طفا را است که آن را در زمین نصب کرده اند و برای میکروپ
خانه ولانه درست شده .

ظرف کلی را نمی توان موافق حفظ الصحة شست و شو نمود
خصوصا طفا را های که در زمین ساخته شده و سالها است که روی
افتاب ندیده و لانه جرم امراض کشته اگر چاره نیست و باید
طرف گلی یا طفا را برای اخور استعمال شود خوب است افلا دو
یا سه ظرف باشد تا هر روز یکی را در افتاب گذاشته تا حرارت
جرم ها را بکشد روز دیگر آنرا استعمال کرده و طرف دیروزی
را در افتاب گذارند .

اگر ظرف چوبی یا سبیل استعمال شود آن را هم باید
شست و آب با دواي ضد عفونی بر آن ریخت و دوباره آن را باید
شست که اثر دوا برود والا دواي ضد عفونی زهر است و اگر اثرش
در ظرف بماند جان حیوان در خطر است .

اولی و اصلح اخور ساروج است بطوری که نزدیک در میچه
ساخته شده و افتاب بر آن بتابد

آب . ظرف آب باید فازی باشد و همیشه شسته شود .

آب خوراك گاو باید تازه و صاف باشد .

به گاو شیر باید آب فراوان داد زیرا گاو شیر خوراك زیاد

خورده و آب زیاد میخواهد تا خوراك را شبر گرداند .

نکارنده امریکائی می نویسد « اگر به خاطر بیوریم که يك کاو در یکروز ۱۲۹ رطل شیر میدهد فوراً منتقل میکردیم که آب را باید فراوان به او داد » در طریقه آب دادن را مختلف است بعضی بر آنند که باید کاو شیر را مثل سایر کاوها عادت به وقت آب خوردن داد که مثلاً روزی سه دفعه یا بیشتر آب بخورد تا اینکه آن آب بطور دقت صاف و تازه داده شود بعضی دیگر که طرفدار آب زیادند يك ظرف کوچکی بالای اخور نصب کرده روی آن ظرف دری افتاده است و لوله آبی که به منبع آب وصل شده سرش در این ظرف است کاو را عادت میدهند که هر وقت تشنه شد باهوز خود در را بلند کند بلند شدن در دوش آب که به بست در وصل است باز شده و آب از لوله به ظرف ریخته کاو بقدر کفایت ابخورده سیراب که شد و بهوز خود را از ظرف بیرون آورد در بروی ظرف افتاده و دوش آب بند میشود .

به این طریق آب همیشه تازه و فراوان و کاو در اب خوردن ازاد است .

اگرادی که بعضی به این قسم آب دادن دارند این است که آب باقی مانده در ظرف کهنه شده و از افتادن دانه یا فشردن روغن از دهن کاو به ظرف آن آب متعفن گردیده دوباره نباید

انرا کاو بخورد مکر ظرف کوچک باشد و آبش ها کیزه بماند .

این نمونه دقت اروهائی است در هرستاری کاو .

اما در ایران که آب لوله هنوز در دسترس انسان هم نیست
باید فکری کرد که کاو شیر زیاد آب خورده و آن آب صاف و
ها کیزه باشد .

اولا ظرف فلزی باشد . دوم شسته و ها کیزه باشد . سوم آب
زال و تازه باشد .

از آب کهنه و نا صاف خیلی باید احتیاط نمود که خطر کلی
در آب کهنه و نا صاف است .

در زمستان باید ملتفت بود که آب سرد به کاو شیر داده نشود
زیرا به تجربه رسیده که آب سرد به دندان حیوان زده و بقدری
که باید آب نخورد و غالبا آب سرد اشتها ی کاو را کم کرده یابیس
میشود باید قدری آب گرم در طرف آب سرد ریخت تا ممتدل
کردد آب چشمه یا ابی که از چاه کشیده شود غالبا معتدل است .
در تابستان هم نباید آب گرم به کاو شیر داد لازم نیست
یخ در آب انداخته شود ، همچنینکه گرم نباشد تا حیوان به رغبت
بقدر کفایت بخورد .

با کیزه ی . همه وقت باید کاو را بروس زد تا گرد و غبار از بدنش
گرفته شود .

هر گاه را نه با جای دیگر بدن کشیف کردیده باید با پارچه
یا کیسه که قدری زیر باشد نم کرده اینجا را پاك و صاف نمود .
هر قدر بدن کاو پاکیزه باشد راحت حیوان زیاد گردیده و
صحاش محفوظ میشود .

همانطوری که بدن اسب را باید پاك نگاه داشت بدن کاو را
هم باید پاك نگاه داشت فرقی که دارد بدن اسب قشو میشود
بدن کاو چون اثر چربی دارد قشوان را صاف نکرده بلکه به
حیوان اذیت میرسد .

با بروس بدن کاو بهتر پاك میشود .

سم کاو را باید همه روزه شست بعض اوقات لازم است
با ابی که دوی ضد عفونی در آن ریخته شده سم ها را شست زیرا
سم کاو زود کشیف شده و خانه میکروب میکردد حتی بعض
اوقات کرم میکبرد .

حیوان ورزش میخواهد در زمستان روزیکه برف و باران
نباشد و در تابستان طرف صبح که افتاب زننده نکرده باید کاو
شیر را از پهای اخور به فضائی آورد که چریده و راه رفته ورزش
طبیعی و حرکت عادی نموده باشد .

دوشیدن . کاو تندرست به میزان خودش شیر میدهد .

کاو را باید روزی سه دفعه دوشید .

دوش اول صبح است ابتدا بايد كاو را پروس زد . كفل و ران ها و پستان او را هاك كرد تا اگر موی ريختني است يا كشتافي كه شب در آن خوابيده است از بدنش هاك كردد پس او را بدوشند پيش از دوشيدن صبح خوراك خشك به حيوان داده نشود بهتر است .

در وقت دوشيدن دست بايد خشك باشد .
بسيار بد است كه با دست تر پستان را بدوشند .
شير را بايد با ترازو وزن كرد .

بايد ترازوي اويز خريد و به سه پايه او بخت وسطلي يا ظرف ديكری كه دسته آن مثل دهنه سطل است به قلاب ترازو او بخت پس از آن شير را در ظرف او بخته به ترازو و بخت عقريك ترازو وزن شير را نشان ميدهد وزن را روي كاغذ نوشت هر گاه كاو ديكری باشد او را دوشيده و شير او را در همان ظرف ميريزند عقريك ترازو وزن را بالا تر نشان ميدهد وزن شير كاو اولي را از آن تفريق مي نمايند و حاصل وزن را در زير اسم كاو دومي مينويسند بهم چنين شير كاو سوم و چهارم را در يك ظرف معلوم مينمايند .

اندازه گرفتن شير . از ضروريات اوليه نگاهداشتن حساب شير و ياد داشت آن در دفتر مخصوص است چه اين دفتر سند لياقت كاو

شیر و ابروی نسل گاو در این دفتر تقدیر میشود .

وزن کردن شیر و یادداشت آن در دفتر در هر سه وقت دوشیدن روزانه لازم است شاید بعضی پیمانہ کردن را کافی بدانند اما اشتباه می کنند زیرا چربی شیر در سه وقت فرق کرده و از این سبب وزن شیر در وزن کردن و پیمانہ گرفتن فرق بهمی رساند . نکاهداری حساب وزن شیر در عمل آمدن شیر ، در صحت یا معقم گاو و در قابلیت گاو در ابتدای مدت شیر و آخر مدت شیر یادداشت مفیدی است همه روزه میتوان به آن مراجعه نمود و علت کم یا زیاد شدن شیر را بدست آورد .

علاوه از این در شناختن اولاد گاو سمند است خواه کوساله ماده باشد خواه نر (رجوع شود به فصل نر گاو) از روی میزان شیر مادر است که میتوان ترقی یا تنزل اخلاف را سنجید و از روی میزان شیر اخلاف است که اسلاف شناخته میشود لهذا دارنده گاو شیر خوب نباید از اندک زحمت روزانه در وزن کردن شیر غفلت ورزیده و زحمت پرورش خود را بی اثر بگذارد .

در ازوہا و امریکا بہان اندازہ کہ در وزن کردن شیر دقت دارند در میزان گرفتن چربی شیر روزانہ ہم دقت میکنند زیرا بطوریکہ قبلا شرح دادہ شد یکی از خوبی های گاو چربی شیر او است و باید میزان چربی شیر معلوم باشد زیرا شیر در اول

زه کم چربی و در اخر مدت شیر زیاد تر چربی دارد و در بعض
کاوها در مدت شیر چندان فرق پیدا نمیکند از این گذشته گاوی
هست که در شیرش صدی سه چربی است .

گاو است که شیرش صدی شش چربی دارد و بدون اندازه
گرفتن فرق معلوم نمیکردد .

بد بختانه در ایران تا این زمان رسم میزان چربی که معمول
نیست رسم یاد داشت شیر را هم بطور صحت نمی شود سراغ گرفت .
وزن کردن شیر آسان است اما اندازه گرفتن چربی شیر
بدون اسباب و ماشین میسر نمی شود ممکن است در آینده رسم
گردد و اسبابش فراهم آید .

در اروپا و امریکا در هر سوسینی پرورش کاو ماشین اندازه
چربی برای اعضای سوسیتی تدارک میشود و فواید آن بر آنها
معلوم است .

شیر . شیر کاو مختلف است چه در رنگ و چه در چربی برای
امتحان باید قدری شیر را در استکان یا کیلاس ریخت هرگاه
رنگ شیر متمایل به آبی یا آسمانی باشد آن شیر کم چربی است
و غالباً گاویکه هر شیر است این قسم شیر میدهد و این شیر برای
خوراك طفل که شیر گاو به او میدهند تعریف دارد .

هرگاه رنگ شیر متمایل به زردی است چربی آن زیاد است

توعا شیر کاو مرکب از مواد ذیل است

۱	آب	هر صدی	۸۷-۷۵
۲	چربی	»	۳-۴۰
۳	البومین	»	۳-۵۰
۴	شکر	»	۴-۶۰
۵	نمک	»	۷۵

فائده شیر را نباید از روی موادی که دارد به طور فردی سنجید بلکه بحیث تمام موادی که دارد آن را مفید دانست و این اجزاء مرکبه برای هاضمه مستعد و برای ساختمان بدن فائده دارد و همین استعداد طبیعی آن است که پرونده طفل گردیده اعصاب او را قوی میسازد به حساب تقریبی ربع گالن شیر مساوی است با قوت ۸ تخم مرغ یا سه ربع رطل گوشت کاو بدون چربی یا ۲ رطل گوشت جوجه .

اگر نظر به قیمة باشد قوت را از شیر کاو ارزان تر از چیزهای فوق میشود گرفت .

در البومین شیر کاو بیشتر ماده مایه پنیر است و این ماده در شیر کاو به حیث نژاد، خوراک و سن مختلف است و بهم چنین است چربی .

هر گاه مدت ایستنی کاو طول کشیده و دیر بزیاید چربی شیر

زیاد تر میکرد .

بر حسب قاعده هر قدر از مدت شیر بگذرد چربی آن زیادتر
میکرد حتی در شیر روزانه چربی فرق میکند .

شیر صبح زیاد تر و چربی آن کمتر است در وقت ظهر شیر نسبتاً کمتر
و چربی زیاد تر و در وقت شام باز شیر کمتر و چربی آن زیاد تر است .

اوایل زه شیر زیاد و چربی آن کم و در آخر مدت شیر مقدار
شیر کمتری چربی آن ده مقابل از چربی اوایل مدت شیر زیاد تر است

تغیر خوراک چندان در اجزاء مرکبه شیر فرق حاصل نمی شود
اما تبار بدو خوراک بدو بی مناسب در شیر خیلی موثر است .

هر گاه کاو چراگاه خوب داشته باشد و در بهار و پاییز روزی
چند ساعت چرا کند در لطافت شیر و زیاد شدن آن خیلی موثر است .

وزن گوبول چربی از سایر اجزای شیر صَبَك تر است از این
است که قدری که شیر را بی حرکت گذاشتیم پرده چربی روی آن

ایستاده و سر شیر میکردد سر شیر را که از روی شیر بگیریم به
اختلاف صدی ده الی صدی بیست و پنج چربی دارد .

ماده نمکی که در شیر است خیلی مقوی است و اثر کلی در
ساختن و پرورش استخوان بدن دارد .

هر گاه شیر را بگذاریم روی آتش زیاد بجوشد مواد غذائی
آن تحلیل میرود .

شیر اول زه که کبی بستگی دارد پنج الی هفت روز بعد از زه دوام دارد .

مواد مك والبومين آن شیر زیادتر از شیر عادي است و این شیر مخصوصا برای کوساله نوزاد خوب است .

پرورش کوساله

پرورش کوساله یکی از کارهای عمده و قابل توجه است . از حیث خوراك . تربیت و نگهداری کوساله باید خیلی دقیق بود در حقیقت کاو خوب در اثر پرورش خوب کوساله است و کسانی که از پرورش کوساله غافل هستند نباید منتظر باشند که در آینده کاو خوب خواهند داشت .

بهترین غذا برای کوساله نوزاد شیر هفته اول زه مادر است کسانی که شیر اول زه را بمصرف دیگر میسرمانند یا نمیدانند یا اشتباه میکنند این شیر خوراك کوساله نوزاد و باید برای کوساله باشد نه مصرف دیگر زیرا برای کوساله نوزاد خیلی مفید است . لازم است در ابتدا دو طریقه پرورش کوساله که در اروپا و هندوستان معمول است شرح داده شود .

طریقه اروپایی . قسم اول کوساله را میکدارند به شیر مادر پرورده

شود .

این قسم پرورش طبیعی است و کوساله رشد کرده و سالم می ماند و اگر نر باشد در آینده نر کاو خوبی برای تخم گیری خواهد بود اما برای صاحب کاو چندان صرفه ندارد زیرا باید بکندارد کوساله هر دوسه ساعت یک دفعه از مادر شیر بخورد و در این صورت شیر یکه روزانه سه دفعه از کاو می دوشد کم خواهد بود زیرا در وقت دوشیدن باید بقدر خوراك کوساله و اندازه رشد روزانه او شیر در بستان باقی گذاشت .

اینطور پرورش در جایی که خوراك کاو ارزان باشد یا چمن و چراگاه میسر باشد سهل است در این جا ها باید مواظب بود که کوساله در ماه اسفند و فروردین تولد شود که برای سبزه او چراگاه اردی بهشت غذای طبیعی برای مادر فراهم باشد در این قسم پرورش پیش از آنکه در موسم پائیز کوساله از شیر گرفته شود باید او را به خوراکیهای مقوی ارقیل سبوس ارد کندم و فشرده بزرگتان یا فشرده روغنهای زود هضم عادت داد تا اینکه بعد از شیر گرفتن به سهولت آن غذاها را بخورد .

قسم دوم کوساله را عادت میدهند که از کاو دیگر شیر بخورد . این قسم پرورش در گله معمول است که پنج و شش کوساله را از يك کاو شیر میدهند مثلا دو کاو یکه در چند روز فاصله زائیده اند کوساله یکی را با کوساله دیگر در زیر بستان آن کاوی

که نجیب تر است آورده و شیر میخورانند و همچنین کوساله سوم و چهارم الی پنج و شش کوساله را از يك کاو شیر میدهند از اول کوساله خود کاو و کوساله دیگری بعد از آن کاو های دیگر که بفاصله کمی بعد میزایند کوساله آنها را یکی بعد یکی بعد از آنکه يك هفته شیر مادر خورده اند به پستان آن کاو عادت میدهند .

این قسم پرورش قدوری مشکل است و تجربه و مواظبت در کار دارد زیرا کوساله های اولی بزرگتر گردیده در صورتی که کوساله های بعدی نوزادند و کاو به اشکال آنها را زیر پستان میکندارد . هر گاه از اول کوساله خود کاو را از او جدا کرده و با کوساله غیر باهم زیر پستان آورند این طریقه سهل تر میگردد و بهمین قرار میتوان از اول زه کاو تا آخر مدت شیرش چهار الی شش کوساله را از او شیر داد .

شرایط عمده این قسم پرورش اولاً تجربه و اطلاع صاحب کاو است دوم واقف بودن به سابقه و نجات مادر کاو و بقین بر اینکه کوساله ها را اذیت نمیرساند .

بعض کاو ها نمیکندارند کوساله غیر نزدیکشان بیاید کوساله را با شاخ یا لگد دور میکنند حتی اینکه جست و خیز کرده جفتک میزنند که کوساله تلف میشود .

در این قسم پرورش کوساله ها را باید در جای علیحده

نگاه داشت و روزانه سه دفعه با مواظبت زیر پستان کاو آورد.
اینطور پرورش کوساله زود نا خوش شده و تلفاتش هم
نسبتا زیاد است.

قسم سوم. کوساله را بعد از يك هفته شیر مادر شیر دستی
میدهند در ظرفی.

این طریقه برای این است که اگر شیر مادر چرب تر و بهتر
است بفروشند و شیر وسط تری بکوساله دهند یا برخلاف اگر
کوساله خوب است و شیر مادری شیر بهتری بکوساله داده شود
یا اینکه از شیر کره گرفته و آن را به کوساله دهند یا بعضی وقتها
ارد سبوس دار کنندم داخل شیر کرده بکوساله میدهند.

معلوم است که این قسم پرورش هم تجربه لازم دارد زیرا
کوساله بچه ولطیف است و با اندك تفاوت خوراك ناخوش میشود.
در اروپا که سالهاست ادارات پرورش کاو دایر و ارباب
فن زیاد است به این قسمها هم اقتصاد را منظور نظر دارند و هم
از روی فن رشد و صحت کوساله را حفظ کردن میتوانند.

قسم چهارم. يك ربع شیر مادر را برای کوساله میکنند
یا يك سر پستان را ندوشیده و میکنند که کوساله كاملا از آن
شیر بخورد در این قسم پرورش باید روزانه سه دفعه کاو را
دوشید و در هر سه دفعه کوساله را راها کرد که شیرهای ته پستان

را با آن شیر ذخیره تماما بخورد بهمین قرار تا دو هفته کوساله از پستان مادر شیر خورده در هفته سوم خوراك خارجي كه بدل شیر باشد شروع میشود .

خوراك بدل شیر باید كم كم داده شده و متدرجا در ظرف سه هفته زیاد گردد .

بهترین خوراك بدل شیر مادر شیری است كه كره از آن گرفته شده باشد در صورتی كه ربع میزان كره در شیر باقی بماند در آن شیر کمی سبوس ارد كنند یا سبوس ارد جو مشروط كه زیاد زیر نباشد علاوه مینمایند بعد از چند روز دیگر کمی بزرگتان كوییده بران اضافه مینمایند اینطور خوراك هم برای كوساله بدل شیر مادر گردیده و هم زود بخوراك دیگر عادت مینماید اما باید مواظب بود كه شیر تازه بکوساله داده شود از شیر كهنه جدا باید اجتناب كرد .

بر حسب تجربه ارباب فن از هر يك گالن شیر یكه كوساله میخورد باید يك رطل ونیم وزنش زیاد گردد و هر قدر كوساله رشد میکند از این میزان افزایش وزن بدن كم میشود

در هندوستان . كوساله نوزاد چهار هفته شیر مادر میخورد و در این مدت به اشكال غذای دیگری میخورد و غالبا اگر در ظرف این مدت غذای دیگری به او داده شود ناخوش میشود و اگر كوساله

تلف شود شیر مادرش کم می‌کردد بنا بر این معمولا از صبح الی سه ساعت از شب گذشته هر سه ساعت فاصله کوساله را زیر بستان مادری او راند و مادر کاو را هم بقرار معمول روزی سه دفعه صبح ظهر و شام می‌دوشند معلوم است که در این سه دفعه بعد از دوشیدن کوساله را زیر بستان می‌برند .

بعد از یکماه کوساله را هر سه دفعه بعد از دوشیدن مادر کاو زیر بستان می‌آورند تا کوساله سه ماهه گردد پس از آن روزانه دو دفعه صبح و شام او را زیر بستان مادری آورند .

نکارنده کتاب پرورش کاو در هندوستان چنین می‌نویسد « من عقیده ندارم به طریقه انگلیسی کوساله پرورش باید کاو هندوستان نمی‌تواند بدون کوساله درست شیر دهد و اگر کوساله از او جدا گردید آن قدری که باید شیر می‌دهد و آن مدتی که باید شیر دهد کسری باید کاو های انگلیسی از نسل‌هایی است که اسلاف آنها تربیت شده و از روی فن پرورده شده اند اگر کوساله از آنها جدا شود بخود آنها صدمه و به شیر آنها نقصان وارد نمی‌آید کاو های هندوستان باید چندین پشت تربیت شوند تا به جدائی کوساله معتاد گردند . هرگاه کاو هندوستان درست پرورار گردد با کوساله بیشتر شیر می‌دهد تا بی کوساله و آن اندازه ای که کوساله باید شیر بخورد از بستان مادر بخورد بهتر است تا از شیر دستی » .

کوساله را در هندوستان سه هفته بعد از زه به خوراك خارجي یا بدل شیر عادت داده و بعد از شیر خوردن به او می‌دهند ولی خوراك بدل شیر را از اول کم و به تدریج زیاد می‌کنند .

کندم یا جورا درست کوبیده بطوریکه نرم شود بعد از آن آن را خیسانیده یا اینکه اندکی جوشانیده و پنج شش مثقال بزرگان

کوبیده به آن اضافه کرده و در سه دفعه روزانه به کوساله میدهند بعد از آنکه به این خوراک آشنا گردید کمی علف شیرین تازه هم به او میدهند ولی پیش از سه ماه علف خشک و دانه به او داده نمی شود .

شاید کوساله در سه چهار هفته خوراک خارجی نخورد باید آن را در دهانش گذاشت و به او یاد داد زیرا کوساله نوزاد عادت کرده است به طرف بالا غذا بخورد بوضعی که شیر میخورد لهذا به صبر و ملایمت باید به آن اموخت تا اینکه خودش بخورد همه وقت باید قدری نمک به کوساله خورایند هر گاه نمک سنگ در ظرف کوساله گذاشته شود آن را لیسیده و برای او خیلی مفید است .

نباید فراموش کرد که نمک برای گاو و کوساله بسیار مفید است برای هاضمه حیوان بهترین چیز نمک است که گاهی به آنها خورانده شود در هندوستان گاهی کمی شکر سرخ هم به کوساله داده میشود برای هاضمه او .

فشرده مند اب برای کوساله پیش از سن چهار ماه مضر شناخته آمده بهترین فشرده بزرگکان است برای کوساله . پس از آنکه کوساله عادت بخوراک خارجی کرد فشرده بزرگکان را مقدار کمی با سبوس کدوم یا جو که زیر نباشد مخلوط نموده

به او میدهند تا کوساله سه ماهه گردد .

در سن سه و چهار ماهه میزان خوراك خارجي کوساله از این قرار است روزانه نیم رطل کندم یا جو و يك رطل فشرده بزرگتان یا ربع رطل فشرده منداب چونکه فشرده منداب دیر هضم است بهتر همان يك رطل فشرده بزرگتان است این خوراك مقوي است که در وقت صبح و شام میدهند قدری علف تازه هم در میان روز به کوساله داده میشود .

در سن شش ماهه خوراك کوساله از این قرار است سه رطل سبوس ارد گندم یا جو يك رطل کندم یا جو یا نخود که قدری کوبیده شده باشد و يك رطل فشرده منداب در صبح و همین اندازه در شب داده میشود و در وسط روز کوساله را برای چرا ول می کنند و یا اگر های اخور است علف تازه یا علف خشك و گاه به او میدهند .

میزان پرورش کوساله در اروپا و در هندوستان برای آگاهی شرح داده شد .

باید دانست که پرورش کاو و کوساله در هر جا و هر منطقه فرق دارد و تابع خوراکي است که در آنجا بعمل می آید .

در هندوستان علف و غله و دانه که به حیوان داده میشود فراوان است و آن خوراکیها دراز و با میسر نمی شود و اگر میسر

شود در تمام سال تبست :

در اروپا نوع حویج از قبیل شلغم و زردك و چغندر فراوان

است که در هندوستان برای حیوان یسرغی شود .

در ایران خوراك حیوان چیز دیگری است کاه کندم و جو

و علف پنجه خشك همیشه هست و خوراك معمولی حیوان است

هر چند تخم علف و دانه کمتر از هندوستان دارد اما بیش از

اروپا است .

حویج در مدت سال کمتر از اروپا است ولی زیاده از

هندوستان است .

باید مواظبت نمود که خوراك کوساله سبك باشد هرگاه خوراك

مقوی است زود هضم باشد و در وقت معین داده شود و مقدار

انهم معلوم باشد تا در زیاد کردن خوراك به اشتها و صحت کوساله

وقفه پیدا نشود .

نباید گذاشت کوساله یکماه یا دو ماهه خوراك مادر کاو را

بنخورد دانه ای که بکوساله میدهند باید نرم کوبیده شود و بعدها

نیم کوبیده باشد بجهت اینکه کوساله عادت به خوراك مایع دارد

و میخواهد خوراك خود را مثل شیر فروبرد هرگاه خوراك بدلی

شیر زبر باشد نجویده فرو برده و رود های او که لطیف است

توانائی هضم ندارد و طبعاً حیوان ناخوش میشود .

کوساله هر گاه ناخوش کردید اگر تاف نشود به ندرت کاو شیرده خوبی خواهد شد .

تا به حال در ایران در خوراك ك كوساله تجربه در دست نیست و اگر هست در دست دهقان ها و نوشته اي در دسترس نیست لهذا بهتر این است كه در هفته چهارم عمر كوساله بر حسب موسم قدری علف شیرین و تازه به او داده شود ان علف را باید بریزند و ریزه کرد یا اینکه قدری علف خشك به او داد و در زمستان چند تکه شلغم یا گزرا خورد کرده در يك وقت به او داد البته گزرتزجیع دارد .

در جا های خشك باید چند روزی پیش از آنكه كوساله را از شیر بگیرند خوراكهای مقوی را شروع کرده تا بعد از یک هفته از شیر گرفتن روزانه به يك رطل و نیم الي دو رطل برسد . خوراكهای مقوي باید زود هضم باشد مثل سبوس كندم یا سبوس جو و فشرده بزرگتان هر گاه سبوس را با فشرده مخلوط کرده و بدهند بهتر است .

فشرده پنبه دانه برای كوساله بد است و نباید داده شود . میزان خوراك را ندریجا باید زیاد کرد تا كوساله شش ماهه گردد . كوساله مریض را همیشه باید از كوساله ها جدا نگاه داشت تا اینکه كاملا سالم گردد .

پرستای کوساله • آبی که بکوساله داده میشود باید آب صاف و تازه باشد •

ظرف آب باید تمیز بوده و همه وقت آن را با دقت بشورند و هر قدر بخورد آب به او بدهند کوساله نباید تشنه بماند • کوساله را باید در جای علاحدہ نگاه داشت اگر در طویلہ مادر کاواست باید فاصلہ در میان باشد مانند پنجرہ چوبی یا دیوار تختہ کہ کوساله در آن جای کوچک کہ به اندازہ دو گرو نیم در دو گراست بدون افسار باشد یا اینکه اگر فاصلہ یا جای علاحدہ میسر نیست افسار به کردن کوساله کردہ او را کمی فاصلہ از مادر به بندند اما اگر در جای علاحدہ ازاد باشد بہتر است •

اگر دو یا چند کوساله باہم باشند ہم دیگر را لیسیدہ و موہای نازک یکدیگر را فرومی برند اگر جای ناف ہم دیگر را بلیسند اینجا زخم میشود بہلا و موہائی کہ فرومی برند برای ہاضمہ آنها تواند اشکال میکند و باید ہم از آنکہ شیر میفورد قدری فشرده بزرگتان کوئیدہ بطور مایع بہ او خوراندہ شود تا شکمش صاف گردد در این اوقات کمی نمک باید بہ او خوراندہ شود •

در اروپا کہ جا کم است ولا بدند چند کوساله را در یکجا نگاهدارند ہوز بندی درست میکنند کہ رویش خار دارد ہر گاہ بخواہد کوسالہ دیگر برا بلیسد آن خار ہا بدن کوسالہ دیگر فرو

رفته و نمیکذارد بدنش را بلیسد اما در ایران جا زیاد است و
میتوان کوساله را علاحدہ نگاهداشت .

جای کوساله باید پاک و پاکیزه باشد و در زمستان آفتاب گیر
بوده هوای آن تازه و صاف باشد زمین آن خشک و کاملاً همه
روزه جاروب شده و اگر اثر نهاله یا شاش کاوروی زمین باشد
ان را شست و شود دهند .

کلبه زمین جایی که کاور و کوساله بسته میشود لازم است
شسته شود خصوصاً جای کوساله را که خیلی لازم است زیرا بچه
و لطیف میباشد و ناخوشی هائیکه از کثافت تولید میشود زود
ان را تلف میکند .

نباید گذاشت کوساله روی زمین تر یا مرطوب بخوابد در
هوای سرد باید او را در جای گرم نگاهداشت .
در اوقات باران و باد تند و آفتاب گرم کوساله را باید در
پناهی آورد .

در اروپا و در هندوستان در هر ورشکاهای جدید جا های
مخصوص برای کاور و کوساله ساخته میشود زمین این طویلها
از سنگ یا ساروج یا سمنت فرش شده و سطحش قدری مرتفع
است زمین این طویلها برای شستن آسان است جوی یاریکی
های ارتفاع ساخته شده و آب کثافت ها را از این هرز آب به

بیرون طوبله می برد و زمین زود خشک گردیده حیوان همیشه
پاکیزه می ماند .

در ایران زمین طوبله کاو خاک و گل است و سالها از شستن
گذشته جاروب هم نمی شود در این حال مشکل است صحت را
در این طوبله ها وارد نمود باید این طوبله ها عوض شود و هرگاه
بخواهیم گاو نه من شیر می که در ایران مثال است و وجود خارجی
ندارد و در اروپا و آمریکا زیاد موجود میباشد و ما هم داشته
باشیم باید طوبله ها را عوض کرد و مانند طوبله های اروپا و
آمریکا ساخت .

در هندوستان هم وضع قدیم را می پسندیدند اما وقتی فایده
همه چیز پرورش اروپائی را دیدند دست از سبک قدیم برداشته
و گاوهای بهتری دارند .

برای اینکه کوساله گنه و شپش نکیرد باید با بروس زبر او را
بروس کرد .

بدترین دشمن کوساله گنه و شپش است این جانور موزی
نه تنها حیوان را اذیت کرده و از خوراک باز میدارد بلکه ناقل
امراض است و به خون حیوان ترزیتی مینماید .

در اروپا برای گاو بروس مخصوص میسازند در هندوستان
همان رقم بروس را از علف و ریشه نخل میسازند و ارزان تر است .

هر چه هست کوساله را باید بروس زده و مواظب بود که
کنه و سپش نکبرد .

در خوراك باید دقت نمود که نه کم داده شود و نه زیاد زیرا
همانطور که کرسنگی برای کوساله بد است خوراك زیاد هم بد است .
هر گاه کوساله نر باشد در سن شش ماهه باید افسار شود
و اگر ماه در سن پنج ماهه در این وقت خوراك متدرجا زیاد کرد
تابه حد طبیعی .

پرورش ماده کاوجوان قدری مواظبت میخواهد باید اورا سالمه
و معتدلا برای زه اول یا شکم اول آماده ساخت .

هر گاه خوراك مقوی زیاد به او داده شود زیاد چاق شده
و احتمال کلی میدهد که نسل قبول نکرده و نازاد بماند هر چند به
طلب نسل آمده و نر کاو پشتش می رود اما آبستن نمی شود .
پیش از زه اول نباید فشرده روغن زیاد به او داد آب را
ازاد نه باید به او داد و نمك را از او مضایقه نداشت .

تربیت کوساله . کاو نجیب و ارام یا گاو بد ادای شاخ و لگدزن از
اثر تربیتی است که در کوساله گی به ان داده میشود .
نویسنده زارع امریکائی می نویسد .

« مطلب مهمی که پرورش دهندگان گاو خصوصا شیر فروشان باید به خاطر
سپردن این است که حیوان هم مانند انسان مشتاق لطف و مهربانی است باید مواظب
بود که هیچ صدمه و اذیت از دست هر آدمی که باشد به کوساله نرسد و حرکتی از

انسان در پیش کوساله سر نرند که اوزا رم داده یا بترسانند بلکه باید رفتاری کرد که پیش هرکس رام بوده و از آدم نترسد ورم نخورد تا اینکه بهین شیوه باقی مانده در بزرگی بدادا و دیرانس نکردد» .

کاو هائی هست که نمی شود نزدیکشان رفت و از هر دست خوراك نمیخورند به عوض شدن دست به استاناشان شیر نمیدهند اینها همه اثر بدی تربیتی است که در کوساله گی به آنها شده .

پرورش کوساله از حیث نظافت و خوراك و تربیت کوساله به ارامی و مهربانی سبب میشود که حیوان زود رشد کرده . هنگام زه آسان کوساله می آورد شیر زیاد داده مدت شیر دادنش طولانی تر و کوساله هم که می آورد بهتر میبرد .

نگارنده کتاب « فن پرورش حیوانات » (داکتر گلنر)

میگوید « برای اینکه فرق خوبی و بدی تیار کاو تجربه کردیم يك دفعه ده سر کاو را در چهارده روز پروس زده باك و پاکیزه نکردند در این مدت ۲۰۰۷ kg شیر از آنها حاصل کردیم در صورتی که وقتی همه روزه پروس زده و پاکیزه بودند در همان مدت ۲۰۸۷ kg شیر میدادند در حال بی تیاری ۱۱-۴۴ در صد مواد خشك و ۲-۹۹ در صد چربی از شیر آنها بعمل می آمد در صورتی که در حال تیار ۲۱-۷۷ در صد مواد خشك و ۳-۱۴ در صد چربی از شیر آنها بعمل می آمد .

چیز هائی که برای کاو سبب کم شدن شیر میبرد از این قرار است رفتار تند و خشن بی تربیتی و خوراك کم طویله سرد رفتاری که کاو را نا راحت کند و اذیت رساند یا بترساند و امثال آنها » .

نر کاو

هر قدری که انتخاب ماده کاو قابل توجه است بالا تر از آن و مشکل تر از آن انتخاب نر کاو است برای تخم گیری زیوا حصه

عمده خوبی نسل کاو را در نر کاو باید جست .

ارباب فن شواهدی ذکر مینمایند که دلالت دارد بر اینکه
اثار شیر از نر کاو بیشتر در نسل منتقل میگردد تا ماده کاو
چنانچه غالباً مشهود میگردد . مانند زرد رنگی و ملایمی پوست
و نرمی موی که نر کاو داشته باشد و بهم چنین اثار دیگر شیر که
زیاده از نر کاو منتقل میگردد نه تنها اثار و علامات ظاهری بلکه
عروق و عضلات و آلات درونی نر کاو هم زیاد از ماده کاو به
نسل منتقل میگردد .

چه قدر اشتباه است بلکه باید گفت چه قدر جهالت است
کسانیکه ماده کاو خوب دارند و نر کاوی که باشد هشت آن
میکشند بدون اینکه حیثیت و لیاقت او را بدانند در حقیقت نابین
بی توجهی یا بی اعتنائی تیشه ایست که بدست خود پریشه خوبی
های ماده کاو خود میزنند زیرا نه فقط از نسل نر کاو بد کوساله
بد بعمل می آید بلکه به طور یقین شیر کاو بعد از زائیدن کم
میگردد برخلاف اگر نر کاو خوب و لایق شیر هشت ماده کاو
کشیده شود شیر آن زیادتر میشود .

اهمیت نر کاو در ترقی نسل و زیادی شیر بقدری است که
حکومت های ممالک نمدنه در هر جائی که بخواهند نسل کاو
انجارا ترقی دهند نر کلوهای لایق خریده و اعلان میدهند تا هر کس

ماده گاوی دارد از آن نر کاوها تخم گیری نماید .

هر کس کتب و جرائد رمه داری را بخواند توجه از باب فن را به نر کاو و مدخلیت او در نسل و شیر کاو بر او معلوم می‌کردد .
 نکارندگان امریکائی شرط نر کاو خوب را شجره نامه او میدانند و کمتر ذکری از نر کاو بدون شجره نامه کرده اند و دقت آنها از انتخاب نر کاو در میان نر کاوهائی است که دارای شجره باشند .
 در اروپا پرورش کاو بعهدہ کسانی است که اقلا سواد دارند و انتخاب نر کاو را و لواز نژاد یا جنس ماده کاو نباشد اما از روی علم یا تجربه مینمایند .

در هندوستان بیجه عقائد مذهبی و خوراک عمدہ بیشتر اهالی که شیر است نسل کاوها در هر ایالت محفوظ مانده و برای ترقی نسل کاو شیر راه صاف تر است .

باید دید در ایران که کاو دارانش بی سواد و با سواد هایش به شیر جز خوردن آن دیگر توجهی ندارند چه راهی را میتوان پیش گرفت تا در نسل کاو ترقی پیدا شود ؟ به خیال نکارنده راه نزدیک آن است که ابتدا دوات در ایالاتی که کاو زیاد است نر کاوهای خوب تدارک نموده و به دست کلانتران یا ریش سفیدان دهات بسپارد و آنها را وادار کند که در تحت شرایط معین به اجرت کم آن ها را برای تخم گیری بکرایه دهند .

در این راه چند نتیجه خوب حاصل میشود اول اینکه نسل
کاوهای آینده خوب میشود .

دوم اینکه مردم ملتفت میشوند که در نسل کاو نر کاو هم
حصه داراست و هرکس ماده کاو خوب دارد در جستجوی نر کاو
خوب بلند میشود .

سوم اینکه نتیجه خوبی که از این رسم حاصل گردیده و مردم
ان را مشاهده مینمایند سبب میشود که خودشان در فکر پرورش
نر کاو افتاده و دردهات خود برای رمة خود تدارك نمایند . بباره
آخری عمل دولت درسی میشود برای رعایای بی سواد .
همین کار را حکومت هندوستان کرده و مردم را به این نکته
متوجه ساخته است .

اگر شخص ماده کاوی خرید و بد بیرون آمد چندان زحمتی
متحمل نکردیده و وقت ضایع نکرده است نهایت اندك خساره
مالی متحمل شده و ان را میتواند ارزان تر از قیمتی که خریده
بفروشد .

اما اگر نر کاوی را برای تخم گیری بخرد یا ماده کاو خوب
خود را از نر کاونا شناختی بدی تخم گیری نماید مدتها وقت لازم
است تا نتیجه عمل را مشاهده نماید هرگاه نتیجه مطلوب حاصل
نکردید وقت زیاد و خرج زیاد تلف و بی مصرف گردیده بنابراین

این معلوم کردید که دقت در نر کاو خوب اول قدم است در پرورش کاو خوب .

هرگاه پرورش کاهی باشد که چند ماده کاو شیر در آن باشد بهترین است که يك نر کاو صحیح النسب خوب مخصوص تخم گیری نگاه دارند و کاملاً رعایت ثبت و ضبط تاریخ تخم گیری بشود دفتری که مخصوص رمة داری است تدارك گردد اسم نر کاو و ماده کاو و تاریخ تخم گیری در آن ثبت گردد (صفحه ۱۴۰ و صفحه ۱۴۱) کوساله که تولد کردید تاریخ ولادت او ضبط کردد بعد از آنکه بالغ گردید اگر نر باشد در دفتر نر کاو و اگر ماده در صفحه دیگر دفتر اسم آن ثبت گردد از برای هر کاو در دفتر یاد داشت شیر اسم کاو و مقدار شیر ماهانه او ثبت گردد هرگاه اندازه کره گرفته میشود در دفتر ثبت گردد و از روی یاد داشت کاوهای خوب را نگاه داشته بد را مصرف نمایند و در همان سلسله تخم گیری نموده نوالد و تناسل بعمل آید بعد از چند پشت نسل کاو از هر جهة ترقی کرده و ممکن است از این سلسله کاوهای خوب بیرون آمده چه نر و چه ماده معروف گردیده و بعد ها از این سلسله يك قسم کاو یا نژاد معتبری تشکیل شود و صاحبانش از آن بهره وافر برند .

اول راهی که در شناختن نر کاو در دست است اینکه مادرش کاو شیر خوبی بوده باشد هرگاه مادر نر کاو پر شیر بوده ممکن است

که در سلسله اولادش ناهشت سوم یا چهارم در صورتی که در همین سلسله تناسل شود شیر مادر نر کاو اولی اثر کرده میراث بدست آید .

نشان های خوبی نر کاو شیر همان است که در ماده کاو ذکر کردید فرق این است که نر کاو باید اثر ذکوریت داشته باشد .
 سینه کشاده و جایی قلاب وسیع . پا ها کوتاه و بدن بزرگ .
 شکم قطور . استخوان هشت محکم . هشت وسیع . کمر پهن . مفصل ها درشت . کردن کوتاه و کلفت با اعصاب قوی صورت کوتاه . پوز و دماغ پهن . پیشانی وسیع . شاخ کوتاه و ریشه ان قطور و مضبوطه . چشم صاف و درخشان . گوش معتدل نه دراز . پوست لاستیکی و ملام . مونرم و مخملی . اگر در هندوستان است کوهان بزرگ و پوست گردن کم . و بالاخره اعصاب قوی بوده باشد .

نر کاو باید سردماغ و نازه باشد و کاملاً میل به ماده داشته باشد نه از روی شرارت بلکه از روی ارامی و خوش ادائی و میل طبیعی خود به ماده هرگاه نر کاو مست و بی میل به ماده باشد یا از ناخوشی بیرون آمده باشد یا ضعیف و بی حالت باشد ممکن است که نطفه او ضعیف و جرم نطفه نارسا بوده و نسل ضایع گردد .
 در این صورت کوساله ای که بعمل آمد زود ناخوش گردیده غالباً تلف میشود و اگر تلف نشود کم رشد بوده و کاو خوبی

نخواهد شد .

نر کاو را نباید گذاشت هشت ماده کاو رود پیش از آنکه سه ساله گردد .

نر کاو پیش از سه سالگی نطفه اش کامل نگردیده و برای تخم گیری خوب نیست و هرگاه به ماده کاو زده شود مسست گردیده و بعد ها برای تخم گیری تعریف ندارد .

در نوع کاو بعض میگویند کوساله جوان وقتی رشد طبیعی خود را کرد برای تخم گیری لایق است ولی رای ارباب فن این است که نباید پیش از سه سالگی هشت کاو رود خصوصاً نر کاو شیرى .

کوساله نر همنکه پنج ماهه یا شش ماهه گردید باید او را علاحمه گذاشت نباید نزد کوساله ماده جوان یا ماده کاو باشد بلکه نباید گذاشت نزدیک ماده کاو رفته بوبکشد یا به اصطلاح لاس بزند و بر حسب استعداد باید در جوانی عادتش داد قدری کار بکند تا ورزیده گردد نه اینکه بی کار مانده مسست و تنبل شود و نه آنکه بار سنگین شده خسته و ناتوان گردد بلکه مقصود ورزش از کار در آمدگی باشد به کارهای سبك .

نر کاو به قدر ماده کاو خوراك نمیخورد ولی مواظبت خوراك او شرط است و اگر برای تخم گیری است نباید زیاد چاق بشود

و به هم چنین هرگز نباید کرسنه بماند باید بعد از خوراك سه
الی چهار ساعت نشخوار کنند باید او را راحت گذاشت تا نشخوارش
به اتمام رسد و تمام خوراکی که خورده تحلیل رود .

طریقه دفتر یادداشت شیر

کاونره --- اسم --- رنگ --- تاریخ بلوغ --- ماه --- سال ---

ملاحظات	فر کویکه از آن تخم گیری شده	تاریخ بلوغ	مدت شیر به رطل											
			جمع کرده											
			شیر	کلی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
شماره	شماره ۵ ماده	۸۰۱	۲۲۱۵	۰	۰	۰	۲۴۰	۲۵۰	۲۹۰	۳۰۰	۲۲۰	۲۱۰	۳۰۵	۲۰۰
پهلوان	شماره ۳ در	۹۲۰	۲۴۸۰	۰	۰	۳۵۰	۳۹۰	۴۰۰	۴۱۰	۴۰۰	۳۷۰	۳۵۰	۰	۰
شماره	شماره تلف شده	۹۲۱	۲۷۸۰	۴۰۰	۴۵۰	۴۶۰	۴۷۰	۴۵۰	۴۳۰	۴۲۰	۴۰۰	۰	۰	۲۰۰

طریقه دفتر یادداشت نر کاو

طریقه دفن	باد داشت	روز	اسم	نمره
۱	۱۲	ماده کاغذ ۱۲	اسم پانو	زائیده ۹ اسفند
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین
		ماده کاغذ ۲۵	اسم شیرین	زائیده ۱۲ فروردین

کوساله نر ۷ نمره ۲۵
 ماده ۳ ۳
 اسم ۳
 زائیده ۳ ماه
 ماده ۴ ۴
 اسم ۴
 زائیده ۴ ماه

تخم گیری

نسل خالص یا مخلوط • نسل خالص به حیوانی گفته میشود

که در يك جا و يك آب و هوا پرورش یافته و نوعاً هيكل همه ان حیوانها به يكديگر شباهت دارد مانند اسب عربی • اسب عراقی • اسب خراسانی یا کاکاویستانی و کاکاوی مازندرانی •

حیوان در اثر پرورش در مناطق یا آب و هوا در طول مدت صورت و هيكل و غالباً رنگ مخصوص بخود میگیرد که آن اثر را روی هم رفته میتوان اختصاص به يك نسل یا نژاد داده و آن حیوان را به نام نوع مخصوصی خوانند •

نسل خالص باز بر دو قسم است •

يك قسم که پرورش منظم یافته و از روی دانسته کی ازان

تخم گیری شده است •

این قسم نسل را شجره دار یا نسب دار گویند •

قسم دیگر که از روی ندانستگی و خود بخود نئاسل نموده

هر چند از همان جنس یا نسب است اما کیفیات نسب او معلوم

نیست ولی باز در دایره نسل خالص است •

نسل مخلوط آن است که مثلاً اسب عربی از اسب خراسانی

تخم گیری شده یا کاکاوی مازندرانی از کاکاویستانی تخم گیری شده

باشد این قسم حیوان حالش معلوم نیست و تا وقتی نتیجه مطلوب
از او حاصل نکردد نتوان حکم خوبی یا بدی آن را نمود .

نسل مخلوط هم بر دو قسم است يك قسم که از روی تجربه
و علم تخم گیری شده و نتیجه مطلوب از آن دیده شده و بالاخره
خوب از کار بیرون آمده است .

قسم دیگر که حالش معلوم نیست یا نسل ضایع گردیده است
و برخلاف مطلوب از کار بیرون آمده .

بسا حیوانی است که اقل نسل است و در تخم گیری با غیر جنس
نه خود ضایع گردیده و نه اولادش بد بیرون می آید مانند کاو
«ایر شتر» یا برخلاف در تخم گیری با غیر جنس غالباً ضایع گردیده
و اولادش هم خوب نمی شود مانند کاو «جرسی» که ذکر هر دوی
انها در اوراق پیش گذشت .

در میان ارباب فن اختلاف است که آیا باید از نسل خالص
تخم گیری نمود یا نسل مخلوط و فائده فوری شیر از کدام يك طریق
زیادتر است .

قبل از بیان مطلب باید در نظر آورد که گاهی هست که
حیوان نه از بد ارث گرفته و نه از مادر بلکه به جد یا جده یا اینکه
به جد و جده بزرگ خود میرود و ممکن است اولادی که مادرش
پر شیر بوده و مادر پدرش هم پر شیر بوده کم شیر گردد و به جد

یا جده بزرگ خود برود که کم شیر بوده است .

در این جا مسئله دوراه پیدا میکنند .

راه اول حفظ نسل است و آن به انتخاب صورت میگیرد خواه نر باشد یا ماده باید شیر مادر طرفین را منظور داشت اگر شیر آنها زیاد بوده از اولادشان نخم گیری نمود و سر تا در همان سلسله نخم گیری کرد بعد از سه یا چهارهشت شیر زیاد گردیده و رو به ترقی میرود و هر قدر در همین سلسله باز عمل انتخاب از روی ذقت و بهتر گردد جانب تکامل نزدیک تر میگردد و نتیجه مطلوب ^۱ که شیر و قوا باشد زیاد و زیاد تر میگردد .

راه دوم نسل مخلوط است و آن این است که ماده کاوهرشیر ^۲ نسل خالص است و باید ابستن شود نر کاو نسل دیگری است که مادرش بر شیر بوده و هشت ماده کاو کشیده میشود .

بر حسب قاعده شیر ماده کاو زیاد میگردد و فائده فوری اگر ^۳ منظور است حاصل میشود اما معلوم نیست کوساله که بدنیا آمد چه حال خواهد داشت و ظن غالب آن است که بعد از بلوغ اگر ^۴ ماده است کم شیر گردد و اگر نر باشد برای نخم گیری مضرت است . ^۵ بنا بر این عقیده بیشتر از باب فن این است که حفظ نسل و در سلسله نسل خالص نخم گیری نمودن بهتر است خصوصا برای ^۶ کسی که کم تجربه یا مبتدی است به علاوه خاطر جمعی در نسل

آبنده و اولاد با فائده در اين راه است كه در راه نسل مخلوط نبست .
 اين را هم بايد دانست كه در تخم گيري نسل خالص صبر و حوصله
 لازم است تا اينكه سه هشت يا چهار هشت اولاد بوجود آيد بعد از
 ان ديكو هيچ تشويشي نبست مشروط كه در اين سه چهار هشت
 انتخاب از و ماده از روي اساس بشود .

اولا ماده كاوي انتخاب شود كه سالم بوده و علامت هاي شير
 در او باشد دوم از كاوشرايط خوبي را دارا بوده و مادرش پر شير
 بوده باشد و هر قدر ممكن است مادر و جده نر كاو به خوبي شناخته
 شود و ابرومند باشند زيرا همانطور كه ذكر كرديد حصه دار نصف
 خوبي اولاد پدر است و ابروي او جز به شناسائي مادر و مادر پدر
 او ممكن نيست معلوم گردد ولو شخص هر قدر مجرب باشد پس
 لازم است كه عدد زياد باشد و همه از يك نسل باشند تا انتخاب
 صورت درستي بخود كيرد و عدد زياد و انتخاب صحيح هم ممكن
 نيست جز در سايه اجتماعات و موسسه هاي پرورش كاو به طور منظم .

سوسي در نرقي نسل كاو وسيله اي بهتر از تشكيل
 مجامع اتحاديه ها و سوسيتي نبست و براي اروهائي و اسربكائي
 نرقي نسل كاو حاصل نشده است مگر به طريق اجتماع منظم .

اين نکته واضح است و واضح كرديد كه تا وقتي پدر و مادر
 حيوان شناخته و دانسته نشده نمي توان منتظر بود كه اولاد خوب

از آنها بوجود آید .

كاوشير بك ماشيني است كه شير از او ساخته ميشود و اين
ماشين داراي چرخها و اسبابي است كه شير را كم يا زياد بيايدهد
حال اگر دانستيم كه اين اسباب و چرخها ميراث است كه از پدر
و مادر به فرزند رسیده پس لازم است كه راه شناختن ان اسبابها را
پیدا كنيم .

شناختن ان اسبابها جز به اسناد نسل و اسناد يادداشت شير
مادر و جده و جده بزرگ ميسرنمي شود .

هرگاه در كشور ايران سوسيتي ها ، انجمن هاي پرورش
كاو بطور اروهائي و امريكائي دابر كرديد كليد اين در يافته
شده و راه شناختن نسل باز شده و بطور قطع يقين سر زمين
ايران بعد از بيست سال از حيث كو خوب يكي از ممالك مشهور
خواهد كرديد همچنانكه امريكا كردیده .

زيرا پرورش حيوان جز به خوراك خوب و تربيت خوب و
انتخاب نسل خوب نيست و اين سه چيز در ايران مشكل به نظر
نميرسد اولاً خوراك است خوراكي كه در ايران براي كاو مهيا است
و معمولاً به اوداده ميشود كاه كدم وجو و علف اسپست يا يونجه
است كه بهترين خوراكها براي كاو است و ماده مولد كوشت يا

پروتین (۱) در کاه معمولی ایران نسبتاً زیاد است بنیه دانه که خوراک مقوی است فراوان است فشرده روعن متعدد زیاد است حویج ارزن است بالاخره از حیث خوراک کشور ما مستغنی است .
در تربیت گاو و انتخاب نسل خوب هر کاه همت داشته و غیرت بهم رسانیم با اندک هشت کار تجربیه تربیت و انتخاب نر و ماده را در مدت کم پیدا کرده این حرفه شریف . این صنعت اسان و این تجارت با برکات را در وطن خود رواج داده و بهره ور میگردد .

ترقی نسل گاو چیز تازه نیست انتخاب نر و ماده حیوان است به قول تمام نیکارندگان « از چیز همان چیز پیدا میشود » (۲) باید انتخاب درست بشود تا خوب پیدا شود و همانطور که ذکر کردید باید عدد زیاد باشد تا در میان آنها انتخاب گردد .

حال اگر يك نفر مالك پنجاه سر گاو باشد و سند شیر و نسل ان گاو ها را نداشته بگوید همه گاو های او بر شیر اندکی است که قول او را باور نماید اما اگر انجمن و سوسیتی باشد که اعضای ان هر يك دو و چهار و شش گاو داشته و دفتر رمه سوسیتی منظم

(۱) Protein. (۲) "Like produces likes."

دارای ثبت اسم اعضا گردد و یاد داشتنای شیر و اسناد نسل بموجب نظامنامه داخل دفاتر سوسیتی گردد اولاً هر کس سعی میکند کاو خوب نگاه دارد .

دوم حالات و کیفیات حیوان روی اوراق آمده و اسناد معتبری است که در دست رس تمام اعضاء سوسیتی است . سوم حالات و کیفیات نر کاو است که غیر ار سند معلوم نمی شود بر اعضاء سوسیتی معلوم میگردد .

چهارم هر کس تجربه خوبی حاصل کرده میتواند به انعام یا اجرت به سوسیتی نشان داده تا همه از ان بهره ور گردند . پنجم چون حالات و کیفیات کاو نر و ماده معلوم است هر کس سعی میکند از روی سابقه خود نسل بهتری بوجود آورد و در میان حیوانات سوسیتی دقت کرده و از انها تخم گیری نموده و از این رو راه تحصیل تجربه باز میشود .

بهمن منوال چند هشت از این کاوها که گذشت کاو شیر خالص از کاو کشتاری و کاو کارکن علیحدہ گردیده و لیاقت هر طبقه انها زیاد گردیده دارای اعصاب و عضلات مخصوص به کار خود میشود . نسل انها ترقی کرده حیوانها مضبوط و پر طاقت گردید . شیر در مملکت فراوان شده تجارت روغن و کره رو گرفته و بالاخر

صادرات كاوهاي بزرگ و خوب يك چشمه از تجارت مملكت ميگردد.

سن كاو . ماده كاو بهار عمرش معمولاً از سن دوالی هشت

ساله است و در صورت پرورش خوب الي دوازده ساله .

سن بلوغ ماده كاو مورد بحث است .

بعضی برانند كه هر وقت آلات شير در او رشد کرده و مستعد

گردید كاو جوان بالغ گردیده و به طلب نسل و نر كاو برمي آید

ولو زود هم به طلب نسل آید يا مست شود چیزی است طبيعي

و بايد نر كاو هشت او كشید .

بعض ديكر ميگویند كه ممكن است كوساله يا كاو جوان به

طلب نسل آید ولی رشد طبيعي خود را نكرده و هر گاه ابستن

شود اعضای دروني او صدمه دیده و بعلها يا نازاد كردد يا كم شير

شود يا در رشد طبيعي كه بنا بود بكنند باز ماند .

از میان دو عقیده متضاد مذکور راه صواب كه بیشتر مورد

قبول یافته این است كه ابتدا صحت و رشد كاو جوان در نظر

گرفته شود پس از آن در سن شانزده يا هفده ماهه ابستن گردیده

تا اينكه بعد از اكمال سن دو سال و دوسه ماه كوساله آورد .

برای به كار افتادن آلات شير كاو جوان تخم گیری در این

سن غالباً مفید واقع ميگردد ولی براي دفعه دوم آبستنی بايد قدری

دیرتر از معمول تخم گیری شود زیرا در دفعه اول و سن جوانی

زحمت آبستنی كشیده و مدت راحتش بايد چند ماهی زیاد تر

طول بکشد .

نکارنده « پرورش کاو در هندوستان » می نویسد
 « هرگاه کوساله ماده سیرش برکردیده و صحیح المزاج باشد در سن دو سالگی به طلب
 نسل آمده و تقریباً در سه سالگی کوساله می آورد » .

و تا جایی که نکارنده اطلاع حاصل کرده ام عقیده پرورش
 دهندگان کاو در هندوستان این است که کاو جوان باید در دو
 سال و سه ماهگی آبستن گردد تا در سن سه سالگی کوساله آورد
 و در یکی از پرورش کاوهای « گیر » جرات کوساله دو سال
 و چند ماهه دیده شد که هنوز آبستن نشده بود مدیر آن اداره
 گفت تا سه ساله نگردد او را بیش تر کاو نمی برم .

از این جا حسن پرورش اروپائی معلوم میگردد که در اثر
 تربیت نسل و حسن انتخاب کوساله بازده ماهه آبستن میگردد
 و در هندوستان که سرزمین کاواست بیش از رواج پرورش
 اروپائی کاو در سن سه سالگی به طلب نسل می آمده .

نکارنده از سن بلوغ کاو ایران بی اطلاع هر يك از خوانندگان
 اطلاع کافی دارند و خواهند در این راه خدمتی نمایند میتوانند
 اطلاعات خود را از روی مدارك صحیح به نکارنده بنویسند
 بلکه در چاپ دوم این کتاب یاد داشت گردد .

در فصل نر کاو نکارش یافت در اینجا تذکر

س نر کاو .

داده میشود که سن نر کاوشیری نباید در وقت نفسم گیری کمتر از سه سال باشد زیرا پیش از این سن نطفه او نارساست و کوساله ای که از او بوجود آید کاو خوبی نخواهد شد .

ترقی نسل . يك کلیه ایست که غالباً کسانی که یکی یا دو تا کاوشیر دارند میخواهند که نسل همین ها را ترقی داده و حاضر نمی شوند آنها را مصرف کرده و کاو بهتری بفرزند .

هرگاه مطلب از این قرار باشد و مقیضات ایران هم این است که بگوئیم مطلب از همین قرار است راه ترقی نسل از این قرار است . ابتدا باید قدری پشت کار و شانه بار زحمت داشت و کله و قلب با صبر و حوصله .

بعد باید دفتر یادداشت شیر گذاشت بطوری که ذکر کردید که بدون دفتر یادداشت شیر ترقی ممکن نیست . بعد از آن در صدد نر کاو خوب با شرایطی که ذکرش کردید بر آمد و تخم گیری نمود .

هرگاه نر کاو خوب باشد کوساله اولی که بوجود آمد که آن را طبقه اول نسل گوئیم خوب خواهد بود هرگاه پدر و مادر کوساله هر دو خوب باشند طبقه اول هر چند کوساله بوجود آید باید آنها را نگاه داشت و اگر صاحب کاو خوش بخت است سعی میکند که عدد کوساله های طبقه اول زیاد گردیده و آنها را

درست شیر داده و پرورش نماید تا به حد بلوغ رسند و آثار آنها یکی بعد دیگری ظاهر شود معلوم است که اگر ماده های طبقه اول خوب شیر دهند برادرهای آنها هم لیاقت دارند .

اگر کوساله ها از يك پدر و چند مادر باشند باز هم خوب است و شاید بهتر است اگر میتواند همه آنها را نگاه دارد تا زائیده و اندازه شیر آنها معلوم شود .

هر گاه نمی تواند ولا بد است یکی دو تا را بفروشد از آنها را بفروشد که شیر مادرشان کمتر بوده .

کوساله ها یا گاوه های جوان را از پدرشان تخم گیری کند و کوساله نر را آنکه قوی تر و آثار خوبیش زیاد تر است نگاه دارد برای سه ساله شدن و تخم گیری آینده .

طبقه دوم . هر چند در میان ارباب فن اختلاف است که

ایا نسل پدر به دختر خوب است یا بد و کسانی که دقیق هستند گویند بد است و نتیجه مفید نیاورد ولی مشکل اینجاست که بر گاوی را که از اول جسته ام اگر خوب باشد مشکل است دوباره به جایش نر کاو خوبی آورد هر گاه نر کاو دیگری که از همان نسل باشد و ریخت و هیكل او و جهت مادری مانند پدر کاو باشد یا از يك به جهات پدر کاو باشد تغییر نر کاو در طبقه دوم بهتر است و اگر چنان نر گاوی میسر نکردد چاره جز اینکه با نسل

بدر بسازیم نیست تا وقتی که نر کاو برادر به رشد رسیده و جای
گیر بدر گردد .

چیزی که هست در طبقه دوم آن خوبی ها که در طبقه اول
حاصل گردید دیده نمی شود .

به تجربه رسیده که طبقه دوم غالباً کاو وسط تر گردیده و
نسبت به طبقه اول شیر آنها کم میشود .

در این جا است که صبر و سکون و سلیقه از روی تجربه
صاحب کاو بکار می آید و باید مایوس نشده از میان آنها هر کدام
که زیاد تر شیر میدهد و انوائیکه اثار شیر در آنها زیاد تر است
نگاه داشته و تخم گیری نماید .

انتخاب نر و ماده در میان طبقه اول و دوم این سلسله بسته به
کفایت و تجربه صاحب کاو است که ملاحظه شیر کاو و شیر مادر
اورا نموده و نر و ماده را از روی سلیقه جفت یا جور نماید .

همین سلسله به طبقه سوم و چهارم هر قدر پیش برود باید
انتخاب نر و ماده از روی همان اصل مذکور بشود .

غالباً در طبقه چهارم نتیجه مطلوب حاصل گردیده و از آن به
بعد راه ترقی پیدا نمیشود .

این طریق سهل تر و بهترین طرق است که برای ترقی نسل
کاو ذکر شده و تجربه نشان داده است که اگر صاحب کاو مجرب

بوده و انتخاب درست نموده است در طبقه سوم نتیجه مطلوب حاصل گردیده و گرنه در طبقه چهارم حاصل میشود و در طبقه پنجم به طور قطع و یقین نتیجه مطلوب حاصل خواهد شد و بعد از چند سال گله نسب دار بوجود خواهد آمد .

هر گاه در طبقات دوم و سوم ماده کاو خوب پیدا شده نر کاو های اولاد آنها ممکن است در طبقات چهارم و پنجم نسل را سریعاً رویه ترقی و زیاد شدن شیر و خوبی هیکل و ساختمان بدن ببرد و بدیهایی باقی مانده اجداد که در سلسله نسل است طبقه به طبقه کمتر گردانیده و از میان ببرد .

طلب نسل . تشکیل نسل عبارت است از جرم هائی که از نر و ماده بهم آمیخته و شکل بچه پیدا میکنند .

نطفه که از نر کاو است عبارت از تخم ها یا جرم های است که از خایه نر کاو خارج میشود (۱) و آنکه از ماده است جرمی است که در رحم است (۲) و جایش در اطراف کر است (۳) جرم ماده به اندازه يك از دو یست و انجام اینج است و از نر يك از هانصدم اینج در صورتی که با میکروسکوپ دیده شود این جرم ریزه دارایی سر و گردن و دم است و هیچ نطفه نیست که بدون این جرم باشد .

(۱) Spermatozoon. (۲) Ovum. (۳) Loin.

هرگاه از نر کاو زیاد تخم گیری شود این جرم ضعیف میگردد.
در ماده کاو هر وقت جرم یا تخم رحم حرکت نموده و از
سرگزش به اطراف رحم آمد ماده کاو به طلب نسل آمده . جدا
میکند و بی قرار میگردد هرگاه نر کاو پشتش کشیده شد تخم نطفه
که از نر کاو خارج گردید در پی جرم رحم که در راه رحم است
میدود و میگردید که داخل رحم گردید تخم رحم را ملاقات نموده و
اولین جرم به جرم رحم تداخل مینماید این اختلاط است که ابتدای
تشکیل بیجه یا کوساله است در رحم مادر و اگر باید دو یا سه بیجه
پیدا شود در همین موقع تشکیل میگردد و رحم نطفه یا بیجه ابتدائی
را می پرورد تا پوست و مو پیدا میکنند وقتی قلب پیدا کرد دوران
خون در بدن بیجه شروع میگردد و در مایع مانند یا لعاب رحم رشد
بهم می رسانند آن لعاب بیجه را از فشار خارجی هم حفظ می نمایند تا
چهل هفته بگذرد .

کاو های غیر پرواری و کم طاقت مدت ایستنی شان زیاد تر
طول میکشد برخلاف کاو اصل و پرواری به موقع میزاید کاو های
پر زود تر میزایند .

هشت ماه و نیم حد اقل مدت ایستنی است و یازده ماه حد
کثران است .

بعد از زائیدن به فاصله هشت الی دوازده روز دوباره کاو

به طلب نسل می آید ولی نباید نر کاو پششش کشید تا دو ماه بگذرد در هندوستان سه ماه مهلت می دهند بعد تخم گیری میشود هرگاه نسل نکرخت بعد از سه هفته و در تابستان بعد از چهار هفته دوباره بطلب نسل می آید در این بار باید آبستن شود و اگر غفلت شود کاو صدمه می بیند زیرا عمل طبیعت است و باید بروفق آن عمل شود .

هرگاه ماده کاو در دفعه دوم مستی آبستن نشد باید در صدد برآمده و دید که قصور از ماده است یا نر هرگاه نر کاو در همان اوقات ماده کاو دیگری را آبستن کرده قصور از ماده کاو است و باید علاج کرد .

گاهی میشود که نر کاو قبلا پشت ماده کاو مریض یا نازاد رفته و مرض ماده کاو به او اثر کرده است در این باب باید مواظب بود چونکه ممکن است مرض ماده کاو تا شش ماه بعد از جاع در نر کاو بماند و اولادش نشود و این مرض منسری است باید نر کاو را تا شش ماه از کار تخم گیری باز داشت .

گاهی میشود ماده کاو خصوصا جوان و شکم اول اعضای درونی و رحم درست تشکیل نیافته یا اینکه در راه رحم چرک یا چربی با چیزی لاستیکی مانند جمع شده و مانع دخول نطفه است باید در این موقع ها به ار باب فن و مجربین رجوع شود .

بعد از زائیدن آن چیز یکم باید بعد از زه بیاید که خصم کوبند
خواهد آمد کوساله که پستان مادر را مکید این مکیدن پستان
سبب میشود که خصم زود دفع شود .

وقت تخم گیری . در مناطق معتدله معمولا در موسمی تخم گیری
میشود که کوساله هنگام بهار بدنیا آمده مادر و بچه در مهانی طبیعی
فصل بهار و علف تازه و هوای لطیف رو به طرف تابستان بهره ور
کردند .

نه تنها علف تازه و فراوان بهار شیر را لطیف و فراوان میسازد
بلکه پرورش کوساله در هوای معتدل و هوای تابستان آسان تر
و بهتر از فصل زمستان است .

در زمستان خوراک خشك بیشتر میسر میشود هوای ازاد و
علف کم است و در بهار و تابستان هوای ازاد و علف تازه که
بهترین چیز برای کوساله است میسر میکرده به علاوه زائیدن
کاو در بهار هم از جهت خودش خوب است که دو ماه یا سه ماه بعد
از آن دوباره آبستن شده و برای بهار دیگر آماده میشود و در
موسم پائیز هم هنوز علف تازه و چرا که برایش میسر است و در اثر
علف تازه و چراگاه شیر کم نکرده و هر چه میزان طبیعی شیر است
از او گرفته میشود .

علامت زه . کوا بستن هشت ماهه غالبا پستانش بزرگ

میشود و سخت می‌کردد وقتی انکشت روی پستان گذاشته شود
 سختی آن محسوس میشود و غالباً طرف جلو پستان قدری ورم
 میکنند گاهی شیر بد رنگ هم از سر پستان بیرون می‌آید .
 فرج کاو بهن گردیده و ورم میکنند نزدیک زه آب غلیظ
 از آن بیرون می‌آید شکم فرو رفته و بطرف باین می‌افتد کمال
 و دو طرف دم فرو می‌نشیند رفته رفته کاو نا راحت می‌کردد بهمان
 زود بها بزرگی شکم زیاده از پیش گردیده ترکیب شکم فرق بهم
 می‌سازد و چیزی مانند کیسه در نزدیکی فرج کاو پیدا میشود .
 کاو همین می‌گوید و بر می‌خیزد چشمهای کاو بر افروخته میشود
 گاهی ناله میکنند نفس سنگین می‌کشد دم حرکت میدهد .
 در این وقت عقب کاو نباید به جانی مالیده شود باید گذاشت
 کیسه درون فرج خودش ظاهر شود و کوساله تولد گردد .
 هر گاه کاو در وضع حمل سخت باشد یا دیر بزابد باید به
 داکتر رجوع شود یا به کسی که تجربه دارد باشد .
 بعد از زائیدن باید قدری سبوس ارد کندم یا ارد جو زیر
 یا اب کرم بطور شور با به کاو داده شود و این خوراک بطور
 کرما کرم مرتباً داده شود تا خصم زود دفع شود باید خصم در
 ظرف مدت ۲۴ ساعت الی ۳۶ ساعت بعد از زائیدن دفع گردد .
 هر گاه بعد از دوازده ساعت دفع نشود هفت الی ده مثقال

زنجبیل خشك را كوییده در دو رطل ونیم روغن بزركتان ریخته
به كاو خوراینده شود و كاو گرم نگاه داشته شود .

در این موقع خیلی باید مواظب بود كه باد سرد ببدن كاو نخورد
كه زود ناخوش میشود .

كوساله وقتی بدنیا آمد خوابیده است باید مادرش او را
بلیسد چند ساعت كه كاو او را لیسید از جا بلند میشود طبعاً
با هایش می لرزد هر كاه خیلی ناتوان است باید به ارامی كمكش
كرد كه زیر پستان مادر رود و هوز به پستان زند كاهی شاید
لازم شود كه هوز كوساله را گرفته سر پستان بدهنش گذاشته شود
همینكه پستان را مكید دیگر لازم به كمك نیست و طبیعت كمك
میکند .

گاهی میشود پیش از زه پستان كاو بزرگ شده و درد آن
برای حیوان اذیت است باید آن را دوشید شاید كاو بد ادائی كند
در این وقت ملایمت لازم است در روزهای نزدیک زائیدن كاو
باید فوق العاده راحت باشد آمد و رفت ادم غیر یا صدا یا چیزی
كه كاو را رم دهد یا بترساند و او را اندك عصبانی سازد برای وضع
حمل بد است حتی رفتار صاحب كاو باید فوق العاده به ملایمت و
ارامی باشد اندك عصبانی شدن در این روزها زائیدن سخت شده
و طول میکشد .

جای کاو در وقت زائیدن باید کاملاً صاف و پاک باشد اگر
علف زیر پای کاو گسترده میشود برای وقت زه باید آفتاب دیده
و پاکیزه باشد •

هنگام وضع حمل ابتدا پا های جلو نمودار میشود بعد سر
کوساله که در میان پا های جلو است پیدا میشود و بعد از دو سه
دقیقه کوساله وارد میشود •

نگارنده « پرورش کاو در هندوستان » می نویسد « نیم رطل
زنجبیل خشک و هشت مثقال زرد چوبه گرفته هر يك علاجه نرم کوبیده شود و
انها را با قدری سبوس ارد کندم و نیم رطل شکر سرخ مخلوط کرده با آب گرم بطور
شوربا درست کنند نه اینکه پخته شود به حال خلی آن را دو قسمت نمایند نصف را
بعد از وضع حمل به کاو دهند و نصف دیگر را بعد از شش ساعت به او بدهند
خمس زود دفع خواهد شد » •

باید مواظب بود که فرج کاو و ناف کوساله در این چند روز
پاکیزه بماند ناف زخم نشود مکس رویش نشینند و خیلی به احتیاط
شسته شود •

هرگاه ناف کوساله در روز اول با آب گرم و قدری فنیل
یا دوی دیگر ضد عفونی شسته شود خوب است فرج کاو را هم
به همین قرار باید شست باید همه روزه عقب کاو با آب گرم شسته
شود که پاکیزه بماند هرگاه کاو بعد از زه اثر درد دارد و چشمش
فرو رفته و خسته است بهتر این است که سبوس ارد کندم یا جو
و آب گرم به او داده شود خوراك گرم و مایع درد او را برطرف

ميسازد و تا سه روز اين خوراك به او داده شود ضرر ندارد
 و در صورت بي قرارى و درد خيلي مفيد است اب سرد در اين
 چند روز نبايد به كاو داده شود آب بايد متايل به گرمي باشد
 زيرا آب سرد زود حيوان را در اين وقت ناخوش ميكند و در
 شير او هم اثر ميكند و اى بسا درد پستان بياورد و شير كم گردد .
 در هفته اول زه خوراك كاو بايد سبك باشد بسا كاو كه بعد
 از زه سالم و سرده ماغ ديده شده و هر خوراكي به او داده شود
 ميخورد اما همان خوراك بعد از دو روز او را ناخوش ميكند
 لهذا بايد احتياط كرد در هفته اول بقدر امكان علف شيرين به
 او داده شود مانند علف كندم ، علف جو ، علف اسپست يا يونجه .
 بعد از يك هفته خوراك مقوي و خشك داده شود ضرر ندارد
 زيرا در هفته اول كه كاو شير اول زه ميدهد خوراك مقوي و
 خشك سبب درد پستان ميشود .

در هفته اول نمك لازم است كه به كاو عرضه داشته شود يا
 كمى سبك نمك را بپسند يا قدر كمى به او خورانده شود .
 نبايد فراموش كرد كه كاو پر شير و نسب دار حيوان ساختگي
 يا مصنوعي است و آلات شير او در اثر تربيت و پرورش دست
 انسان ساخته شده و مانند گياه و درخت پيوندى است نسبت به
 درخت در جنگل كاو پر شير لطيف است و به اندك سردى و گرمى

غیر موقع ناخوش میشود نباید اورا نسبت داد به کاو خود بارامده در دما ت که آلات شیرش طبیعی است و با سرد و کرم طبیعت میسازد. همانطور که گیاه در باغچه خانه یا باغ مسکونی محافظت از سرد و کرم هوا لازم دارد آلات شیر و بدن کاو هر واری هم توجه لازم دارد.

معمولا هشت الی ده ساعت که از زه کاو بگذرد اورا میدوشند در چند روز اول کوساله در مکیدن پستان ازاد است تا تمام حق خود را که شیر اول زه است کاملاً بخورد تا روده اش از خوراك در رحم صاف گردد.

دوشیدن در این چند روز برای این باید باشد که اگر کاو هر شیر است شیر علاوه از خوراك کوساله از پستان بیرون آمده و زحمت پستان نشود.

غالباً شیر در روز سوم زه زیاد میشود که خیلی زیاده از خوراك کوساله است از آن روز باید روزی سه دفعه کاو دوشیده شود.

باید مواظب بود که مادر کوساله را صدمه نزنند بعضی کاوها پیچ را شاخ میزنند در وقت مکیدن پستان باید چندین دفعه دیده شود که رفتار مادر با کوساله از چه قرار است.

خوراك

ابتدا باید ذکر نمود که خوراك حيوان عموماً و گاوشیر خصوصاً قابل بحث و نگارش زیاد تری است که در این مختصر نمیگنجد در اینجا بذکر باره از کلیات می بردازد .
 « کالز »
 در کتاب خود « فن پرورش حیوانات » مینویسد (۱) « شالوده فن خوراك حيوان همه از روی يك اساس و طریقه است و منحصر به يك مملکت نیست هر چند مناطق مختلفه در وزن و خاصیت دانه یا غله مدخلیت تام دارد ولی قاعده هضم، خاصیت مواد غذایی به بدن، اثر خوراك در گوشت و چربی و شیر و پشم یا حرارت بدن در همه جا یکی است خواه حیوان در شمال باشد یا جنوب مشرق باشد یا مغرب » .

کسانیکه به حیوان خود خوراك میدهند باید نتیجه آن را از روی تجربه به بینند تنها زیاد خورائیدن یا خوراك مقوی زیاد دادن کفایت نمیکند .

باید خوراك هضم گردد و مواد غذایی آن بیشتر به بدن حیوان برسد و در مورد گاوشیر که حیوان لطیف و مصنوعی است این چیزها را باید در نظر گرفت و دانستن این مسائل بهز در دقت کردن و تجربه نمودن راه دیگری ندارد .

(۱) کتاب پروفیسر Dr. O. Kellner. موسوم به The Scientific Feeding of Animals را از آلمانی به انگلیسی ترجمه نموده این کتاب فقط در خوراك حیوانات است و فن خوراك دادن به اسب و گاو و کوسفند و سگ و خوک را نشان میدهد .

مقدار خوراك كاوشير بسته به جنس خوراك و اندازه شير
آن و هيكل و سن او است .

يك قسم خوراکی است که شیر را زیاد میکند قسم دیگری
است که گوشت و چربی را زیاد میکند .

آنچه تا درجه برای كاوشير بر ارباب فن معلوم گردیده
خوراکهای تازه و آب دار یا شیر دار است مانند جو و کندم و
یونجه و مور و علفهای چمن و چراگاه یا حویج مثل شاقم های
بهمن درشت و زردك و چغندر یا خوراكهای که ماده غذائی و
پروتئین آن زیاد است مانند سبوس غله و علف خشك و فشرده
بزرگتان و کجند و بنجه دانه .

در اندازه خوراك كاوشير بحث زیاد است بعضی گویند میزان
خوراك كاوشير به اندازه شير او است .

مثلا كاوی که وزن هیکل او ۱۰۰۰ رطل باشد و روزی
۱۱ رطل شیر دهد اندازه خوراكش روزی ۲۵ رطل خوراك به
حساب خوراك خشك است در صورتی که اگر همان اندازه وزن
كاو روزی ۲۲ رطل شیر دهد ۲۹ رطل بهمان حساب خوراك
میخواهد به قسمی که در صفحه ۱۶۵ میزان خوراك داده شده
اما این اندازه خوراك در همه جا و همه وقت و هر كاوشير درست
نیست فقط يك ميزانی است که یکی از ارباب فن بدست میدهد

(از کتاب Manual of Farm Animals)

اثر خوراك در بدن	مواد خوراكي كه تحليل ميروند				خوراك به حساب خشكي و وزن بدن آن در رطل ۱۰۰۰ رطل است
	چربي	كربو هيدرت	پروتئين	در رطل	
۱: ۶-۲	۰-۳	۱۰	۱-۶	۲۵	۱۱ رطل روزانه
۱: ۶-۰	۰-۴	۱۱	۲-۰	۲۷	» » ۱۶
۱: ۵-۷	۰-۵	۱۳	۲-۵	۲۹	» » ۲۲
۱: ۴-۵	۰-۸	۱۳	۳-۳	۳۲	» » ۲۷

در صورتی که دیگران غیر از آن را بیان نموده اند .

مخالفین اندازه خوراك فوق كويند هر گاه میزان خوراك مذکور برای گاوی باشد كه شیرش صدي سه چربي دارد پس خوراك گاويكه شیرش صدي شش چربي داشته باشد باید بیش از این اندازه باشد زیرا گاوي كه چربي شیرش زیاد است مواد غذائي را طبعاً بیشتر تحلیل برده و بصورت چربي بیرون مي آورد پس باید خوراك زياد تر به او داده شود تا مواد غذائي را بیشتر از آن بگیرد .

لذا باید حساب فوق را درست ندانست با آن حساب برای گاوي است كه شیرش اندازه چربي معینی دارد و از برای گاويكه شیرش چرب تر است حساب دیگری باید گذاشت .

هر گاه کسی هم امد و حساب برای خوراك گاويكه چربي شیرش زیاد است گذاشت باز درست نیست زیرا سن كاو در خوراك مدخلیت دارد .

مثلاً ماده کاو جوان که شیر میدهد از خوراك دو کار میکند یکی برای رشد و تقویت بدن و دیگری تدارك شیر . در این جا هم باز فرق پیدا میکند کاو جوان هرگاه شیر زیاد بدهد خوراك زیاد تر میخواهد تا قوه که باید صرف رشد جوانی او رسد بمصرف شیر زیاد از میزان جوانی او نکرده .

دیگر اینکه کاو بکه در شیر دادن مدتی و رزیده شده و آلات شیرش مرتب است طبعاً به اندازه خود خوراك کرده و آنچه از مواد غذائی باید مصرف شیرش گردد طبیعت و مزاج سالم او به مصرف خودش میرساند .

پس از این مقدمات نتیجه چنین گرفته میشود که هیکل و مزاج کاو به خودی خود بك خلقت یا اسبابی است که برای خوراكش غنی شود اندازه معین کرد باید صاحب کاو از روی تجربه به او خوراك داده و ملتفت صحت حیوان باشد .

این را هم باید دانست که ارباب فن بی جهت تعیین میزان خوراك ننموده اند زیرا اولاً جنس خوراك در مواد غذائی فرق دارد دوم سن کاو در تحلیل غذا مدخلیت دارد . سوم چربی شیر در استخاله مواد غذائی شاید از تغیر خوراك فرق نکند اما در مزاج کاو بی مدخلیت نیست .

از اینها گذشته بك قاعده کلیه را معین نموده اند تا کسانی که

میشدی کارند از روی آن فاعده حیثیت کاورا دیده و خوراك را کم یا زیاد نمایند والا هیچ کس نیست که بتواند میزان برای خوراك کاو معین نماید و هیچ کس هم نباید مطابق میزان خوراكی که دیگری معین نموده به کو خود خوراك بدهد .

اثر خوراك در کاو . در اینجا مراد کاو شیر است . انچه

معلوم گردیده اثر خوراك از دوراه است . اول خوراك را مخلوط دادن و دوم خوراكی که طعم آن تند باشد .

اما خوراك مخلوط بر چند قسم است که اثرش به شیر هم میرسد یکی خوراك نرو خشك را مخلوط دادن مثلاً کاه و علف تر باهم داده شود یا اینکه علف خشك در يك وقت داده شود و حویچ در وقت دیگر .

یکی دیگر غذا هایی که پروتین زیاد دارد (۱) یا غذائی که چربی و شکر دارد مانند فشرده دانه روغنی، غله، زردك و نیشکر و از این قبیل خورا کها که در شیر هم اثر میکند .

هر چند بعضی عقیده دارند که تغیر خوراك اثر فوری در شیر نموده و بعد از دوسه روز که آن خوراك داده شد شیر کاو دوباره به میزان خود بر میگردد و میگویند اختیار زیاد کردن شیر در دست کسی نیست که بوسیله تغیر خوراك ان را زیاد

(۱) پروتین ماده غذائی است که مولد گوشت بدن است

کرداند بلکه طریقه پرورش و نگاهداری در جای خوب و رفتار و تربیت خوب اثرش در شیر از تغیر خوراك بیشتر است ولی باز هم خوراك عمده چیزها است و غنی شود گفت اثرش در شیر کم است بالاخره مطلب منتهی میشود بر اینکه گرسنگی دادن یا بی توجهی در خوراك نمودن یا بی اندازه خوراك دادن اثر کلی در شیر دارد و اگر کاورا از روی میزان خود و بقدری که حاجت دارد همیشه خوراك دهند و آن خوراك مناسب حال کاو باشد تغیر زیادتری در خوراك چندان منشاء اثر نیست .

و اما طعم خوراك . این مطلب معلوم گردیده که هرگاه خوراکیهای بدبو به کاو داده شود شیرش بد طعم میگردد مانند کلم یا شلغم یا بیاز یا خوراك مصنوعی زیاد (۱) این قبیل خوراکیها شیر را بد مزه میگرداند به علاوه هوای طویل را هم بدبو ساخته و اثر آن هوا به شیر سرایت میکند .

از این رو بهتر این است که از این قبیل خوراکیهای بدبو بعد از دوشیدن داده شود نه پیش از دوشیدن .

در جری شیر هیچ بهتر از خوراك مناسب نیست هرگاه در زمستان همراه خوراك خشك خوراك تر از قبیل حویج یا خوراك مصنوعی داده شود هم شیر به میزان همیشه باقی مانده و هم اندازه

(۱) Silage.

چربی شیر به قرار طبیعی باقی می ماند . و هرگاه در آن موسم خوراك منحصر به خشك باشد و شیر کم گردد در فصل بهار که علف تازه داده میشود شیر زیاد گردیده و میزان چربی هم همراه زیاد شدن شیر به اندازه همیشه خواهد بود .

خوراك در تمام سال يك قسم نیست در زمستان خوراكي و در تابستان خوراك دیگری است .

خوراك تابستانی . چمن و چراگاه بهار تا برسد به تابستان

بهترین وسیله پرورش کاواست . علف بهار و اثرهای طبیعی مفید آن به آلات شیر را هرکس اندک تجربه از پرورش کاو دارد میداند که چه قدر زیاد و خوب است .

علف بهار شیر را بقدری زیاد میکرداند که غالباً جریان پیدا میکنند . در فصل بهار و در چراگاه حیوان به قدری که حاجت دارد میتواند خوراك طبیعی خورده و غالباً حاجت نیست و حیوان میل به دانه یا سبوس نمیکند اما همینکه رو به تابستان رفت و علف کم گردید کاو سیر نکردیده و باید علف تازه به او داده شود و علف اگر به اندازه دوا پنج بریده شده به کاو داده شود بهتر است در این وقت باید قدری سبوس غله هم داده شود .

یا اگر علف تازه کم است یا علف تازه دستی داده شود باید قدری دانه همراه علف در يك وقت یا دو وقت داده شود یا کمی

فشرده روغن داده شود . در تابستان باید مانتفت شد که مکس حیوان را اذیت نکند از چریدن در افتاب گرم باید جلوگیری کرد . افتاب گرم شیر را کم میگرداند مکس زیاد کاو را از خوراك و جویدن خوراك باز میدارد .

خوراك زمستان . خرج این موسم زیاد است و باید در نظر داشت که شیر زمستان گران تمام نشود زیرا در این موسم خوراك خشك و مقوی داده میشود و قیمة دارد .

هرگاه خوراك های اخور به اقسام داده شود بهتر و مفید تر است . مثلاً يك روز ۱۵ الی ۲۰ رطل علف خشك و كي كاه و هفت یا هشت رطل دانه داده شود . روز دیگر ۳۰ یا ۴۰ رطل حویج و ۵ الی ۱۰ رطل علف خشك داده شود . یا به همین اندازه خوراك مصنوعی و كاه علف داده شود . این اندازه تغیر خوراك دستی خیلی مفید واقع میگردد . دستور العمل تیار این فصل این است .

طرف صبح اول کاورا بدوشد بعد دانه داده شود و بعد ازان علف و كي كاه هرگاه هوا خوب است برف و باران نیست باد تند نوزد کاورا از طویله بیرون برده برای یکی دو ساعت بچرد و آب بخورد طویله شسته و پاکیزه گردد کاو را مالش دهند بروس زنند پاکیزه اش کنند و علف به او دهند .

در وقت ظهر آب بدهند طویله را جاروب زده دانه دهند و بدوشند و گاه علف دهند در وقت شام بدوشند دانه و آب دهند زیر پا بستر شود و برای تمام شب علف و قدری گاه داده شود . هر چند برای تیار هم طریقه مخصوص برای همه وقت و هر جا نیست اما میزان تیار کردن بدست مبتدی می آید .

دانه . در اروپا دانه که به کاو داده میشود و از آن تعریف شده اوت (Oat) است دیگر جو ، کندم ، نخود و لوبیا است با دانه های مغلوط که در سر خرمن یادر انبارها مخلوط شده و مخصوص برای کاواست یا اینکه سبوس این دانه است . دانه را خشک و تر به کاو میدهند اما اگر خیسانیده و به کاو داده شود بهتر است زیرا کاو بهتر جویده و نشاءه دانه را با آب دهن مغلوط کرده ، فرو می برد و در نشخوار که دفعه دوم جویدن است مواد غذائی آن بیشتر و بهتر تحلیل می رود ولی دانه نباید زیاد خیسیده و نرم گردد .

بهترین خوراك مقوی سبوس کندم است که عبارت از پوست روی دانه کندم باشد . کلبه سبوس کندم و جو و غله مواد اهکی و فاسفیت Phosphates آن زیاد است چه علاحده بدهند و چه روی بعض خوراکیا پاشیده و به کاو دهند برای تحلیل مواد غذائی خوب است و خود انهم مقوی است در حالی که دانه ممکن است بقاعده جویده نشده و تماما فائده خود را نرساند .

در اروپا و هندوستان غله با ماشین ارد می‌گردد و سبوس غله علاوه برای حیوان به فروش میرسد اما در ایران که غله با آسیاب ارد میشود سبوس در همه جا مبسر نمی‌شود و برای گاو شیر سبوس غله خیلی لازم است و نباید از آن صرف نظر کرد .

خوراك خشك . در اروپا علف خشك یونجه یا اسپست .

علف الفالفا Alfalfa . علف تیموتی Timothy . علف قرمز

سر Red-top . علف ری Rye . علف ریپ Rape و علف

میز Maize (۱) به گاو داده میشود .

در ایران گاه کندم و جو معمولاً به حیوان میدهد و علف خشك یونجه خوراك خوبی است برای گاو گاه کندم هم پروتین آن زیادتر از گاه دیگر است اما برای گاو شیر گاه خوراك کم قوتی است باید علف خشك زیاد داخل گاه باشد یا دانه داخل گاه باشد گاه جو سفت است و در صورت نبودن گاه کندم گاهی داده شود عیب ندارد .

خاك گاه که عبارت از گاه نرم یا گاه ریزه باشد چند عیب دارد اولاً خاك زیادی و گرد در آن است و برای هاضمه گرد و خاك بد است هر گاه آن را بشورند باید یا آب زیاد شسته شده

(۱) وسیله ترجمه اسم علفهای فوق به فارسی کاملاً در دست نیست هر گاه از جلی موتقی اسم فارسی آنها را به نگارنده دهند با تشکر در چاپ دوم درج خواهد شد.

که گرد خاک از آن بر طرف شود هر چند در شستن مواد غذائی آن کم میکرد اما کم شدن قوت آن از داشتن خاک بهتر است .
دوم در صورت شستن بعد از چند دقیقه بو گرفته ترش میشود و در این صورت بکلی برای هاضمه بد است و مواد غذائی انهم از بین میرود .

هر گاه گاه نرم داده شود باید آن را در ظرفی شست و با سبوس یا دانه به کاو داد اولاً مقدار آن به قدری باشد که زیاد نماند . مزه آن فرق نکند و بوی ترش بر ندارد . دوم از گرد و خاک صاف گردد . سوم دانه یا سبوس زیر خشک داخل آن گردد یا فشرده کویده داخل آن گردد تا کاو جویده فرو برد .
هر گاه به طور شور با داده شود کاو آن را نجویده فرو برده و مواد غذائی تحلیل نرفته دفع میشود .

در ایران طغار هر و شسته کاو معروف و شاید ضرب المثل است این طغار در کنار اخور ساخته شده هر است از آب گل الود گاه که شسته آن را در کناری ریخته اند و آن آب متعفن کهنه باید رفع عطش حیوان زبان بسته نماید . این طغار شسته غمی شود افتاب نمی بیند و اگر بموهند آن را بشورند مبسر نیست چون در زمین کار شده و خانه امراض گردیده .

این دستگاه شش هزار ساله خوراک کاو باید از میان برداشته

شود و به جایش دسنگاه چند صد ساله امریکائی گذاشته شود .
 ارباب فن صافی و پاکی آب را برای کاوبیش از خوراك
 مورد توجه و بحث قرار داده و ظرف کلي یا کوزه اي را برای
 خوراك کاو جدا ممنوع داشته اند (رجوع شود به فصل تیمار کاو)
خوراك مصنوعی . (Silage) در اروپا و امریکا و در این

اواخر در هندوستان این خوراك را در تابستان تدارك دیده و در
 زمستان به کاو میدهند . خوراك منبور مقوی و شیره دار
 گردیده و در ردیف خوراك تر است . طریقه ساختن آن این
 است . در زمین خشك گودی می کنند که ۶ الی ۱۰ فوت
 گودی دارد . در جایی که زمین خشك است و آب باران
 نثر ندارد دیوار آن گودی یا چاه از گل باشد عیب ندارد اما
 اگر زمین مرطوب است دیوار چاه را از آجر میسازند .

ابتدا در ته چاه قدری گاه یا علف خشك ریخته رویش علف
 تر میریزند مانند برگ چغندر یا شلغم و علف مور و یونجه و از این
 قبیل علفها که در موسم میسر میشود و برای کاو خوب است و باید
 کاملاً علفها روی هم فشرده گردد تا هوا در آن داخل نشود
 در میان علفها زردك ، خندر ، سیب زمینی ، فی شکر و از این
 قبیل علف و ریشه بریده قاش زده تکه کرده میکنند و باز
 علف ریخته و حویج میکنند تا آن گودی پر گردد اما باید هر

هر يك فوت يا دو فوت كه هر كرديد كاملا فشار دهند نژديك دهن
چاه يك فوت گاه ريخته و بفشارند سپس روى گاه دو فوت خاك
ريخته تا مساوى زمين گردد روى خاك هارچه هاى سنك
ميكنند انرا كه روى علفها سنكبن شده و كاملا به هم جسيده
تخته شود . بعد از چند روز خاك فرو نشسته ميشود بايد
باز خاك روى چاه ريخت تا مساوي زمين گردد .

در زمستان و در وقتي كه خوراك تركم است اين خوراك خيلي
به كار خورده و ارزان تمام ميشود .

چاهي كه دران خوراك مصنوعي ساخته ميشود در انگليسي
سيلو « Silo » كويند و در اين جا هم كاه سيلو استعمال ميشود .
ساخن سيلو چند قسم است . قسمي است كه در زمين
هاى خشك ساخته ميشود و ذكر شد .

در جائي كه زمين قدرى رطوبت دارد ديوار سيلو از ساروج
ساخته شده و مقداري ديوار روي زمين در دهته سيلو ميسازند
و اطراف ديوار را خاك ميريزند كه رطوبت باران و نم به ديوار
سيلو نرسد . در جا هائي كه رطوبت زياد و باران خيلي ميبارد
سيلو را برج مانند ساخته و دران زخيره بر ميكنند اما يك ديوار
ولو بهن هم باشد رطوبت را حفظ نميكنند اطراف ديوار سيلو
ديوار ديگري به فاصله يك فوت ساخته و بالاى دو ديوار را

پوشیده با سقف میزنند. • این قسم سیلواز هر قسم بهتر است
تمام مقصود این است که نم و رطوبت به سیلوانرسیده و زخیره
ضایع نشود. •

سبب زمینی زردك با چغندر که بریده و در سیلو میگذارند
باید رویش قدری علف خشك نرمه ریخته شود تا شیره آنها را
نگاه دارد. • هر گاه علف تر زیاد ریخته شود فشار خیلی لازم
دارد و باید روزی دو الی سه فوت زخیره هر شده دو روز فاصله
دهند تا فرو نشیند و روی سیلورا با سوغال و نخته پیوشند که هوا
تصرف نکنند تا روزی که دوباره بخوانند بپر کنند. •

علف و حویج مختلف در سیلو حالت تخمیر پیدا کرده تولید
حرارت مینماید که مانع تولید جرم های عفونی است. •

هر گاه سیلو درست ساخته شود درجه حرارت به ۱۳۰
درجه F و بالاتر رسیده و تولید میکروب عفن در این درجه
ممکن نیست در صورتی که « لکتهك اسید » (Lactic Acid)
یا اسید شیر گیاهی در این درجه حرارت باقی خواهد ماند بلکه
آن اسید در حالت تخمیر بهتر میشود و غرض از ساختن خوراك
مصنوعي هم همین است که شیر گیاه را بهتر میسازد. •

مدت تخمیر خوراك مصنوعي شش الی هشت هفته است بعد
از آن میشود به حیوان داد. • وقتی این خوراك از سیلو برداشته

شود بوی ترشي میدهد و مانند خوراك پخته است باید هر وقت سرسیلو باز شود خوراك يك روز از آن برداشته شده دوباره سرش بسته شود چه در اثر هوا ضایع گردیده و هرگاه ضایع گردید برای حیوان خطر دارد .

خوراك تر . در مدت شیر خوراك تر برای كاو لازم است :

خوراك تر معمولاً عبارت است از خوراك مصنوعی . حویج و نیشکر هرگاه عدد كاو کم باشد و حویج میسر گردد بر سایر خوراكها حویج ترجیح دارد . مقدار خوراك تر بسته به كاو است که چه مقدار او را سیر گرداند هرگاه در موسم حویج در يك یا دو وقت علف خشك و كاه داده شود بهتر است و وقتی حویج داده میشود باید ملك هم به كاو خورانده شود .

خوراك مصنوعی در زمستان مفید است خصوصاً اگر علف آن زیاد باشد . از اقسام حویج چغندر شیرین ، شلغم درشت و پهن و زردك درشت خوب است در اروپا يك قسم حویجی است در انگلیسی منكل (Mangels) گویند بد بختانه نمیدانم در فارسی ^۶ نام دارد و ^۶ است برای كاو منكل از هر حویجی بهتر است .

فشرده روغن . دانه یا تخم روغن دار را دو قسم فشرده و از آن روغن میکینند . يك قسم یا ماشین است که بیشتر روغن

از تخم گرفته شده و فشرده آن دندان چرب نیست و بیشتر ارد
مانند است و آن را قرص میسازند . قسم دیگر تخم را با آلات
قدیمی فشرده از آن روغن میگیرند و فشرده آن بهم چسبیده قرص
مانند است . این قسم فشرده چرب تر و برای حیوان بهتر است
و در ایران این قسم زیاد است .

فشرده پنبه دانه . باید نازه و خوش بو باشد و رنگ آن زرد

باشد برای هر يك كاو شیر روزانه دو رطل کفایت است و برای
نر كاو و كاو کار هر يك روزی ۴ الی ۵ رطل داده شود به كاو
ابستن و کوساله نباید داده شود .

فشرده کنجد . برای كاو بسیار خوب است زود هضم شده و

برای جهاز هاضمه هم خوب است و شاید بهترین فشرده روغن
برای كاو باشد .

فشرده بزرگتان . برای هاضمه خوب است برای کوساله

بهترین فشرده از بزرگتان است برای كاو شیر هم تعریف دارد .
بعضی اوقات خصوصاً وقتی كاو خوراك نکند یا ناخوش گردد بزرگتان
را کوبیده به كاو دهند نافع است . فشرده تخم گل اقیاب .

گردان برای كاو خوب است اما در ایران کمیاب و گران است .

فشرده خشخاش . بجهت اثر تریاك كه در آن است كاو را کسل

و خواب الود می نماید و اگر خشخاش رسیده باشد و روغن از

آن بکیرند بهتر است ولی بهتر این است که به کاو کاهی داده شده و کم داده شود و روزی از دورطل برای يك کاو تجاوز نکند .

فشرده منداب . جای تامل است اولاً منداب چند قسم است

و ثانی تمام آنها بد بو و بد هضم است به کوساله و کاو ابستن نباید داده شود و اگر لازم گردد که به کاو داده شود برای هر کاو روزی دورطل کفایت است و اگر آن را کوبیده به کاو دهند بهتر است تا آب زده به کاو دهند زیرا بد بو است و هر کاو نمیخورد به زر کاو چهارالی پنج رطل داده شود عیب ندارد .

فشرده بید انجیر . بسیار بد و غالباً خطرناک است و حیوان را

تلف میکند . در هندوستان فشرده نارگیل و بادام زمینی و اقسام میوه نخل و تخم روغنی است که در ایران نیست به اروها هم زیاد بار میشود ولی ایران از خود فشرده های روغن خوب دارد و فعلاً حاجت به ذکر آنها نیست .

مزه خوراك . خوراك حیوان باید به دهانش خوشمزه باشد

تغیر خوراك روزانه به چند قسم برای حیوان بهتر است . اگر يك قسم خوراك داده شود به آن اندازه که لازم است خورده نمیشود و در مورد کاو شیر که نظر به شیر و صرفه جویی است آن اندازه که بایست شیر از او گرفته نمی شود . خوراك مقوی همه وقت دادن سبب بیوست گردیده و هاضمه را غیر مرتب میسازد .

گاه و علف همه وقت دادن قوت ندارد . علف نازه همه وقت دادن چون آب زیاد دارد و ملین است فائده ندارد بنا بر این خوراك مختلف را در چند وقت روز دادن برای گاو بهتر و برای صاحب گاو به صرفه نزدیک تر است به علاوه خوراك مختلف و خوشمزه زود هضم تر و یکی هاضم دیگری می‌کردد .

خوراك حیوان دارای مواد مختلف است یکی از آنها ماده «نیت روژن» است . «نیت روژن» باز مشتمل بر چند ماده است که عمده آن ماده پروتین یا مولد گوشت بدن است و پروتین در سفیدی مغز کندم و لوبیا و سایر دانه ها به کم و زیاد پیدا می‌شود . دیگری از مواد خوراك ماده «غیر نیت روژن» است که آن هم مشتمل بر چند ماده است عمده آن «کربوهیدرت» است که مولد چربی و حرارت بدن است و دارای نشاسته و شکر است . ماده دیگری که در خوراك است ماده چوبی است یا ماده کاغذی که تحلیل نمی‌رود .

گاه کندم و جو مواد غذائی آن که عبارت از پروتین باشد کم است و ماده چوبی آن زیاد سبب زمینی مواد غذائی آن زیاد و ماده چوبی آن کم است . بنا بر این گاه به تنهایی قوت بدن و حرارت غریزی یا «انرژی» حیوان را زیاد نمی‌کردند بلکه ممکن است گاه تنها کوساله را از ضعف تلف سازد اما برای تحلیل

بردن مواد مقوي گندم و فشرده روغن در يك وقت و به اندازه خود ش بايد به كاوكاه داده شود . نبايد تصور كرد كه خوراك مقوي زياد دادن و در همه وقت دادن خوب است يا اينكه كاه و علف شكم حيوان را هر ساخته سير ميكردد بلكه بايد خوراكي را انتخاب كرد و از روي تجربه و سليقه به كاوداد كه صحت او را باقي بدارد حرارت و « انرژي » را محفوظ نمايد و به اندازه خود چربي و كوست در بدن كاو باشد كه شير مرتب بعمل آيد .

كاو شير نبايد زياد چاق شود اگر جوان باشد و زياد چاق كردن نازاد ميكردد . نبايد خوراك مقوي زياد از اندازه به او داده شود از انطرف هيچ چيز از كرسني ولو بكساعت باشد بدتر براي كاو شير نيست هر كاه بوقت خود خوراك به كاو داده نشود حيوان بي ارام ميشود و سلسله اتصال مواد غذائي به قواي محله مختل گرديده به جاي كاري كه بايد از مواد غذائي گرفته شود از حرارت و قواي بدني كاو گرفته ميشود على الخصوص كاويكه زياد شير دهد بايد بدل غذاي تحليل رفته به او برسد كه آلات هاضمه از كار باز نماند . هر وفسر رايت والس در اين باب

تاكيد كرده مي نويسد « نظم و ترتيب خوراك كاو اولين كار مهم است . هر كاه خوراك از وقت و ميزان خود ولو نيم ساعت دير شود حيوان بي قرار گرديده انتظام دروني و تحصيل مواد غذائي ان مختل ميكردد لهذا مواظبت و نگهباني طاعت خوراك و ترتيب و نظم خوراك حيوان تكليف عمده پرورش دهنده كاو است

و برای اینکه پرورش دهنده کاملاً بتواند از عهده این تکلیف برآید و درست خدمت خوراك كاو را انجام دهد اولی و اصلح آن است که به اندازه ای که میتواند از عهده خدمت برآید كاو نگاه دارد نه زیاده ازان •

در کتاب « حیوانهای زراعتی بریطانیای کبیر » دستور نظم خوراك كاو را چنین میدهد =

ساعت ۶ و نیم صبح نصف از تمام خوراك مقوی اندازه يك روز

» ۷ و نیم « ثلث از تمام حویج

» ۹ « اخورها کیزه شده پراز کاه علف یا کاه شود

» ۱۰ « ثلث دیگر حویج

» ۱۲ و نیم بعد از ظهر نصف دیگر خوراك مقوی

» ۳ و نیم « ثلث دیگر حویج

» ۵ و نیم علف بریده یا کاه علف و بعد اخور برای شب هر شود

میزان فوق دستور العمل وقت و ترتیب است و نباید عیناً مطابق

ان عمل شود چه از خوراك و چه در وقت مقصود از شرح دادن

وقت و میزان خوراك رعایت نظم هر دو است •

میان روز باید سه چهار ساعت حیوان را راحت داد تا

خوراکی که خورده نشخوار کند نشخوار دیگر را در وقت شب مینماید •

در پرورش کاهائی که زمین زیاد میسر باشد علفهائی که برای

كاو خوب است بر حسب دلتخواه زراعت می کنند و تا جائی که

هوای زمستان اجازه دهد علف تازه که خوراك طبیعی است به

كاو ميدهند و براي زمستان هم خشك كردانیده زخيره می کنند معلوم است كه علف كرمسیر و علف سرد سیر فرق دارد در هر جا باشد اگر بهر قسم است مدت زیادی در سال علف تازه به كاو داده شود خیلی مفید است .

متفرقه . علف خشك يا كاه كه انبار ميشود نبايد ان انبار بکلی پر شود زیرا تولید حرارت نموده و مواد غذائي ان تحلیل میرود باید کنار انبار خالی باشد یا زخيره را جا به جا انبار بریزند زخيره اگر علف خشك است جا به جا میان علفها را قدری فاصله بگذارند تا هوا کیر داشته خنك بماند .

غله وقتی در انبار است معمولا از هوا اكسیژن گرفته و ماده اصلی خود (Carbon-dioxide) را به هوا میدهد از انبار اوت تجربه شده در ظرف يك سال ۵ الى ۶ در صد ماده اصلی ان کم گردیده است هر قدر هوای انبار خشك باشد بهتر است هر قدر رطوبت زیاد تر باشد ماده کربون غله کمتر میکردد غله هر قدر خشك تر کردد براي انبار کردن بهتر است هرگاه غله خاك داشته باشد یا دانه های شکسته در ان باشد خاك و دانه های شکسته زیاد تر جذب رطوبت نموده و باقي دانه را ضایع مینماید بهتر این است كه غله هاك گردیده بعد انبار شود .

علف را باید بریده و به كاو داد ساقه علف اگر بلند باشد

درست جویده نمی شود باید اندازه برش يك انج و نیم باشد از این اندازه کوتاه تر بریدن هم خوب نیست زیرا نجویده فرو می برد به تجربه رسیده که علف ساقه دراز یا علفی که ریزه بریده شده بقاعده تحلیل نرفته است گاه کندم یا جو که نرمه است حتی نر کاوان را درست نمی جود و بقاعده تحلیل نمی برد .

شلغم یا زردك را باید بریده به کاوداد تا بهتر جویده شود . نوعا حویج را نباید يك دست به کاوداد یا اگر داده شود باید ربع یا ثلث خوراك روزانه باشد چغندر از این میزان کمتر داده شود زردك در زمستان الی ۶۰ رطل داده شود عیب ندارد شلغم ۲۰ الی ۳۵ رطل داده شود چونکه شلغم بد بو است و بویش به شیر اثر میکند از این جهت باید کمتر داده شود .

سیب زمینی مواد غذائی و نشامه زیاد دارد و نباید زیاد به کاوداده شود هر گاه در جانی است که سیب زمینی فراوان است روزانه تا ۳۵ رطل ضرر ندارد برای نر کاو الی ۵۰ رطل هم عیب ندارد اما در چند دفعه داده شود و در وقتی که سیب زمینی داده میشود فشرده بزرگکان یا فشرده کنجد یا فشرده نارگیل داده شود خوب است هر دفعه که سیب زمینی داده میشود دفعه بعد از آن گاه داده شود . سیب زمینی به کاو ابستن و کوساله نباید داده شود .

موسسه شاهنشاهی تخم گیری حیوانات در بنگلور هندوستان
در تحقیقات علی که از علف یا کاه برنج نموده به کسیون تحقیقی
زراعت راهورت میدهد و در روزنامه تمیز هندوستان تاریخ

۲۵ جنوری ۱۹۲۷ درج گردیده . « در بنگلور و کرنال معلوم
گردید که در هندوستان برای کاه برنج خیلی بیش از آن چه سابقاً تصور میشد
خوراک مفیدی است و عملاً فواید آن مشهور گردید . زیادی پوتاش (Potash)
در آن کاه وسیله مهم تحلیل رفتن آن است و برخلاف سابق در آینده زیاد تر جرث
خوراک داده میشود . از روی تحقیق و با کمال تعجب در کرنال معلوم گردید
که علف معروف « دوه » (Dhuh) در هندوستان اثرش کمتر از کاه برنج است در
صورتی که سابقاً علف دوه را بهتر و مفید تر از کاه برنج میدانستند و حالیه خیلی
پست تر معلوم گردیده » .

برای دانستن مواد غذایی در خوراکي که به حیوان داده
میشود رجوع شود به جدول مواد غذایی صفحه ۱۸۶ و ۱۸۷
که از کتاب پرورش فنی خوراک حیوانات نقل و نکارش یافته
در آن جدول مواد غذایی از قرار فی صدی حساب شده و هرگاه
هر يك قلم را جمع زنیم جروئی با عدد ۱۰۰ فرق بهمی رساند ولی
این فرق جروئی و در وقت تجزیه ناچار حاصل میشود .

مواد غذائي خام از قرار در صد

Ash. خاكستر	Crude Fiber ماده چوب يا كاغذي	Nitrogen free extract subs. مواد غير نيتروژن	Crude Fat چربي خام	Crude protein پروتئين خام	Water آب	اسم خوراك
						علف تازه
۱-۶	۵-۶	۸-۸	۰-۵	۲-۵	۸۱-۰	علف جو پيش از خوشه
۲-۰	۹-۹	۱۶-۸	۰-۵	۲-۲	۶۸-۶	» در وقت خوشه
۲-۰	۴-۰	۹-۷	۰-۸	۳-۵	۸۰-۰	» چراگاه
۱-۵	۳-۸	۸-۰	۰-۵	۲-۳	۸۳-۹	علف اوت (Oats)
۱-۸	۲-۱	۷-۲	۰-۶	۴-۳	۸۲-۲	» يونجه قرمز پيش از گل
۱-۴	۳-۸	۶-۸	۰-۶	۳-۳	۸۴-۱	» » در غنچه
۱-۶	۵-۹	۹-۴	۰-۷	۳-۴	۷۹-۰	» » در وقت گل
۲-۱	۴-۳	۶-۹	۰-۸	۴-۴	۸۱-۵	» يونجه سفيد
۳-۱	۱-۵	۵-۳	۰-۵	۲-۲	۸۸-۴	» شلغم
۴-۳	۲-۵	۷-۱	۰-۹	۳-۴	۸۱-۴	» زردك
۴-۸	۱-۶	۷-۴	۰-۴	۲-۳	۸۳-۸	» چغندر
						علف خشك
۶-۰	۲۴-۰	۳۷-۱	۲-۹	۱۳-۵	۱۶-۵	علف خشك يونجه قرمز خوب
۶-۷	۲۴-۱	۳۵-۷	۳-۶	۱۴-۹	۱۶-۰	» » سفيد
۷-۰	۱۴-۲	۴۹-۳	۳-۰	۱۰-۵	۱۶-۰	برك درخت در تير ماه
						گاه
۵-۴	۳۹-۵	۳۵-۹	۱-۴	۲-۵	۱۴-۳	گاه جو
۴-۸	۴۰-۸	۳۵-۹	۱-۲	۳-۰	۱۴-۳	» كنندم
						سبوس
۱۰-۱	۳۰-۴	۳۷-۱	۱-۷	۴-۷	۱۶-۰	سبوس كنندم
۱۲-۸	۲۹-۹	۳۸-۴	۱-۵	۲-۹	۱۴-۵	» جو
۱۴-۵	۳۸-۱	۳۲-۳	۱-۴	۳-۷	۱۰-۰	» » برنج

مواد غذایی خام از قرار در صد

اسم خوراك	آب	پروتين خام	چربی خام	مواد غیر نیتروژن	Nitrogen free extract subs.	یا کافئین	Ash.
حویج							خاکستر
سیب زمینی به طور معتدل	۷۵-۰	۲-۱	۰-۱	۲۱-۰	۰-۷	۱-۱	
زردك	۸۷-۰	۱-۲	۰-۲	۹-۲	۱-۲	۱-۰	
منگل نه بزرگ و نه كوچك	۸۸-۰	۱-۲	۰-۱	۸-۷	۰-۹	۱-۱	
شلغم	۹۱-۵	۰-۹	۰-۱	۶-۰	۰-۸	۰-۷	
چقندر قند	۷۵-۰	۱-۳	۰-۱	۲۱-۴	۱-۵	۰-۷	
غله							
جو	۱۴-۳	۹-۴	۲-۱	۶۷-۸	۳-۹	۲-۵	
اوت	۱۳-۳	۱۰-۳	۴-۸	۵۸-۲	۱۰-۳	۳-۱	
برنج پاك كرده	۱۲-۶	۶-۷	۰-۴	۷۸-۰	۱-۵	۰-۸	
گندم	۱۳-۴	۱۲-۱	۱-۹	۶۹-۰	۱-۹	۱-۷	
لویا	۱۴-۳	۲۵-۴	۱-۵	۴۸-۵	۷-۱	۳-۲	
نخم روغنی							
پنبه دانه	۱۰-۰	۲۱-۲	۲۵-۸	۱۹-۲	۱۹-۳	۴-۴	
بزرگكان	۷-۱	۲۴-۲	۳۶-۵	۲۲-۹	۵-۵	۳-۸	
خشخاش	۷-۲	۱۹-۹	۴۳-۱	۱۷-۴	۵-۵	۶-۹	
کنجد	۵-۵	۲۰-۵	۴۷-۲	۱۵-۰	۶-۳	۵-۵	
نخم گل انتخاب گردان	۷-۵	۱۴-۲	۳۲-۳	۱۴-۵	۲۸-۱	۳-۴	

ناخوشی

مرض کاو زیاد است که بعضی خطرناک و بعضی دیگر بی خطر است و از برای هر یک طریقه علاجه ذکر شده اما بعض طریقه های علاج را باید اهل فن ترجمه نموده و شرح دهند زیرا عمل جراحی یا تزریق است و نکارش آن از قوه نکارنده خارج میباشد .
نازائی . گاهی هست که نر کاو به ماده کاو زده شده و باستن نمیکرد علت آن دو جهت دارد یکی آنچه ظاهرا تشخیص داده شده و میتوان علاج کرد . دیگری اینکه تشخیص داده نشده و خارج از دانستن پرورش دهندگان است و باید رجوع به اهل تجربه یا بیطار شود .

آنچه ظاهرا معلوم میشود این است که گاوی که زیاد از اندازه خوراک به او داده شده و در یکجا ایستاده راه نمبرود و ورزش نمیکند چاق شده و نسل نمیکرد در این صورت اگر کاو جوان باشد و به سبب چاقی نسل نکیرد ممکن است که این ناخوشی در او مانده و برای همیشه نازا بماند .

یا اینکه خوراک درستی به گاوداده نشده لاغر و بی قوه باشد ممکن است که نسل نکیرد . یا اینکه درمستی ماهانه زیاد مست گردیده و نسل نکیرد یا اینکه مست گردیده و به موقع خود نر کاو

بر او زده اند دفعه دیگر که مست گردید و نر کاو بر او زدند
نسل نکیرد .

بغیر از این سبب ها چیزهای دیگری است که سبب نلزائی
کاو میگردد مانند اختلال در رحم و درد های دیگری اندرونی که
حاجت به جراحی و عمل است و باید به بیطار رجوع شود نکارنده
« پرورش کاو در هندوستان » مینویسد « از اینکه ماده کاوی را نر کاو
زده و ایستن نشده است ثابت نمی شود که کاو مزبور نازاهمت بعضی کاوها خصوصا
از نسل های خوب چند دفعه باید نر کاو بر آنها زده شود تا ایستن کردند . وقتی
من کاو هندی داشتم و پنج بار نر کاو بر او زدم و نتیجه نه بخشید تا در بار ششم که
ایستن شد بعضی کاو ها خیلی اذیت کرده و وقت تلف میکنند تا اینکه ایستن کردند .
هر کاوی که کوساله آورد و بعد از آن تقریباً دو سال گذشت و ایستن نکردید و چاق
هم کردید این کاو نازا است و باید او را مصرف کرد » .

نکارنده مزبور علاج نازائی را اینطور مینویسد « کاویکه در
ایستن شدن خیلی درد سر میدهد باید اگر چاق است به خورا کهای سبک مانند
حلف تر و علف خشک و گاه او را به حال اعتدال آورد و باید او را رها کرده تا
بپرد و راه رفته ورزش نماید و اگر کاو لاغر و بی قوه است باید به خورا کهای خوب
او را به حد اعتدال چاق نمود هر گاه بعد از آن باز هم ایستن نکردید در پنج یا
شش روز همه روزه پنج الی ده گرین « بورکس » (5 to 10 Grains of Borax)
به او داده شود . هر گاه از آن دوا علاج نشد در دو روز هر روز به فراخور
هیكل و وزن بدن کاو پنج الی ده گرین دوا ی ذیل داده شود
(5 to 10 Grains Ergot of rye. or Sabina.)

این دوا علاج خواهد کرد و وقتی نر کاو بر آن زده شد و ماده کاو فارغ گردید باید
او را از نر کاو و کاو های دیگر ملاحده و قدری دور نگاه داشت . »

نکارنده مزبور عقیده دارد که بعضی حیوانها طبیعتاً نازا
میگردند و علایجی برای آنها نیست و بعضی دیگر مرضشان قابل
علاج است و در این دوره که داکتر بیطاری و اسباب جراحی

فراهم است نباید کاو خوبی را بدون مشوره بیطار از دست داد .
 کاوا کر پیر نباشد ممکن است که علت نازائی او ناخوشی مشهور
 باشد که ان ناخوشی از میکر و بی است که میروود در راه رحم و
 در موقع دخول نطفه را می کشد و گاهی ممکن است که اثر ناخوشی
 مزبور را در دهانه فرج کاو جست و شناخت . این ناخوشی
 هر گاه در گله پیدا شد از کاوی به کو دیگر سرایت میکند و علاج
 ان تزریق یا انجکسیون است

(One ounce of Potassium Bicarbonate) رادریك لیوان
 اب گرم حل کرده و تقریباً يك ساعت پیش از آنکه نر کاو پشت
 ماده رود به ماده کاو تزریق نمایند . این دوا هم احتمال دارد که
 کاو ایستادن شود و هم اینکه نشود ولی تزریق ان عیب ندارد .
 نباید فروش کرد که بیشتر بروز ان ناخوشی از نر کاو است
 که قبلاً پشت کاو ناخوش رفته و سبب سرایت به کاوهای دیگر
 میشود در این صورت بهتر این است که گاه به گاهی به فرج ماده
 و غلاف الت نر کاویکی از دواهای ذیل انجکسیون شود

(Solution of Boracic Acid) یا اینکه به طور رقیق

(Solution of Carbolic Acid) این را هم باید دانست که

از بعض نر کاوها اصلاً اولاد بوجود نمی آید بعض دیگر در يك
 ماده کاو اولاد نهاده و در ماده کاو دیگر اولاد بهم نمی رسانند در

این صورت باید کاورا به تر کاو دیگر عرضه داشته و علت را معلوم نمود .

سقط کردن . سقط کردن بچه بر دو قسم است یکی مسری و دیگری غیر مسری . سقط غیر مسری ان است که کاو بچه اش را سقط کند و علت سقط به کاو های دیگر سرایت نکنند هر گاه کاو در جای مرطوب بسته شود یا کرم در معده یا شکم پیدا شود یا غذایش هضم نشود یا آب متعفن و کثیف بخورد یا آب یخ و علف یخ بسته بخورد یا اگر مواد زهری در علف یا دانه باشد و بخورد ممکن است اینها سبب سقط بچه گردد .

یا اینکه چیزهای دیگر که مستقیماً سبب سقط گردد مانند افتادن . فشار رسیدن به بدن . رم خوردن و ترسیدن . ضربت خوردن . سفر کردن در سرما و یخ . رفتن در شل و گل و چسبن از جوی آب یا بلندی و از این قبیل چیزها که باید توجه نمود به کاو استن مصادف نشود هر گاه مصادف شد ممکن است که سبب بچه انداختن شود . هر گاه آثار بچه انداختن ظاهر گردید در صورتی که بچه در رحم نمرده باشد و آب غلیظ از فرج کاو جاری نشده باشد و کیسه آب نمودار نگردیده باشد ممکن است جلوگیری از سقط نمود به این طریق که ابتدا باید کاو را در جای آرام و راحت برده و اگر آلت درد دارد اول باید دردش را آرام نمود .

هر گاه کاو متوسط است يك اونس لودانم (One ounce of Laudanum) و اگر بزرگ جثه است دو اونس در يك خوراك به او داده شود اگر بعد از دوا باز درد باقي و آثار سقط ظاهر است چاره جز اينكه بچه را بيرون آورند نيست و در اين موقع بايد رجوع به بيطار شود

سقط مسرى . هر چند كاملا بر ارباب فن معلوم نكرديده ولي علمي است از سرايت ميكروب از كاوى به كاوى ديگر .

ميكروب يا جرم اين ناخوشي از زير كاويكه مبتلا كرده به ماده كاو سرايت ميكند بوسيله زبان يا دم يا الت تناسلى او و ممكن است در جائي كاو مبتلاي به اين مرض بسته شود و ميكروب مرض در زمين و ديوار طويله منتشر كرده و به كاو هاى ديگر سرايت نمايد . از اين است كه بايد از كاويكه سقط نموده خيلي احتياط كرد و جاهش را ضد عفوني نمود .

هر گاه اين مرض شيوع دارد بايد كاويكه ايسنن ميكرد و او را قدرى چاق و سر حال نگاهداشت و او را از كاو هاى ديگر علاحه كرده و در طويله اش استمرارا دواى ضد عفوني استعمال نمود در اين موقع دواى ضد عفوني بر در و ديوار و زمين طويله بايد استعمال شود يكي از دو قسم دواى ذيل

يا (5 per cent Solotion of Carbolic Acid) اينكه
(1 to 1000 Solution of Corrosive Sublimate)

واگر چنانچه کاو از این مرض بپه انداخت باید هر چه کشف است از او خارج گردیده و بپه ای که سقط کرده همه را شوزایند که اثری باقی نماند و باید کاو را کاملاً پاکیزه نموده و او را از کاوهای دیگر قدری دور علاحدہ نگاهداشت و او را ضد عفونی گردانید .
و از قرار ذیل دوا گرفته و انهارا مخلوط نموده و در

1 dram of Carrosive Sublimate.

1 ounce of Alcohol.

1 ounce of Glycerine.

یک گن اب داخل نموده و آن اب را بهم زنند تا دوا در اب حل گردد پس از آن در رحم کاو ترزیق نمایند و از همان اب دوا فرج کاو و دم و اطراف فرج شسته شود و بعد از آن همه روزه تا وقتی که اب از فرج خارج میشود کاو را با دوائی ضد عفونی پاکیزه نمایند خوراک آن کلو باید سبک باشد باید در هوای صاف و تازه بوده در روشنی باشد افتاب بیدن او بتابد اما نه افتاب کرم تابستان باید در مدت دوسه ماه مواظب بود که رم نخورد و نرسد قدری ورزش نماید به راه رفتن و چریدن .

بعد از سقط و احتیاطهای لازمه در هر چیز تا دوسه ماه نکند و نباید تر کاو بهشت آن کاو رود بعد از دوسه ماه دو روز بیش از تخم گیری باید رحم آن کاو با دوائی

(Sublimate-Alcohol-Glycerine Solution) شسته گردد

و در روزی که بناهست نخم گیری شود رحم با آب کرم شسته شده و آنرا کاو بر آن کشیده شود چونکه دوی دور و زبیش نطفه را می کشد لهذا در روز نخم گیری باید رحم با آب کرم شسته گردد .
 برای برطرف ساختن این مرض در جاهائی که انتشار یافته هیچ بهتر ازها کیزه کی و ضد عفونی ساختن کاو و جای کونیست اگر در این کار مواظبت شود مرض برطرف میگردد و اگر غفلت نمایند مرض مسری و خطرناک است .

دوی جلوگیری از سرایت این مرض به کاو های ابستن
 از قرار ذیل است

1 pound of Pulverized Hyposulfite of Soda.

1 pound of Sulfur.

10 pound of Common Salt

اینهارا داخل هم نموده در عرض هفته دو یا سه دفعه هر دفعه يك مشت به هر کاوی که ابستن است داده شود .

نکارنده کتاب « کاو و طویل و شیر » (۱) مینویسد «

شیر کاو که سقط کرده چند آن در مواد آن فرق حاصل نشده ولی استعمال آن بی خطر نیست بهتر است که صرف نظر از آن شیر شود و از خطر نقل مرض به حیوانات دیگر هم اسودی حاصل گردد . امید است که اقدامات عمومی بالاتری شده و سرم مرض سقط بتواند کاملاً جلوگیری از این مرض نماید .

مستر « دوگلاس » (۲) مفقش بيطاری ایرشتر اخیراً اعلام میدارد که در ۶۰۲ سر کاو ابستن که مبتلا به مرض سقط بوده اند و صدی چهل از آنها در شرف سقط

(۱) Cows, Cow House and Milk,

(۲) T. A. Douglas M. R. C. V. S,

بوده بوسیله سرم به صدی 4 تخفیف یافته • مستر دوکلاس الی ماه جون ۱۹۱۷ به ۲۶۴۰ سرکاو سرم زده و علاج نموده و تصور میکند که بوسیله این علاج مفید این مرض را بکلی بر طرف و ریشه کن نماید •

نگارنده کتاب (حیواناتی زراعتی بریطانیای کبیر) مینویسد

« شعبه بيطاری وزارت فلاحات در سال ۱۹۲۲ دواي « تزریق ضد سقط کاو » (۱) را اعلام نموده است برای کله هالی که این مرض در آنها سراپا نموده و مقصود از آن علاج این است که کاهها سقط ننموده و بوقت خود کوساله اودند » نگارنده

مزبور شده هي از آن دوا نوشته که دیگر اینجا جای ترجمه و نقل

نیست ارباب فن رجوع به آن کتاب نمایند •

برای تزریق دوا به کاهالات و اسباب مخصوص است که

باید از دوا خانها جست و هرگاه انجمن و سوسیتهي کاو تا سپس

شود این آلات و اسباب در مرکز انجمن باید موجود باشد تا

اعضاء انجمن در وقت حاجت آنها را استعمال نمایند •

پیس شدن • گاهی میشود که بجهت خوراک نامناسبی از قبیل

علفهای زهری یا کثافت یا خوراک دیگری که عادت نکرده کاو

برواری پیس میشود و در این وقت خوراک نکرده در یکجا ایستاده

نفس میزند بعض وقتها شکمش ورم میکنند و در پهلوئی چپ

خوراکی که هضم نشده زیر دست معلوم میشود اگر در این حال

حیوان بخوابد بطرف پهلوئی راست میخواهد •

دوايش مسهل سبکی است • سه ربع رطل الی يك رطل

(۱) Epizootic abortion in Cattle or Slipping Calf.

نمک فرنکی را (Epsom Salts) در قدری آب گرم حل کرده و دو اونس زنجبیل کوبیده و در آن ریخته به کاو داده شود .
 خوراکی که داده میشود مایع باشد مانند شور بای سبوس کنندم یا جو بطور گرم لازم است با آب گرم کاو تنقیه شود و آب ازادانه و فراوان به کاو داده شود اما آن آب سرد نباشد .
فی کرمه . بعض اوقات بجهت خوراکی های بد مانند علف زهری یا بایخ زده یا کثافت یا خوراک سنکین و زیاد کاوی میکند و از آن سبب از خوراک باز می ایستد . نباید حیوان را به این حال گذاشت والا قوه اش تحلیل رفته از کار می افتد دوایش نیم رطل الی یک رطل نمک فرنکی (Epsom Salts) است آن را در آب گرم حل کرده با قدری زنجبیل کوبیده به او داده شود و خوراک او را بطور مایع بدهند و هر قدر بمغورد آب تازه به او داده شود .

توبرکولاس . (Tuberculosis) این ناخوشی مسری و مخوف بیشتر از هر ناخوشی به کاو صدمه میزند خصوصا در جائی که کاو زیاد و همه در یکجا یا نزدیک هم دیگر باشند . جرم این ناخوشی خیلی زود از کاوی به کاو دیگر منتقل میشود و این جرم یا میکروب با چشم دیده نمی شود مگر بوسیله خردبین . چون این ناخوشی مسری است در ضلع صفتی ماحزن کاو و جای کاو

خيلي بايد مواظب و دقيق بود . از راهای زباد اين مرض از كاو مريض به كاو های سالم سرايت ميكند از انجمله اگر جرم مرض در اندرون كاو و به شش سرايت کرده حيوان سرفه کرده و جرم های مرض از دهن و آب دهن او هرا كنده ميكردد و اين جرم در ظرف آب ، در آخور ، بلکه در چراگاه و پنج گياه منتشر شده حيواناتي ديگر كه از ان ظرف و آخور آب و خوراك ميخورند يا در ان چراگاه ميچرند جرم مرض به انها سرايت کرده و مبتلا ميكردند حتي حيوان مريض بهر جائی كه عبور كند جرم مرض از او پرا كنده و منتشر ميشود زيرا جرم مرض در تپاله ، در ادرار ، در شير ، و در پوست كاو هم لانه گرفته و ممكن است به حيواناتي ديگر سرايت نمايد و اگر در شير باشد به انسان سرايت ميكند .

اجمالا مرض بدی است و در جائی كه شيعوع يافت خرابی و تلفات دارد حيواني كه اين مرض را گرفت ممكن است چند ماهی زنده مانده بعضي تا يکی دو سال هم زنده مي مانند اما مشكل اينجا ست كه زنده بودن كاو مريض سبب ابتلاي كاو های ديگر است در اروپا و امريكا و در پرورش كاهاى منظم علاج اين مرض آسان است و بوسيله نظافت و تشخيص مرض و تزريق ادويه مرض را بر طرف ميتابند اخيرا در مملكت دانمارك براى بر طرف نمودن اين مرض در هر جا دو پرورش كاه ترتيب داده و حيواناتی كه

از روی امتحان علی معلوم کردید که سالمند در پرورشگاه مخصوص جا داده و در پرورشگاه دیگر حیواناتی مریض را جا داده و معالجه نمودند معلوم است که این طریقه علاج بدون نظم کامل میسر نمی شود ولی برای جلوگیری از مرض اول باید جای کاو و در و دیوار جا را شست و شو نموده همیشه ضد عفونی نمود دوم کاو خارجی را بدون امتحان و یقین بر سلامت او نزد کاوهای سالم راه ندهند و کاوهای سالم را از کاوهای غیر معلوم الحال علاحد نگاهدارند . برای شناختن مرض و درجه مرض آلات و میزان الحرارة مخصوص است که باید بدستور العمل ببطار آن را استعمال نموده سرم مرض تزریق گردد .

طاعون کادی . (Rinderpest) مرضی خطرناک بلکه مهلك است ابتدا تب عارض گردیده گاهی حیوان لرز میکند دهن خشك و گرم میگردد گاهی سرفه میکند . بیس میگردد . کم خوراك میکند . عطش عارض میشود شانه و پاها را عقب حرکت داده دراز میکشد گاهی خوابیده دست و پا را دراز میکند دندانها را بهم میساید خمیازه میکشد هر گاه مرض شدید باشد حرارت دهن و گوش و دست و پا متفاوت است گاهی سرد میشود گاهی گرم حیوان خوراك نمیکند نشخوار نمیکند خوابیده و سرش را بکطرف پهلویش میکندارد زدن نبض زیاد میگردد گوشت

دندان و زبان قرمز میشود اب از چشم و دماغ جاری میشود
نفس بدبو میگردد تپاله که دفع شود دران خون دیده میشود سرفه
زیاد میکند و حیوان بی طاقت گردیده قادر بر حرکت نیست بعض
اوقات پوست زیر شکم و نزدیک پستان یا سینه یا نزدیک کفل می
ترکد از ترکیدن پوست امید علاج مرض میرود هرگاه پوست نترکد
و حیوان به اسهال افتد زود تلف میگردد .

بعضی عقیده دارند که این مرض درجه هائی دارد که به ضعف
یا شدت باید ان درجه ها را طی کند و پرستار کاو باید از روی
تجربه پرستاری و مواظبت بگذارد که طبیعت درجه مرض را بگذرانند
به این طریق که وقتی اثر مرض دیده شد و هنوز شدت ندارد
هشت اونس نمک فرنکی (8 ounces of Epsom Salt) و چهار
اونس نمک طعام در يك گلاس اب گرم حل کرده به کاو دهند
تا معده اجابت کند یا بعبارت ساده حیوان تپاله بیند ازد اگر تپاله
نپنداخت بعد از يك ساعت دوباره همان مقدار دوا داده شود
به همین قرار در هر يك ساعت يك خوراك دواى مذکور داده شود
تا اینکه معده اجابت کند . پس از ان بفاصله دوازده ساعت
(One ounce of Cream of Tartar) در هشت اونس اب
ذاغ حل کرده بگذارند سرد شود و هر چهار ساعت يك مرتبه
داده شود . خوراکی که داده میشود اگر حیوان بغورد باید

کمي سبوس بطور شور با داده شود ولی سرد باشد اگر حيوان اسهال نکرفته است هر قدر بمغورد اب به او داده شود اما اگر اسهال گرفت اب کم داده شود . اگر حيوان رويه بهتري است بايد او را در جاي علا حده نگاهداشت ولي جاي غير مرطوبی بلکه جای پاکيزه و در هوای تازه باشد خوراك چند روزه ان بايد سبك باشد از قبيل سبوس يا اب يا غلف تازه ولی کم اگر مرض شدت ندارد كيسه يا هارچه زبری در اب گرم و کر باليك اسيد فشرده با ان هارچه بدن کاو پاکيزه شود . اگر کاو کوماله دارد نبايد گذاشت در اين اوقات نزد مادرش بيايد والا انهم مبتلا ميشود . جائی که کاو مريض بسته يا در انجا مبتلا گردیده بايد با دواي ضد عفونی پاکيزه گردد . تمام تپاله و کثافت ان کاو را بايد بسوزانند .

این مرض ممکن است که از وقت يروز تا هفت يروز طول بکشد در تانارستان روسيه و مملکت جاھون تلفات اين مرض زياد نيست اما در جاهاي ديگر که شيوع يافته کمتر از صدي ده کاو هاي انجا جان بدر برده اند در سال ۱۸۶۵ و سال ۱۸۷۲ اين مرض در انگلستان شيوع يافت و دولت ناچار از ورود کاو هاي خارجي به ممالك خود جاوگيري نمود مگر کاو هائی را که برای کشتن فوري وارد ميکردند . در سال ۱۸۹۶ و ۱۸۹۷ اين

مرض در افریقای جنوبی شیوع یافته و حیوان زیادی تلف نمود
هراسرکاج از تزریق سرم که از خون کاو طاعون زده ترکیب
کرده بود و به حیوانهای سالم میزد جلوگیری از شدت شیوع مرض
نموده و در آن وقت شاید صدی ۷۵ از کاوهای مریض را علاج
نمود و حالیه همان سرم ضد طاعون است که جلوگیری از مرض
مینماید .

آبله کاوی . (Cow-Pox) این مرض مسری و ممکن است

از کاوی به کاو دیگر سرایت کند و علت آن غالبا از کثافت و
بی تمیزی جا یا تنگی جا و کاو زیاد در آن جا است . در وقت
بروز حیوان تب خفیفی نموده و پستان یا سرهای پستان ورم کرده
و داغ میشود و دانه های آبله به اندازه دانه نخود بطور پهن روی
پستان بیرون می آید بعد دانه ها آب گرفته قدری بزرگ شده و
میتراکد بعد از آن روی زخم دانه پوست قرمز تیره بسته و غالبا
سر پستان و مژشیر بسته میشود از این جهت حیوان درد کشیده
و صدمه می بیند تا جایی که امکان دارد باید پوست را جدا نموده
و شبر دوشیده شود هرگاه دانه زیاد است و کاو در زحمت است
سه گرین (3 grains of Permanganate of Potash)
پرمنگنات اف پتاش در قدری آب گرم حل کرده با اسنچ به ملایمت
پستان را بشویند یا اینکه قدری آب داغ در ظرفی کرده و زیر

هستان بگذارند تا بخار آب درد را كم نموده هستان را ملايم سازد اما پاهاي عقب كاو را به پندند و بايد مواظب بود كه اب داغ به هستان نرسد كه كاو صدمه مي هسند پس ازان هستان را با هارچه پاكي خشك كردانند و به ملايمت كاو دوشيده شود .

كاو بايد در جاي علا حده برده شود زمين انجا بايد كاملا خشك باشد تا حيوان كه ميخوايد هستانش به جاي تر و كشي ف مالايده نشود در اروها در اين وقتها كاو را با اسباب شيردوشي مي دوشند اكر با دست دوشيده شود بايد دست خشك باشد و بعد از ديشيدن دست را با صابون بشورند اكر با شيردوشي (Milk Tube) دوشيده شود ان را با اب دواي ضد عفوني بشورند چونكه مرض مسري است شير كاو را بايد جوشانيده و استعمال نمود بعضي كه دقت دارند ان شير را نميخورند ممكن است اكر ان شير به بچه داده شود صورت بچه دانه يا جوش بيرون آورد . خوراك كاو تا چند روز بايد سبك باشد .

نكارنده هرورش كاو در هندوستان مي نويسد « اين مرض مسري است اما خطرناك نيست مگر در وقتي كه در علاج غفلت شده در جا و خوراك و پاكي بزمي سهل انگاري شود . اين مرض در مدت عمر كاو يك دفعه بروز مي كند . اينرا هم بايد دانست كه اكر مواظبت در زخم هستان نشود و مكس روي زخم بنشيند چشمه هستان بسته شده و ممكن است شير حيوان كم كردد .

تب شیری • (Milk Fever) غالبا گاوبکه زياد شیر میدهد يا چاق است اين مرض را گرفته و تلفات انهم زياد است هرگاه گاو چاق در وقت شیر دادن خوراك زيادی خورده باشد به اين مرض مبتلا میشود يا اينکه گاو هر شیر بعد از زائيدن مبتلا میشود در تغیر آب و هوا يا در هوای سرد يا در سفر حيوان راه زياد برود ممکن است به اين مرض مبتلا شود • گاو هر شیر هرگاه ساختمان پستانش درست نباشد و ممر شیر طبعاً يا بواسطه عارضه مرتب نباشد بعد از زائيدن ممکن است خون در رکهای پستان و جاني که شیر توليد شده و جريان مي يابد جمع کرديده و سبب تب شیری گردد • در بروز مرض هرچند تب عارض نشده و اگر عارض شود خفيف است اما ناکهاني حيوان سست گردیده ممرش را پائين می اندازد خوراك نمیکند نشخوار نمیکند شاخها داغ میشود شیر کم میکند بعض اوقات شیر قطع میشود چشمها برافروخته و سفیدی چشم قرمز میشود حيوان خوابيده و حرکت نمیکند در اين وقت حرارت بدن زياد گردیده و بي هوش میشود چشمهايش باز و بي حرکت مي ماند در اين وقت بايد زود علاج کرد والا همينکه حيوان بي هوش گردید مرکش نزديك است •

در اروها بوسيله باد انداختن به پستان جلوکيري از تلف

شدن می کنند به این طریق که با اسبابی که مخصوص این کار است هوا را به پستان کاوشار می دهند یا اینکه اگر آن اسباب در دست رس نیست سر پستان لاسیتیکی (Milk Tube) را نوی سوراخ سر پستان نمود و پمپ می کنند با هواده دو چرخ را به آن وصل نموده و هوا داخل پستان می نمایند قدری که هوا داخل گردید دست روی پستان می مالند تا هوا به رکهای بالای پستان برسد قدری تامل نموده و کاو را می دوشند تا هوا بیرون آید بعد از سه چهار دقیقه دو باره هوا داخل پستان نموده و چند بار این عمل تکرار میشود تا حیوان راحت گردد سپس به بیطار رجوع میشود تا اگر عمل جراحی لازم است فوری اقدام شود .

نکارنده کتاب پرورش کاو در هندوستان می نویسد « بعضی کویند تلفات این مرض از صد ۷۵ است ممکن است این مطلب درست باشد اما من معالجه هوموپاتی (Homœopathy) نموده از تلفات کلی جلوگیری نموده ام اگر کاو خوابیده و سرش را به یکطرف پهلویش گذاشته باید سرش را از آنجا برداشته و به جای دیگر گذاشت اگر دو باره و سه باره سرش را از آنجا برداشتند و باز برد و سر جای اولی گذاشت معلوم میشود که تب شیری دارد . در وقت بروز مرض از این قرار دوا داده شود Aconite-lx و Belladonna-lx یک درمیان بفاصله یک ساعت یا نیم ساعت ده قطره دانه شود هرگاه کاو حالش بدتر شود و در درجه دوم مرض رسد از همان دوا داده شود . اگر حال حیوان در درجه سوم مرض رسید از این قرار دوا داده شود Arsenicum alb-lx و Ammonium causticum-lx یک درمیان به فاصله پانزده یا بیست دقیقه ده قطره داده شود .

بعد از آنکه حال حیوان بهتر گشت و معلوم گردید که از خطر جسته است از این قرار دوا داده شود Nux Vom-lx و Bry Alb-lx یک درمیان بفاصله یک یا دو ساعت ده قطره داده شود . در بروز مرض نصف شیشه (Eng's Fruit Salts) نمک میوه یا دو اونس نمک طعام در یک لیوان آب گرم به کاو داده شود هرگاه از آن دوا کاو تپاله نبینداخت بعد از یک ساعت همان اندازه نمک میوه و نمک طعام داده شود

به تجربه من بمك میوه در این وقت خیلی مائز واقع گردیده .

خوراك حيوان در این روزها باید سبك باشد كندم نیم
کوبیده یا برنج شکسته یا جو کوبیده داده شود علف و خوراك
مقوی داده نشود تا اینکه اطمینان رفع مرض حاصل گردد شیر
کاو در چند روز باید هر دوسه ساعت دوشیده شود .

کرم شکم . این مرض از اب نا صاف و خوراك بد پیدا
میشود و غالباً کوساله این مرض را میکبرد بعض وقتها اگر در گله
يك کاو کرم در شکمش باشد کاوهای دیگر را هم ناخوش میکند
و در شکم آنها هم کرم پیدا میشود . چند قسم کرم است که
در شکم کاو پیدا میشود يك قسم کرم كوچك باریکی است قسم
دیگر دراز و مثل کرم زمین اما سفید رنگ است قسم دیگری
است که پهن است و گاهی هم خیلی دراز میشود در شکم بعض کاوها
ممکن است که دو قسم از سه قسم مذکور کرم پیدا شود .

بروز این مرض از تپاله کاو معلوم میشود بعض وقتها حیوان
سرفه کرده و از دهانش کرم بیرون می آید . حیوان از این
مرض گاهی سرفه میکند ، میل دارد خاك و گل را بلیسد گاهی
گل میغورد ، شکمش بهم خورده بقاءده معمول تپاله نمی اندازد .
خوراك بطور معمول و بقدر اشتهايش میغورد . رفته رفته کوشهایش
او بزان میشود . دندان بهم میساید . بعض اوقات زرد شکم پیدا

میکنند و گاهی هم کرم از او دفع میشود در هندوستان دوی

ذیل داده میشود .

Spirits of Turpentine	1 dram,
Spirits of Comphor	80 drops,
Castor Oil	4 ounce
Linseed Oil	8 "
Phenyle	20 drops
Sulphur	$\frac{1}{2}$ ounce

دوی فوق را گرفته همه را درست مخلوط نموده به حلق کاو بریزند و هر هفته همین دوا به کاو داده شود تا اینکه کرم های شکم بمیرد و همراه تباه از کاو دفع شود بعد از آنکه معلوم شد دیگر اثری از کرم مرده در شکم کاو نیست دوا داده نشود دوسه روز بعد از آن در اول صبح چهار اونس نمک فرنکی (Epsam Salts) در يك لیوان آب کرم به کاو داده شود و بفاصله پانزده دقیقه بعد از نمک فرنکی نیم رطل روغن بزرکتمان خالص داده شود هرگاه درست معده اجابت نکند نیم رطل دیگر روغن بزرکتمان داده شود .

بعد از دوسه روز باز همان مسهل که عبارت از نمک فرنکی و روغن بزرکتمان است داده شود و اگر کاو بزرگ جثه باشد الی دو مقابل اندازه فوق مسهل داده شود . مسهل برای این است که کرم مرده در شکم کاو نماند اگر در شکم باقی ماند حیوان را تلف میسازد .

در این وقت بجز دیکه کاو نهاله اندازد باید نهاله از جای کاو بیرون برده شود و آن را بسوزانند آب ازادانه و فراوان داده شود و جای حیوان پاکیزه شده ضد عفونی گردد .

زخم پا و دهن . این مرض مسری و تب هم می آورد و تناول های به اندازه دانه لویا در دهن و پا های حیوان و اگر کاو ماده باشد در اطراف پستان بیرون می آید . بعض اوقات فقط در دهن تناول میزند بعض وقت به پاها میزند این مرض در کوسفند پیدا شده و از شیر کاو و کوسفند مریض به انسان هم سرایت میکند علت بروز مرض غالبا سرایت از حیوان مریض است به حیوان سالم و علت اصلی آن ممکن است از کثافت و جای کثیف باشد که حیوان را در آنجا به بندند ولی مشکل است علت اصلی را فهمید آنچه معلوم است همان سرایت مرض است از حیوان مریض به حیوان سالم . در بروز مرض حیوان تب میکند و تناول در دهن و پاها بیرون می آید و بعد از ۲۴ ساعت تناولها شکافته شده و زخم آن باقی میماند زخم دهن بعض اوقات به زبان هم اثر میکند زخم پا در جائی است که پوست و سم بهم وصل میشود حیوان کم خوراک میکند بی حال نموده میشود اگر نر کاو است نباید از آن کار گرفت والا ممکن است سم بیندازد اگر ماده کاو است و شیر دهد باید به ملایمت او را دوشید و شیر آن را هم باید

جوشانیده و استعمال نمود . زخم ها همه روزه دو دفعه باید
شسته شود . گرین پرمنگت (Permanganate of Potash)
اف بتاش در يك لیوان اب ریخته نیم اونس زاج بران علاوه نموده
و زخم را بشورند در وقت دیگر دوازده اونس نمك طعام در دو
لیوان اب کرم ریخته زخم را بشورند با ها را با اب و فیل بشورند
گاهی با اب کرم و صابون بشورند مرخم ها از این قرار است .

Mustard Oil	8	ounces
Turpentine	4	"
Comphor	4	"
Phenyle	1	"

هر کان پستان کاو هم زخم باشد دواي فوق به زخم مالیده
شود و پستان را در پارچه بسته از روی کمر کاو باریسمان محکم
به بندند تا مکس بر زخم نشینند . اگر تب کاو زیاد است و حیوان
خیلی بی حال گردیده و خوراك نمیکند از این قرار دوا داده شود .

Comphor	$\frac{1}{2}$	ounce
Mitrate of Potash	3	ounces
Arrack	$2\frac{1}{2}$	"
Water	20	"

دواي فوق در يك روز دو دفعه داده شود . نمك به کاو عرغه
دارند خوراك حیوان علف تازه یا سبوس کندم یا جو باشد تا زودتر
رفع مرض شود جای حیوان باید کاملاً ضد عفونی گردد ظرف اب
و ظرف خوراك شسته شده و ضد عفونی گردد .

خانمه

در خانمه خلاصه بیان کیتین فراست (G. H. Frost) را که در سال ۱۹۱۸

در پرورش کاوشیر نموده به نظر خوانندگان میرساند .

قاعده کلیه تخم گیری حیوان که تا اندازه مورد قبول بعض
از ارباب فن آمده این است که شخص پرورش دهنده يك قیپ
یا يك جور کاوی را پسند نموده و از همان جور کاو تخم گیری نماید
ابتدا در میان همان قسم کاوان را که بهتر و مزیت دارد انتخاب
نموده از نر و ماده همان جنس کاواولاد بوجود آورد و از این رو
اختیار تشکیل نسل را بدست خود آورده و در همان سلسله هر قدر
اولاد بوجود آید خوبهائی ان را نگاهداری و بد ها را از سلسله
نسل بیرون نماید (در اینجا گفته یکی از ارباب فن متراسمیت را
لازم است نقل نمود که میکوید ۱۷۰ سال طول کشید تا مردم
هولند نسل فریشین را به درجه امروزی رسانیدند ولی نقشه زحمات
انها برای ما کشیده شده و آماده است و ممکن است ماها زود تر
به مقصود رسیدیم . م . ح . ك .)

یکی از مقاصد اولیه انتخاب باید این باشد که حیثیات مطلوب
اسلاف را در سلسله نسل تکمیل نموده و عیب انها را حتی الامکان
بر طرف نمایند و این مطلب بسته به کفایت و تجربه و سر رشته

پرورش دهنده است که انتخاب نر و ماده را از روی دانش بنیاید چه انتخاب اساس عمده تشکیل نسل و جنس کاو و ساختمان کاو است و حسن انتخاب ان است که بعد از چند طبقه در همان سلسله اخلاف بهتر از اسلاف کردند .

در وقت انتخاب پرورش دهنده باید يك جنس کاو که مقصود و منظور او است انتخاب نماید و مقصود او دلیل او باشد در عمل انتخاب و باید بداند که کدام رقم کاو فائده مند است کدام رقم خوش هیکل است و کدام رقم ظریف است نظر او بهج کدام از اقسام انها نباید باشد بلکه باید نظرش بهان قسمی باشد که از اول انتخاب کرده و ان را مصدر و میزان نسل برای خود قرار داده است و لولاینکه بعد از چندی قسمهای دیگر نظر او را جلب نماید باید چشم پوشی از هر رقم و هر تبیپ نموده و همان میزان و جنسی را که در اول منظور نموده انتخاب نماید هر چه میخواهد باشد باید از طریقه انتخاب اولی خود بهج وجه من الوجوه منحرف نکرد تا اینکه خون در سلسله نسل خالص بماند در این باب نه فقط سعی پرورش دهنده باید در انتخاب جنس باشد بلکه باید سعی کند که داخل سلسله و در يك خانواده نسلی که دارد پرورش میدهد خون خالص مانده و از اختلاط محفوظ ماند تاکید در این مطلب برای این سات که پرورش دهنده حیثیات و خصایل اسلاف نسل انتخاب

شده خود را میداند که چه است و از آنها چه بوجود خواهد آمد
خون خارجی سلسله نسل کاو او را بهم نزده و اختیار تشکیل
نسل را خون خارجی از دست او نبرد .

نفوذ نر در نسل . به تجربه ثابت گردیده که اثر های قابل

انتقال از نر خیلی زیاد تر از ماده است در نسل حیوان هر چند
مشهور است که نر مسئول نصف اثار نسل است و ماده مسئول
نصف دیگران اما اینطور نیست نر در طبقه اول نسل دارای
نصف اثار قابل انتقال است در طبقه دوم دارای سه ربع در طبقه
سوم دارای هفت از هشت قسمت و در طبقه چهارم دارای هائزده
از شانزده قسمت اثر میباشد این است نفوذ نر در طبقات نسل و
هرگاه انتخاب از روی اساس بشود بعد از چند طبقه تمام ساختمان
نر کاو در نسل ظاهر میشود از اینجا اهم بودن انتخاب نر کاو در
سلسله نسل ثابت میگردد .

مناطق مختلفه و اب و هوا و نفوذ ان در نسل خیلی است و جای

بحث است و مطلب بیجیدکی دارد اما از نقطه نظر عمل خوراك
و انتظام پرورش و تربیت در تکمیل نسل مدخلیت تام دارد .

در توجه پرورش . وضعی که حیوان را پرورش می نمودند

بکلی تغیر یافته و حالیه نتیجه خویبهای پرورش منظم بر همه کس
ثابت گردیده است مسئله خوراك حیوان از جمله مسائل مهم است

وان را در درجه اول باید دانست زیرا حیواناتی قوی همگی
 بجهت خوراک خوب و مرتب از نسل حیواناتی کوچک جثه بوجود
 آمده است نه فقط همگی آنها بزرگ گردیده بلکه ساختمان بدن و
 صحت آنها هم مانند هیکلشان مکمل گردیده است . اولین وسیله
 ترقی و تکامل حیوان و ما حاصل از حیوان خوراک خوب و مرتب
 است و خوراکي که مناسب حال حیوان باشد و نگاهداری حیوان
 از سرما و گرما و دشمن خون او و فراهم آوردن اسباب آرامی و
 راحت حیوان و تربیت آن .

پرورش دهنده باید در جایی که حیوان پرورش میکند مناسبات
 اینجا ، نرخ ارزاق اینجا و مصرف شیر یا گوشت اینجا را بداند و پیش
 خود بر آورد کرده خرج و مصرف را بسنجد و بر حسب موقع حیوانی
 را پرورش دهد که موافقت با آب و هوای اینجا داشته باشد زیرا
 همه قسم حیوان در همه جا نمی تواند فائده برساند خصوصا کاو شیر
 که آب و هوا در او مدخلیت تام دارد . تجربه که در کاو شیر
 شده این است که غالبا کاو بزرگ جثه در زمین های پست و
 دشت و چمن و چراگاه بهتر زیست میکنند و کاو کوچک جثه در
 کوهستان و جاهائی که مرتفع کم است نسبتا بهتر گذران مینماید .
 باید در ساختمان بدن کاو خیلی دقت کرده شود انتخاب کاو .
 تا اینکه صحت و گذران عمر خود و نسل او دوام یابد هر حیوانی

که لاغر و مردار بارنجور است نباید در گله راهش داد و لو داری
 شجره نامه باشد ولو داری یاد داشت خوب باشد . در عمل
 انتخاب تنها شجره نامه را نباید نگاه کرد به کاو بی شجره نامه هم
 نمیتوان مطمئن کرد دید شجره نامه برای بیان نسل و ابروی کاو است
 اما حیوان باید دارای نشانهای خوبی موجوده هم باشد تا وعده
 و انتظاری اولاد خوب دهد در هر مورد که باشد انتخاب باید از
 روی صحت بشود هر واضح است که در نسل شجره دار حیوان خوب
 پیدا شده و بر حیوان غیر شجره دار ترجیح دارد و نسل را خیلی
 سریع به شرف داده و از روی اسناد راه تجربه باز گردیده و عیب
 های نسل زود رفع میگردد . بعض حیوانها هست که خیلی
 زود اثر خود را منتقل مینمایند از این رو لازم می آید که در
 انتخاب نر که بیشتر اثر خود را نقل مینماید دقت شود .

اگر در ابتدا نقطه نظر پرورش دهنده در عمل انتخاب تکمیل
 يك اثر خوب نسل باشد به مقصود خود زود تر میرسد . تا اینکه
 منظورش تکمیل چندین اثر خوب باشد و وقتی در سلسله نسل عدد
 زیاد کردید تکمیل چندین اثر خوب هم سهل میگردد .

در تکمیل نسل یاد داشت اسلاف در وزن و اندازه همگی
 و شیر و رنک و حیثیات دیگر لازم است تا انتخاب را بتوان بطور
 کامل نمود سلیقه انتخاب بسته به اطلاع و تجربه پرورش دهنده است

و نتیجه انتخاب بسته به انتظام پرورش و تربیت پرورش دهنده می باشد .
 پرورش دهنده از اول باید بداند که از کار خود چه نتیجه
 می خواهد بگیرد اگر منظورش منافع و تجارت است امری است
 علاحه ولی اگر منظور تکمیل یک نسل خالص و تشکیل یک
 نژاد باشد باید قدری زحمت بکشد صبر و پشت کار داشته باشد
 با اطلاع کافی در فن و کار خود و چون مقصود و منظور عالی است
 باید متحمل مخارج ابتدائی هم بشود .

هرگاه کسی کاو غیر شجره دار یا کاو غیر معلوم النسب دارد
 و بخواهد تخم گیری کند بهتر این است که از نر کاو نسل خالص
 تخم گیری نماید زیرا نر کاو که از نسل خالص باشد چند طبقه
 بعد ممکن است اولاد او کاما پیش با نسل خالص مقابلی کند هر چند
 نر آن برای تخم گیری یا اینکه برای سر سلسله شدن تعریف ندارد
 اما برای مصرف کردن و فائده فوری خوب است .

کاو جوان . کاو شیر جوان را باید از کوساله کی توجه نمود
 تا زود رشد نماید و بالغ گردد . کاو بکه بخواهند پر شیر گردد
 باید در جوانی زود تخم گیری شود و این مطلب در صورتی خوب
 است که کوساله کاملا رشد کرده باشد . بعضی گویند که
 کاو جوان در صورتی که رحم آن رشد طبیعی نکرده باشد و ظاهرا
 رشد او سبب گردد که بطلب نسل آید ممکن است که تخم گیری

سبب اختلال رحم گردد از طرف دیگر تجربه نشان داده که کاو جوان که بطلب نسل آید و تخم گیری نشود ممکن است که رشد درونی او مختل گردیده و بعد ها نسل نکیرد و اگر در وقت بلوغ آبستن گردد و در مدت آبستنی خوراک مقوی و مرتب به او داده شود بهتر است تا اینکه دیر آبستن گردد . کاو جوان که رشد کرده باشد در سن ۲۱ ماهه تخم گیری شود خوب وقتی است کاو جوانی که تخم گیری نشده در هر سه هفته دوسه روز مست میشود و در این وقت است که جرم مرض سقط بیجه به رحم او صراحت میکند یا اینکه مرض نازائی میکیرد از این جهات زود آبستن شدن برایش خوب است و خوبی دیگر اینکه در وقت بلوغ آبستن شدن آلات شیرش مرتب و مکمل گردیده خیلی بهتر از اینکه دیر آبستن گردد میشود چونکه آلات شیر در جوانی و موقع بلوغ آماده مرتب شدن و مکمل شدن است و حیوان عادت میکند به اینکه مرتب شیر دهد و این عادت باید در جوانی بشود از این لحاظ بهتر این است که از بیجه کی پرورده گردیده و رشد نماید تا اینکه در بلوغ بموقع آبستن گردد . در زه اول باید سعی کرد که مدت شیر زیاد گردد لازم نکرده است شیر زیاد بدهد بلکه برای عادت دادن ب مدت زیاد باید توجه نمود تا اینکه بعد ها این عادت در او بماند کاوی که مدت شیرش کم باشد و چند ماهی شیر

دهد فائده ندارد . کاو جوان در دفعه دوم باید دیر تر ابستن
 گردد زیرا ممکن است اگر دوباره زود ابستن گردد شپرش کم شود .
 در پرورش کاو هر قدری که توجه شود خواه کاو جوان باشد
 خواه پیر همان اندازه ترقی و تکامل حیوان زیاد می‌گردد و ترقی يك
 کاو بسته به توجهی است که به اسلاف او چه از حیث پرورش
 و چه از حیث انتخاب شده باشد . هرگاه از روی این ترتیب
 عمل شود ممکن است حیوان خوب پرورش نموده فائده از آن برده
 و در اختیار خود نسل خالص و مفید بوجود آورد .

صورت وزن و مقدار انگلیسی که ذکرش در این کتاب شده

۸	درم	۱	اونس
۲۰	اونس	۱	پینت
۲	پینت	۱	کوارت
۲	کوارت	۱	بطری
۲	بطری	۱	گان
۱۶	درم	۱	اونس
۱۶	اونس	۱	رطل
۱	گان	۱۰	رطل وربع
به حساب شیر ایرشتر در اسکاتلند			
۱	گان	۱۰	رطل
۹۸	مثقال	۱	رطل
۱۲	اینچ	۱	فوت
۳	فوت	۱	یارد
۴۸۴۰	یارد	۱	ایکو

کتابهایی که در نکارش کاوانامه ترجمه شده یا به مطلب آن
مراجعه گردیده از قرار ذیل است

Farm Live Stock of Great Britain, 5th Edition
by Rabert Wallace M. A; LL. D.

The Cattle of the World,
by Alvin Howard Sanders D. Agr. LL. D.

The National Geographic Magazine,
December-1925.

Leaflets of 1926, by E. J. Bruen I. A. S.
Live Stock Expert to Government,
Bombay Presidency.

Manual of Farm Animals,
by M. W. Harper

Scientific Feeding of Animals,
by Dr. O. Kellner.

Cow Keeping in India,
by Isa Tweed.

Cows, Cow House and Milk,
by G. Mayall.

Bulletin No. 56 of 1913,
by J. B. Knight M. Sc., and E. W. Horn.

صفحه	سطر	غاط	صحیح
۵	۲	قبيله	قبیل
۷	۳	بیش	بیش
۸	۲	پروش کاو	پروشگاه
۹	۷	این	این
۲۰	۸	افتادن	افتادند
۲۰	۹	بی شاح	بی شاخ
۲۴	۱۲	هلد	هند
۲۶	۸	سرکری	سرکزی
۲۶	۱۴	هرار	هزار
۲۷	۲	میران	میزان
۲۷	۲	بلکه ز	بلکه از
۳۵	۲۳	بك سنه	يك سند
۴۰	۱۵	رای	برای
۵۴	۱۰	کاوهای	کاوهای
۵۵	۱۳	حجله جغرافیا	مجله جغرافیا
۵۷	۳	نمائی	نمای
۶۰	۱	میجائی	میجای
۶۳	۴	تواناتی	توانائی

صفحه	سطر	غاط	صحيح
۶۳	۱۴	کوشه	کفته
۶۴	بالاي	کاوی سويسي	کاو فرانسه
۶۶	صفحه	کاو سويسی	کاو فرانسه
۷۷	۳	رائیدن	زائیدن
۸۶	۳	کشتاری	کشتاري
۸۶	۱۵	شبر	شبر
۸۸	۱۲	نجر به وقوف	نجر به و وقوف
۹۱	۳	بعض	بعضي
۹۱	۱۴	هستان	هستان
۹۴	۱۷	کردیده	کردیده
۱۰۱	۸	جap	جap
۱۰۲	۲	نضافت	نظافت
۱۰۷	۷	با ساختمان	با ساختمان
۱۱۰	۴	دادن را	دادن ارا
۱۱۲	۲	زیر	زیر
۱۱۳	۱	صبح است	در صبح است
۱۱۴	۹	زیا شدن	زیاد شدن
۱۱۵	۷	صفت	صیت

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۱۹	۱۱	او چرا گاہ	و چرا گاہ
۱۲۲	۹	زیر	زیر
۱۲۲	۱۶	افزالش	افزایش
۱۲۳	۲۱	ز باد	زیاد
۱۳۱	۶	اکرماء	اکرمادہ
۱۳۸	۱۳	کذاشت	کذاشت
۱۴۳	۸	کہ اقل	کہ ناقل
۱۴۳	۱۸	جد وجہدہ	جد وجدہ
۱۴۴	۱۱	خالص	خالصی
۱۵۰	۳	سیر شیر	سیر شیر
۱۵۲	۲	از انہای و	از انہائی را
۱۵۲	۱۵	بر کاوی	فر کاوی
۱۵۲	۴۸	ناشد	باشد
۱۵۵	۱۴	میرساند	میرساند
۱۵۵	۱۶	بر	پیر
۱۵۵	۱۸	کثران	اکثران
۱۶۱	۱۷	پروش دست	پروش از دست
۱۶۴	۱۱	بعضی	بعضی

صفحه	مطر	غلط	صحیح
۱۷۶	۱۳	میکردب	میکروب
۱۷۸	۱۹	ار	از
۸۵	۳	تمیز هندوستان	آیز هندوستان
۱۸۵	۷	جرو	جزو
۱۸۵	۱۷	جروی	جزوی
۱۹۵	۱۳	وقت	وقت
۱۹۷	۹	مرم	جرم
۱۹۷	۱۷	نشخیص	تشخیص
۲۰۲	۳	می بسند	می بیند
۲۰۴	۱۸	داره شود	داده شود
۲۰۴	۲۴	Enos's Fruit Salts	Eno's Fruit Salts
۲۰۵	۱	بعر به	تجر به
۲۰۷	۷	کوسفند پیدا	کوسفند هم پیدا
۲۰۹	۱۱	منراسمیت	مستراسمیت
۲۱۰	۱۹	صا	اصت
زیر عکس اول	Pellepar Irtas	Pellepar Iris	
زیر عکسهای کاو	Firm Live	Farm Live	
اروپائی	Stock	Stock	

ش
۱
۱۰/۱۱/۹۸